

2020-2024

ANGYAL

Stratégia és
Program

ZÖLD 3.0

Összefogással az élhetőbb környezetért

2020-2024 | **ANGYAL**
Stratégia és Program **ZÖLD 3.0**

A XIII. Kerületi Önkormányzat
AngyalZÖLD+ programjának 2019 évi felülvizsgálata
és
Közterület- és zöldhálózat-fejlesztési
programterve
2020-2024

Készült:

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat
megbízásából

2020-2024

ANGYAL

Stratégia és
Program **ZÖLD 3.0**

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	5
I. Helyzetértékelés	8
I.1. A KÖZTERÜLETI RENDSZER FEJLŐDÉSÉNEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE	8
I.2. ILLESZKEDÉS A FŐVÁROS FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAIHOZ	12
I.2.1. Budapest 2030 Hosszútávú Fejlesztési Koncepció	12
I.2.2. Duna-menti Területek Összehangolt Fejlesztése Tematikus Fejlesztési Program	13
I.2.3. Budapesti Mobilitási Terv 2030	14
I.2.4. Budapest Zöldfelületi Rendszerének Fejlesztési Koncepciója	15
I.3. ILLESZKEDÉS A KERÜLET FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAIHOZ	17
I.3.1. A kerületi Hosszútávú Fejlesztési Koncepció	17
I.3.2. A kerületi Integrált Településfejlesztési Stratégia	18
I.3.3. Budapest XIII. Kerületi Önkormányzat Klímastratégiája 2017-2020	19
I.3.4. Újlipótvárosi Mobilitás terv.	20
I.4. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS – JÓ GYAKORLATOK	21
I.4.1. Stockholm	21
I.4.2. Bécs	23
I.4.3. Ljubljana	25
I.4.4. Oslo	27
I.5. A KÖZTERÜLET-GAZDÁLKODÁS SZERVEZETI ÉS SZABÁLYOZÁSI HÁTTERE	30
I.5.4. Zöldfelületi intenzitás, parkhasználat	41
I.5.5. SWOT elemzés, társadalmi egyeztetés	48
II. Stratégia	50
II.1. ÁTFOGÓ CÉLRENDSZER ÉS PROGRAMOK	51
II.1.1. Jövőkép	51
II.1.2. Stratégiai fontosságú nagyprojektek	53
II.2. KIEMELT SZEMPONTJAINK	55
II.2.1. A közterületek színvonalas üzemeltetése	55
II.2.2. Klímatudatos és ökológikus zöldfelület gazdálkodás	56
II.2.3. Közlekedés biztonságának javítása	59
II.2.4. Smart City megoldások a közterület üzemeltetésben	60
II.2.5. Az egyetemes tervezés szempontjai	61
II.2.6. Partnerség és kommunikáció	64
II.4. KÖZTERÜLET ÜZEMELTETÉSI PROGRAM	67
II.4.1. A – Zöldhálózat üzemeltetési program - az értékőrzés és színvonal javítás programja	67
II.4.2. B – Közút üzemeltetési program – a fenntartható mobilitás programja	74
II.4.3. C – Parkolás – SMART és környezettudatos parkolás-üzemeltetés programja	83
II.4.4. D – Kommunikációs és partnerségi programok – a párbeszéd programja	85
II.4.5. E – Lobbizás – a hatékony érdekérvényesítés programja	87
II.6. FINANSZÍROZÁS	90
Összefoglalás	91

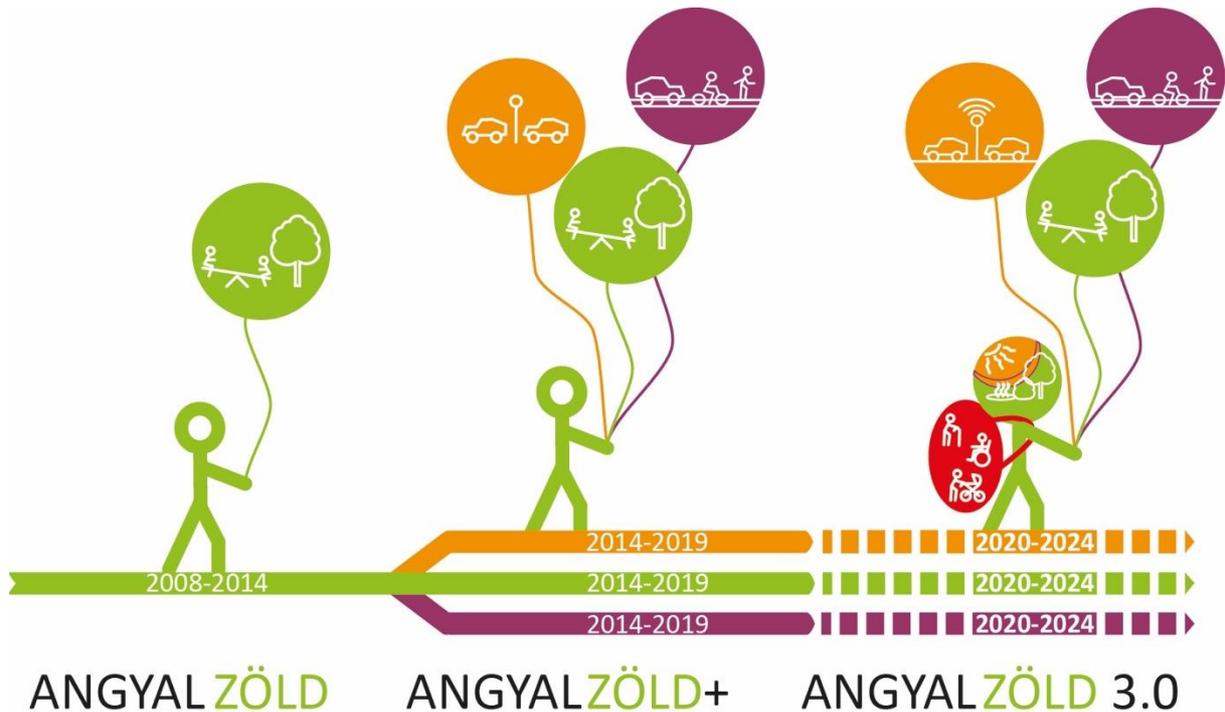
BEVEZETŐ

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat 2008-ban alkotta meg zöldhálózat fejlesztési stratégiáját, az AngyalZÖLD programot, melyet 2014-ben a közterületek egészére kiterjedő komplex stratégiává bővített AngyalZÖLD+ néven. A stratégia célja, hogy a kerület hosszútávú fejlesztési tervében megfogalmazott távlati célokat, az Önkormányzat ciklus- és ágazatprogramjait, valamint a közterületek tekintetében megfogalmazott prioritásokat bontsa le középtávú fejlesztési és üzemeltetési programmá, projekteké. Célunk a kerület zöldhálózatának és közterületeinek színvonalas fenntartása, fejlesztése, a városrész élhetőségének és környezet minőségének javítása.

A stratégiai feladatok környezetgazdálkodási, közútkezelési és parkolás témák szerint rendszereződnek. A szervezeti integráció megteremti a hátterét annak, hogy az Önkormányzat közterületekkel kapcsolatos üzemeltetési és fejlesztési feladatai, valamint az ezeken túlmutató önként vállalt feladatok integrált szemlélet mentén és összehangoltan valósuljanak meg.

A dokumentumban röviden összegezzük az AngyalZÖLD+ stratégia 2015-2019 közötti programjának eredményeit, valamint külföldi példák, közterületi vizsgálatok és lakossági javaslatok figyelembevételével megfogalmazzuk a 2020-2024 közötti időszak feladatait. A korábbi prioritások megtartása mellett a következő szempontrendszer fogjunk kiemelten érvényesíteni:

- a közterületek színvonalas üzemeltetése, a létrehozott értékek megőrzése,
- klímavédelem, a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás, ökológikus zöldfelület gazdálkodás,
- az egyetemes tervezés szempontrendszerének tudatos alkalmazása, a közterületek akadálymentes használatának biztosítása, a használók adottságaitól, korától, nemétől független módon a közterületi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása,
- a közúthálózati, forgalomtechnikai fejlesztések során a használat biztonságosságának növelése, balesetmegelőzés,
- partnerség – továbbra is a stratégia kulcsa. Célunk mind a közúthálózat, mind a zöldhálózat fejlesztés és fenntartás feladatait az érintettekkel együttműködésben végezni.

A program megvalósítása során a korszerű városirányítás eszközeit okos város technológiák alkalmazásával bővítjük, ezzel biztosítva, hogy kerületünk közterületi rendszere, az általa kínált közterületi, rekreációs szolgáltatások üzemeltetése (költség)hatékonyabbá, a kapcsolódó információk jobban hozzáférhetővé váljanak.

A XIII. kerület közterületi stratégiája, az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia és Program az Önkormányzat városfejlesztési dokumentumaiban foglalt prioritásokat, átfogó célokat figyelembe véve határozza meg a következő időszak közterületi üzemeltetési és fejlesztési feladatait. A javaslatok megfogalmazásakor figyelembe vettük a Budapest 2030 stratégia kerületre vonatkozó elképzeléseit és a kerületi Hosszútávú Fejlesztési Koncepció (BP13-2033) felülvizsgálatát, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) 2016-ban aktualizált prioritásait és programjait. A dokumentum illeszkedik a kerület Klímastratégiájában (2017-2020) megfogalmazott célokhoz és programokhoz, illetve Budapest Zöld Infrastruktúra Koncepciójához (2017), a kerületi és a budapesti mobilitási tervhez.

A dokumentum programjainak és projektjeinek meghatározásakor az üzemeltetési tapasztalatokat, a közterületekkel kapcsolatos átfogó felmérések eredményeit, valamint a lakosság részéről küldött javaslatokat is figyelembe vettük. A programunkhoz az alábbi szervezetek véleményét kértük:

- XIII. Kerületi Civil Kerekasztal
- Magyar Faápolók Egyesülete
- Magyar Tájépítészek Szövetsége
- Mozgássérültek Budapesti Egyesülete
- Eb Óvó Egyesület
- Magyar Kerékpáros Klub

01

VÁROSRÉSZEK

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

- Népsziget
- Angyalföld
- Vízafogó
- Göncz Árpád Városcsözpont
- Újlipótváros

I. HELYZETÉRTÉKELÉS

I.1. A KÖZTERÜLETI RENDSZER FEJLŐDÉSÉNEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE

A XIII. kerület közterületi rendszerének talán legfontosabb jellemzője, hogy a zárt, síkvidéki szabályos városszövetet a kerület határat erőteljes elemek alkotják, északról és keletről vasútvonalak, nyugatról a Duna. Déli irányban intenzív közlekedési főútvonal, a Szent István körút. A terület legfőbb közlekedés szerkezeti elemei a városi jelentőségű főútvonalak, a Váci út és a Róbert Károly körút, melyet további észak-déli sugárirányú és kelet-nyugati gyűrű irányú elemek egészítenek ki.

A kerületi úthálózat elemeinek hierarchiáját mindenekelőtt a zárt kerülethatárok áttörési pontjain áthaladó forgalom határozza meg. Így válik kiemelt haránt irányú szerkezeti elemmé a Csanády utca és a Victor Hugo utca párosa, a Dráva utca és a Dózsa György út tengelye, míg a Dunával párhuzamos utak közül az Újpesti rakpart - Népfürdő utca tengely, a Röppentyű utca - Göncöl utca vonala, a Béke és a Reitter Ferenc utca.

A kerület központrendszerét az összárosi jelentőségű, kerületi jelentőségű és lokális szerepű központok hierarchikus hálózata jellemzi. A legfőbb közlekedési csomópontok a Nyugati tér, Váci út és Róbert Károly krt. kereszteződése, Újpest városkapu térsége, amelyeket jelenleg a közlekedési funkciók túlsúlya, a definiálatlan szabadtéri struktúra jellemzi. Kerületi jelentőségű igazgatási és szolgáltatási központ a Béke tér, a Lehel Csarnok vonzáskörzete miatt a Lehel tér és kereskedelmi szerepe miatt a Gyöngyösi utca metrómegálló környéke. Jellegzetes lokális központok alakultak ki egy-egy intenzívebben lakott területen és a közösségi közlekedés kapcsolatainál, a lakóterületek kereskedelmi és intézményi központjainál, és ilyenek a jelentősebb kulturális központok is.

A városszerkezetre az elmúlt évszázadokban a folyamatos átalakulás, a funkcióváltás volt a jellemző, melyet az ipar fokozatos visszahúzódása jellemez. Ez a folyamat ma is zajlik, és az elkövetkező időszak fejlesztéseit is meg fogja határozni. Nyomon követhető, ahogy a közterületek igényes kiépítése követte a funkcióváltásokat. A visszahúzódó iparterületek helyén új közterületi elemek jöttek létre, az ipari, kikötői és vasúti területek helyén idővel urbánus környezet alakult ki.

A városrészben a közterületek fejlesztését, megjelenését meghatározta a közlekedési infrastruktúra. A nagykörút mellett a Váci úton és a Béke utca mentén Pest legkorábbi lóvasúti (1866) és villamosvasúti (1896) vonalai épültek ki. A sugárirányú utak jelentősége nem csökkent, az ipari üzemek virágzása idején a villamosvonal a város egyik legforgalmasabb vonala volt, ma az M3 vonal a budapesti közlekedés egyik gerinceleme. Nem túlzás azt állítani, hogy a metró kiépítése és vele együtt a Váci út átépítése az 1980-as évek során Budapest egyik legjelentősebb urbanisztikai lépése volt. A közterületi infrastruktúra fejlesztése tette lehetővé, hogy a térség gyökeresen megújuljon, kialakuljon az a Váci úti irodafolyosó, amely a város kiemelt értékű irodafejlesztési területe. Kétségtelen, hogy ez a fejlesztés elsősorban a funkcionális követelmények megoldására törekedett, az út arculata és városépítészeti minősége ezt a meghatározó szerepet nem tükrözi.

A másik meghatározó közlekedési fejlesztés, amely jelentős átalakulást tett lehetővé, az Árpád-híd és a Róbert Károly körút kiépítése volt. Mind a híd, mind a körút több ütemben jött létre, a mai kapcsolatrendszert a város terjeszkedése és a gépjárműhasználat növekedése követelte ki. A Hungária gyűri városi szerepkörű kapcsolati elem, léptéke, külön szintű csomópontjainak kialakítása, a forgalmi terhelés, a zaj- és légszennyezés környezetük élhetőségét jelentősen rontja.

A Duna-partok minőségi közterület jellegű fejlesztése sokáig megrekedt az Újpesti rakpart kiépítésével, a partok rendezésén túl voltaképp értéktöbbletet adó közterületi elemek nem létesültek. Ennek új lendületet adott a Dagály Aréna, Moszkva sétány kiépülése, valamint a Marina parti területek közparki fejlesztésének elindítása.

A Duna szigetek közül a kerülethez tartozik a Népsziget déli része, mely zöldfelületei és üdülői révén jelentős rekreációs fejlesztési értékkel bír. Az eredetileg Pest és Rákospalota határán elhelyezkedő szigetet az 1830-as években egy vékony földnyelvvél az újpesti Zsilip utcán át Újpesthez kapcsolták, így félszigetté alakult. A leválasztott Újpesti-öbölben létrehoztak egy téli kikötőt, és a parton építették meg a Pesti és Fiumei Hajógyár Váci úti telepét. A Népsziget védett keleti öblébe települt a Ganz Danubius Hajó- és Darugyár. 1896-ban épült meg az Újpesti vasúti híd, fontos összeköttetést biztosítva a félsziget és a Duna két partja között. A Népsziget nyugati oldala az 1960-70-es években szabadstrandként működött. A hajózás segítésére hatalmas kőtornyokat építettek. A Népsziget öböl felőli oldalán kajakos- és kenuszakosztályok telepei alakultak ki, amelyek jelenleg is üzemelnek. A nyugati oldalon, a lidó mellett különböző gyarak üdülői voltak, mintegy versenyezve a Római parttal. Jelenleg a rendezetlen tulajdonviszonyok hátráltatják a sziget rehabilitációját.

A közel 45 km hosszúságú Rákos-patak a Gödöllői-dombság, és az Észak-Pesti síkság vizeit vezeti a Dunába. Az egykoron kanyargós vonalvezetésű patak medrét a városiasodás évszázadai során egyre művibb kialakításúvá tették, mígnem mai csatornázott formáját az 1960-as években a fővárosi szakasz egészén kialakított betonozott meder kiépítésével, és egy meglehetősen túlbiztosított gátrendszer kiépítésével nyerte el. A Rákos-patak revitalizációja már majdnem két évtizedes gondolat. Az első, 1994-ben készített átfogó renaturalizációs tervet követően 2000-ben készült el a patak Váci út és a Budapest közigazgatási határa közötti teljes szakaszra vonatkozó vízjogi létesítési engedélyezési terv, amelyből forrás hiányában semmi nem valósult meg. A partok XIII. kerületi rehabilitációja a TÉR_KÖZ projektekkel kezdődött meg.

A közterületek és a közhasználatú zöldterületek bővülését hozta magával a lakótelepek megjelenése. Angyalföldön már az 1930-as évek végén és az 1940-es évek elején megkezdődött a kislakásos bérházak építése a Béke és a Göncöl utca térségében, majd a Vőlegény utca környezetében (Magdolnavárosi lakótelep). A beépítési mód a kertvárosias utcahálózat mellett újszerű lakóterületi közterületek megjelenését is magával hozta, a lakóépületek között közhasználatú lakókertek megjelenésével. Az új struktúra alapvetően feloldotta a közterületek és a magánkertek közötti merev elhatárolást, ami a későbbi lakótelep építések esetében is jellemzővé vált. A II. világháborút követően megjelenő hasonló beépítések közül karaktere miatt a Lehel úti Élmunkás-házakat (1948), míg kiterjedtsége, az épített környezet és a szabadterek magas minősége okán a Tahi-Fiastyúk utcai lakótelepet (1956-60) kell kiemelni. Ez utóbbi különösen figyelemre méltó, differenciált zöldfelületei –

melyek növényállománya ma már több, mint 50 éves – és emberi építészeti léptéke miatt vonzó lakókörnyezetet nyújt. Az 1970-es évek házigyári lakótelepeinek szabadter formálása esetlegesebb, azonban nagyvonalúan kialakított zöldfelületi és rekreációs szabadterei napjainkban is jelentős funkció többletet biztosítanak a kialakításukkor a lakosság számára. A területen mára kialakult idős és értékes növényállomány, valamint a közterületek magas aránya jelentős zöldhálózat-fejlesztési potenciált jelentenek. A rekreációs funkciókat és a területen lévő eszközök minőségét időszerűvé vált a XXI. század lehetőségeihez és a lakosság igényéhez igazítani. Ennek felismerésével kezdte meg a XIII. Kerületi Önkormányzat a kétezres években komplex a lakótelepi zöldhálózati felújításokat.

A közterületek fejlődésének áttekintése igazolja, hogy azok minőségi fejlesztése a városfejlesztés fontos eszköze, a területek folyamatos megújítása, bővítése minden korban kiemelt feladatot jelent.

02

Készült a BP13 - 2033
XIII. Kerületi Hosszútávú Fejlesztési Koncepció
2019 évi felülvizsgálata alapján

ANGYAL

Stratégia és Program ZÖLD 3.0

KAPCSOLATOK ÉS KÖZPONTOK

Policentrum kategóriák

- Fővárosi jelentőségű alközpont
- Kerületközi jelentőségű központ
- Kerületi jelentőségű központ
- Lokális jelentőségű központ
- Jelentős lokális központképző elem
- Hiányzó lokális központ
- Kerületközi jelentőségű zöldfelület

I.2. ILLESZKEDÉS A FŐVÁROS FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAIHOZ

I.2.1. Budapest 2030 Hosszútávú Fejlesztési Koncepció

A **Budapest 2030 Hosszútávú Fejlesztési Koncepció** 2013. (VFK) a főváros egészére vonatkozó stratégiai fejlesztési dokumentum. A XIII. kerületi közterületek fejlesztése kapcsán elsősorban városszerkezeti léptékű javaslatok és egyes közlekedésfejlesztési prioritások jelölnek ki releváns fejlesztési irányokat. A figyelemre érdemes városszerkezeti elemek az alábbiak:

- Kompakt város elve: A koncepció lényegesnek tekinti a „kompakt város” gondolatát, vagyis az extenzív területhasználat, szuburbánus terjeszkedés helyett a városhatáron belüli területek intenzifikálását, a tartalékok kihasználását. A XIII. kerület barnamezős területeinek újrahaznosítása, a vegyes használatú területek funkcióváltása és funkcionális sűrűsödése révén kitüntetett szerepet játszik a város egészén belül.
- Aquincumi híd: A koncepció hangsúlyosan számol az Északi összekötő vasúti híd mellett, attól északra létesítendő ún. Aquincumi híddal és a hozzá kapcsolódó úthálózattal. Miközben ez az elem a kerület határán kívül helyezkedik el, jelentősége és a kerület úthálózatát érintő kapcsolati rendszere (hídfő kialakítása) jelentős változást okoz.
- Központrendszer: A városszerkezet fejlesztésének meghatározó strukturális vázát alkotja a koncepcióban szereplő differenciált központrendszer kialakítása. A tervezett Aquincumi híd pesti hídfője és környezete „kiemelt jelentőségű helyi központként” jelentős szerepet kaphat. Újpest-Városkapu térsége jelenlegi funkciói alapján városi intermodális csomópontként jelenik meg. Mellékközpont a Váci út Róbert Károly krt. kereszteződés térsége. Kiemelt jelentőségű helyi központnak tekintendő a Béke tér és a Nyugati tér, jelentős helyi központ a Gyöngyösi úti metróállomás térsége. A Nagykörút és Újlipótváros a belváros része.
- Közparkok, rekreációs területek fejlesztése: A zöldfelületi ellátottság javítása érdekében a zöldfelület fejlesztési program a Népszigeten és a Rákosrendező területén jelöl ki fejlesztendő közparkot. A kerület területén a vízparti rekreációs területek fejlesztése céljára a Duna-part és a Rákos-patak vonala alkalmas.
- „A Dunával együtt élő város”: A Duna menti fejlesztési feladatok kapcsán a kerület Dunai partvonalán a városias fejlesztés, a szigetekeken a sport, rekreációs és turisztika funkciókat szolgáló minőségi zöldfelület-fejlesztés és funkciókínálat bővítés a cél. Kiemelten kell kezelni a városiak és a folyó kapcsolatának lehetőségét. A kerületi Duna-parton vegyes használatú szakasz illetve városias sétány kialakítása javasolt. Kiemelt figyelmet szentel a Duna-menti közlekedési elemek elválasztó hatásának csökkentésére. A kerület szempontjából releváns a szállodahajók decentralizált elhelyezését szolgáló törekvés, érdekünk, hogy a lakóterületektől távol, az az Északi összekötő vasúti-hídon túl valósuljon meg.
- Barnamezős területek: A dokumentum kiemelt szerepet szán a barnamezős területek rehabilitációjának. A kiegyensúlyozott városszerkezet számára a barnamezős területek tartalékterületként ingatlanfejlesztési helyszínt kínálnak és egyúttal lehetőséget adnak a zöldfelületi hálózat bővítésére. A Dunával határos barnamezős területek, magas presztízsű zónában biztosítanak fejlesztési lehetőséget.

- A települési örökség védelme, városrehabilitáció: A dokumentum a települési örökség védelme jegyében az épületállomány védelmét és a történeti karakterrel bíró beépítések védelmét jelöli meg célként. Újlipótvárost és a Kertvárost tekinti elsődlegesen védelemre érdemes karakterű területnek, míg komplex városrehabilitáció feladatuként a lakótelepek területét jelöli meg, ahol kiemeli a közterületek megújításának jelentőségét. A koncepció felhívja a figyelmet a barnamezős területeken található épített örökség értékeire.

I.2.2. Duna-menti Területek Összehangolt Fejlesztése Tematikus Fejlesztési Program

A Fővárosi Önkormányzat által összeállított **Duna-menti Területek Összehangolt Fejlesztése Tematikus Fejlesztési Program** 2014. (TFP) középtávú fejlesztési célokat fogalmaz meg. Az alábbiak érintik a kerületi közterületek fejlesztését:

- Árvízvédelmi meújulás: A klímaváltozásra visszavezethetően növekvő árvízi kockázat szükségessé teszi az árvízvédelmi művek felújítását, a hiányzó védművek pótlását a zöldterületek megőrzése mellett (!). Az árvízvédelmi beavatkozással a XIII. kerület egyes Duna parti szakaszai is érintettek.
- Partszakaszok gyalogos elérésének biztosítása: A folyó és a város kapcsolatának javítását új gyalogos kapcsolatok kiépítésével, a gépkocsi terhelés csökkentésével kell elérni. A program külön megjelöli a vízparti sétány kialakítását az Árpád-híd (illetve a Rákos-patak) és a Dráva utca között, amely Moszkva sétány néven azóta meg is épült. A tervben szerepel a Dráva utca vonalában létesítendő, a Margit-szigetre vezető gyalogos-híd.
- Közlekedési kapcsolatok javítása: A közlekedési kapcsolatok javítása integrált közlekedésfejlesztési megoldásokra épül. Jelentőségében kiemelkedik az Aquincumi híd létesítésének előkészítése. A kerékpárutak fejlesztése, a kötött-pályás közösségi közlekedési hálózat fejlesztése (2-es villamos északi meghosszabbítása) tekinthető figyelemre méltó programelemnek.
- Rekreációs, turisztikai potenciál kiaknázása: Az alulhasznosított területek fejlesztését célzó program a kerület területén a Marina-parttól északra terjedő terület fejlesztését jelentheti. Külön figyelmet érdemel a Dagály strand és a mellette épülő úszókomplexum fejlesztése, ami a környező közterületek megújítását is megkívánja.
- Barnamezős területek fejlesztése: A barnamezős fejlesztések ugyancsak a korábbi ipari hasznosítású területek funkcióváltását szolgálják, különös figyelemmel a talajszennyezések kármentesítésére, a területek rekultivációjára.
- Hajózás fejlesztése: A hajózás fejlesztése a kishajó forgalom megújítása.
- Kisvízfolyás-torkolatok revitalizációjának előkészítése: A program Rákos-patak torkolatának revitalizációjával, természetközeli állapotának kialakításával érintheti a kerület köztereit.
- Vízhasznosítás: A víztisztasági intézkedések mellett figyelmet érdemel a Duna vizének hasznosítása a zöldfelületi öntözés céljára.

I.2.3. Budapesti Mobilitási Terv 2030

A Fővárosi Önkormányzat **Balázs Mór Terv** (BMT) néven fogadta el a 2014-2030 közötti időszakra Budapest Közlekedésfejlesztési Stratégiáját (2014), amelyet Budapesti Mobilitási Terv 2030 (BMT2030) néven vizsgált felül 2019-ben. A terv stratégiai alapvetése, hogy a 2014-es bázisévhez képest 2030-ra a közösségi közlekedés részarányát 45%-ról 50%-ra növelje, a személygépjármű közlekedés 42%-os részarányát 30%-ra mérsékelje, a gyalogos közlekedést 11%-ról 15%-ra, a kerékpáros közlekedést pedig 2%-ról 5%-ra tornássa fel. Ehhez a terv a közlekedési területek újrafelosztásában, az új kapcsolatok és a régi hálózatok fejlesztésében és az intermodális csomópontok létrehozásában látja a fejlődési lehetőségeket. A XIII. kerületi fejlesztési programjaival összhangban a dokumentum legfőbb stratégiai üzenete a közterülethasználat újragondolása, a városi terek újrafelosztása, a vonzó egészséges élhető városi környezet megteremtése. Ezek mellett a kerületet nagyban érintheti a dokumentum azon elhatározása, amely a sűrű beépítésű külső övezetekben, lakótelepeken szorgalmazza a kötöttpályás (villamos, városi vasút) kapcsolatok bővítését.

- A közösségi közlekedés kötött-pályás hálózata: A hálózat kiterjesztésének és átjárhatóságának javítása érdekében a BTM betervezte 2030-ig feladatként a 2-es villamos északi hosszabbítását az Újpesti rakpart - Népfürdő utca - Cserhalom utca vonalon, a 3-as villamos Angyalföld és Zugló közötti szakaszának kiépítése (Szegedi úti felüljáró) és a 14-es villamos Nyugati térig történő meghosszabbítása mellett.

- A meglévő kötött-pályás hálózatok korszerűsítése: Az időszak kezdetén a program kiemelt feladata volt az M3 metróvonal felújítása, amely a kerületi szakaszon gyakorlatilag megtörtént, viszont sajnos elmaradt ezzel kapcsolatban a megállók felszíni területeinek, közttereinek, aluljáróinak megújítása. Az anyag rögzíti, hogy a felújítási ciklusoknak megfelelően fel kell újítani a kerületet érintő villamosvonalat is.

- Új dunai átkelések és közúti kapcsolatok: a közlekedési hálózat alappilléreinek tekinti a terv az új Aquincum-Újpest híd (és a kapcsolódó úthálózat) megépítését, ami a kerület északi területeit közvetlenül érinti. A harántirányú hiányzó kapcsolat pótlásának tekinthető a Nagy Lajos Király út – Szegedi út – Béke utcai kapcsolat kiépítése is.

- Forgalomcsillapítás: új elem a BMT2030-ban annak rögzítése, hogy nem a fővárosi sugárirányú kapcsolatok jelentős kapacitásbővítése irányába kell tovább haladni, hanem a forgalom mérséklésével számoló fejlesztések a támogatottak. Az életkörülmények javítása érdekében Budapest belső zónájában növelni szándékozik a forgalomcsillapított és korlátozott forgalmú zónák számát a terv, ezek mellett szűkíteni a felszíni parkolási lehetőségeket. Deklarálja, hogy a gépjármű tárolás helye a belső zónában egyre inkább nem a közterület kell, hogy legyen.

- Kerékpáros hálózat elemei: kiemelt feladatot jelent a régi BTM és az új Mobilitási Terv szerint is a kerékpáros hálózat fejlesztése, ahol a széttöredezett rendszert kell összefüggő hálózattá szervezni és ebben főként a mellékút hálózat kerékpárbaráttá tétele a feladat a jelenlegi közúthálózat forgalomtechnikai felülvizsgálatával és az útpálya újrafelosztásával. A közösségi kerékpárrendszer fejlesztése a kerület területén is terjeszkedik, a későbbiekben felmérhető igényeknek megfelelően.

- Vízi közlekedés fejlesztése: a dunai hajózás fejlesztése az agglomerációs térség kiszolgálása érdekében új hajójáratok és kikötők létesítését teszi szükségessé, illetve külön koncepciónak kell kezelnie a turista- és szállodahajók kikötőinek kialakítását.
- Esélyegyenlőség, akadálymentesítés: alapkövetelményként deklarálja az anyag az akadálymentes járműveket és megállókat, valamint a közterületi kapcsolataikat, amelyeknél az ennek még nem megfelelőket fokozatosan tervezi átépíteni.

A 2019 júniusában elfogadott BMT 2030 II. kötete foglalja össze a beruházási programjavaslatokat. A terv konkrét projektjavaslatok között az alábbiak érdemelnek figyelmet a kerület közterületeinek fejlesztése szempontjából:

- Jászai Mari tér közterületi megújítása
- VEKOP kerékpáros fejlesztések
- Autómegosztási (carsharing) rendszer szabályozási megvalósítása
- Elektromos töltőinfrastruktúra fejlesztés
- P+R parkolók ütemes megvalósítása
- Fővárosi elektromobilitási szabályozás
- Városi és elővárosi hajók és kiszolgáló létesítmények fejlesztése
- 3-as villamosvonal meghosszabbítása a Kassai téren át észak felé (Angyalföld, Árpád híd) és a Szegedi úti felüljáró megépítése
- Budapesti városi zöld utak fejlesztése és a környéki zöld utakhoz való kapcsolódás fejlesztése (Rákospatak mente)
- Közbringa rendszer továbbfejlesztése
- Nagykörút komplex keresztmetszeti felülvizsgálata
- M3 metróvonal állomásaihoz kapcsolódó gyalogos aluljárók és felszíni kijáratok rekonstrukciója

Ezen felül a projektötletek között, költségvetési forrás mellérendelése nélkül az alábbi kerületet érintő irányok detektálhatók (prioritási sorrendben):

- Körvasút menti körút kiépítése I. szakasz (10-es út – M3 autópálya között, Aquincumi-híd építésével)
- Alacsony kibocsátási övezetek (LEZ) bevezetése
- Nyugati tér forgalmi rendjének átalakítása, Nyugati téri felüljáró elbontásával
- Gyalogos és kerékpáros kapcsolatok kialakítása a Duna szigeteivel
- Gyalogos aluljárók átfogó felújítása
- A 2-es villamos vonal északi meghosszabbítása az Árpád-híd térségéig

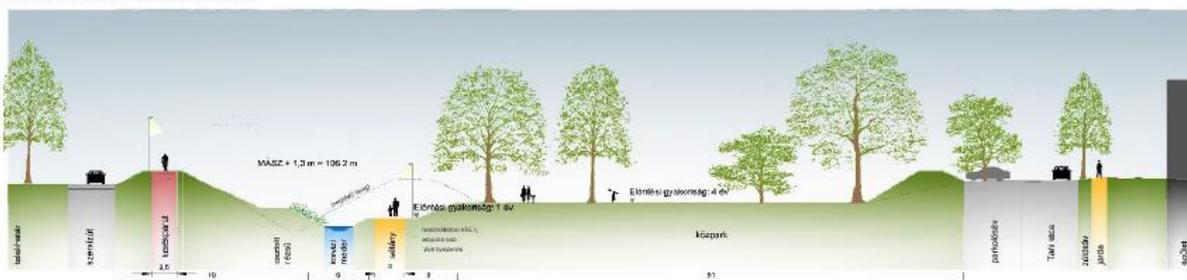
I.2.4. Budapest Zöldfelületi Rendszerének Fejlesztési Koncepciója

A Fővárosi Önkormányzat **Budapest Zöldinfrastruktúra Koncepciója** (BZK) néven fogadta el a Budapest 2030-ra alapuló önálló szakági koncepcióját 2017-ben. A koncepció három pillérre támaszkodik: zöldinfrastruktúra-védelem, zöldinfrastruktúra-fejlesztés és zöldfelület-gazdálkodás. Horizontális alapelvei az élıhetőség, fenntarthatóság és az esélyegyenlıség.

A BZK külön a Duna-parti sétányok, a Rákos-patak zöldfolyosó szerepe, illetve az átmeneti zóna átalakulása kapcsán a zöldbe ágyazott ingatlanfejlesztések és a barnamezős területek (például a Népsziget vagy a kerülethatáron lévő Rákosrendező) zöldfelületi hasznosításának szükségességére felhívja a figyelmet. Ugyancsak figyelemre méltó elem a koncepcióban a városi parkgyűrű összekötését zöldsétánnyal szorgalmazó grafikai elem, amely a Margitsziget – Újlipótváros – Lőportárdűlő – Városliget szakasz vonatkozásában a kerületet is érinti. Nincs területi említése, de a koncepció integráns részét képezi a sűrű városrészekben belüli felszíni közterületi parkolás redukciója, az utcai parkolók helyének részleges fásítása vonatkozó általános javaslat. De ugyanitt említendő a támogatási rendszer kidolgozásának igénye a zöldsétók, tetőkertek, zöldfalak létesítése érdekében és az indokolatlanul burkolt felületek felülvizsgálata a közterületeken.

A BZK felhívja rá a figyelmet, hogy – ahogyan más kerületekben, úgy a XIII. kerületben is – számos településképvédelmi jelentőségű fásor található, amelyeknek a védelme fővárosi szinten nem hatékony: nem rendelkeznek rendeleti szintű védelemmel.

Madarász Viktor u. - Gönczöl u. 1+250.00

14. ábra: Részlet a Rákos-patak revitalizációjának mestertervéből (BFVT Kft.)

A városi kisvízfolyások revitalizációjánál, a biológiai sokféleség és a vizes élőhely javításnál a BZK mind a Rákos-patakot, mind a kerületi Duna-part szakaszt, mind pedig a Népszigetet jelöli, mint célterületet. A budapesti kisvízfolyásvölgyek vízminőségjavításánál ismét előkerül a Rákos-patak revitalizáció és az arra készített mesterterv és megvalósíthatósági tanulmány (2017)

I.3. ILLESZKEDÉS A KERÜLET FEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAIHOZ

I.3.1. A kerületi Hosszútávú Fejlesztési Koncepció

Az Önkormányzat 2013-ban készült **Hosszútávú Fejlesztési Koncepciójának** (BP13-2033), felülvizsgálata a jelen dokumentum kidolgozásával egyidőben zajlott. A felülvizsgálat egyeztetési dokumentációjában a korábbiaknál is hangsúlyosabb szerepet kap a klímaváltozás és az erre adott lehetséges stratégiai válaszok kérdésköre, valamint a kerületi szabadterek fejlesztésének témaköre, amely a városépítészeti, társadalmi és gazdasági területek mellett a fejlesztések negyedik fő pillérét alkotja.

A hosszútávú fejlesztési koncepció mai realitásokon alapuló, távlati jövőképet határoz meg. Feladatának tekinti a motorizáció és a hazai társadalmi-gazdasági szerkezetváltás elmaradása-késlekedése következtében kialakult városválság kezelését, a város „gyógyítása” hosszútávú programjának felvázolását. Az előttünk álló évtizedek legnagyobb kihívásának a klímaváltozás okozta változó körülményekhez való megfelelő alkalmazkodást tekinti. A város megújítását a környezet romlásának megállításával, a város saját értékeire alapozott re-humanizálásával képzelel el, a globális trendek figyelembevételével. Célul tűzi ki, hogy a városban lakó emberek tiszta, biztonságos, kényelmes, kellemes, megkímélt környezetben élhessenek. A koncepció szerint a XIII. kerület Budapest fenntartható fejlődéséhez akkor járulhat hozzá a leginkább, ha a Váci úti tengelytől távolabb található, még átalakulás előtt álló barnamezős területeken alközpontosodás indul meg, és olyan vegyes területhasználatok szaporodnak meg, amelyek a lakhatás mellett a munkahelyek, az intézmények (a kultúra, az oktatás, az egészségügy, a sport, a szórakozás) és a zöldfelületek kívánatos elegyét teremtik meg, s egyszerre mérsékelik az ingázást, az agglomerációs kiköltözés és a lakóhely – iskola – munkahely közötti távolságokat.

A kerület teljes területén általánosságban három komoly lépést javasol a dokumentum a globális klímakiadvásokra válaszként. Az egyik az új építésű házaknál a passzívház vagy passzívház közeli minőségi szint megkövetelése, a másik a meglévő házak energetikai korszerűsítése és szigetelése, a harmadik pedig a zöldfelületek, fatelepítések mennyiségi növelése és az extenzív zöldtetők gyarapításának szabályozási ösztönzése lehet. A levegőminőséget lokálisan javítani csak akkor lehet hatékonyan, ha az épülő házak kevesebb vagy semmilyen károsanyagot nem bocsátanak ki, a meglévő házaknál pedig a kibocsátás radikálisan csökkenthető, miközben megnő a növények oxigéntermelő képessége és a hősziget jelenségek is csökkenthetők biológiailag aktív zöldfelületek természetes klimatizáló hatásával.

A zöldfelületi helyzetelemzés megállapítja, hogy a kerületben az egy lakosra jutó zöldfelületek mennyisége (8,3 m²/fő) ugyan kedvezőbb a budapesti 6 m²/fő körüli értéknél, azonban terület egységenként jelentős különbségek figyelhetők meg. A kerület legjelentősebb zöldfelületeinek számbavételénél a közparkok, a fontosabb közkertek mellett lényegesebbnek ítéli a fürdők és a sportterületek rekreációs célú intézményi zöldfelületeit és a lakótelepek kiterjedt zöldterületeit. A nagy zöldfelületi és rekreációs potenciált hordozó területek közé sorolja a Duna-partokat, benne a Marina partot, a Foka-öblöt, az Újpesti-öblöt, a Népszigetet, a Rákos-patak mentét, a Rákosrendezőben rejlő potenciált, valamint Újlipótváros bérházainak

szűk udvarait. Jelentős eredményekként említi a várospolitikai lépés sorozatokat és az AngyalZÖLD program megszületését, az annak keretében elvégzett eddigi zöldfelület-rehabilitációs fejlesztéseket. Kiemeli, hogy a programnak a fenntarthatóságot szolgáló fejlesztési irányok közül különösen pozitív a jelentősége a vízgazdálkodást érintően a talajkutakból biztosított öntözés, valamint a kerületi fapótlás nagy volumene. Ugyanakkor problémaként azonosítja a sűrű lakóparki szövet zöldfelülethiányos kerületi fejlesztéseinek tendenciáit.

A távlati fejlesztés tématerületeket átfogó tényezői között a koncepció számos, a kerületi szabadtereket érintő javaslatot tesz. Kiemeli a szomszédos területek felé irányuló kapcsolatok fejlesztését; a gépkocsi-használatot feleslegessé tevő lokális központok hálózatának kialakítását; a paneles lakótelepek humanizálását; a közterek jelentőségének növelését; valamint a Duna és a parti sáv kapcsolatának erősítését. A környezeti tényezők között hangsúlyozza a zöldfelületek, rekreációs területek minőségének és mennyiségének növelését; a dunai potenciál kihasználását; valamint az egy lakosra jutó fajlagos zöldfelület növelését és 50%-os kumulált zöldfelületi arány elérését. Javaslatot tesz egy összefüggő zöldhálózati rendszer kialakítására, mely magában foglalja a nagy zöldfelületi elemeket, a fő sétányhálózati és kerékpáros elemeket, a fejlesztendő köztereket, köztereket, sétányokat, allékat, forgalom-csillapított zónákat és a zöldfelületi kapcsolathányok áthidalását. A közlekedést tekintve a magángépjármű-használat csökkentését tekinti kívánatosnak, amihez szükséges a gyalogos, kerékpáros infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése; továbbá megoldandó a megfelelő gépjármű-tárolási feltételek kialakítása a fejlesztésekhez kapcsolódva lehetőleg nem közterületen. Mindezek mellett a koncepció a társadalmi, gazdasági területeken is a fentiekkel összhangban lévő, a fenntarthatóságot, magas környezeti minőség kialakítását szem előtt tartó célokat határoz meg.

I.3.2. A kerületi Integrált Településfejlesztési Stratégia

A közterületek, zöldfelületek átfogó szemléletű fejlesztésének szükségessége a 2008-as első kerületi **Integrált Városfejlesztési Stratégiában** (IVS), majd a későbbi kétévenkénti felülvizsgálati dokumentumokban – új nevén **Integrált településfejlesztési Stratégia** (ITS) - is kiemelt jelentőséggel szerepel, ugyanakkor a fejlesztések területi prioritásai és hangsúlyai folyamatosan igazodnak a változó körülményekkel együtt járó újabb és újabb kihívásokhoz.

Az ITS 2016-ban elvégzett felülvizsgálata a kerületi zöldhálózati minőséget, a kerületi parkolási rendszert és az ágazatok holisztikus szemléletű koncepcióit az erősségek között szerepelteti, de gyengeséggé azonosítja a Népsziget állapotát, a Duna és a Rákos-patak menti területek leromlottságát és a vasúti területi alulhasznosítottságot. A kerület lehetőségei között a policentrikus város kialakítását, az ökológiai folyosók revitalizálhatóságát, a Margitszigetet a kerülettel összekötő gyaloghidat, a vasúti területek városi vasútként való hasznosítását, a Duna partok javíthatóságát említi közterületi vonatkozásban. Veszélyként a revitalizáció finansziális problémáit, hatalmas volumenét, elhúzódását azonosítja. Az ITS a komplex városfejlesztés, az életminőség javítása, a magas környezeti minőség és városarculat, valamint a fenntartható emberközpontú mobilitási rendszer 4 pillérét azonosítja stratégiai célként.

Az AngyalZÖLD 3.0 stratégia szempontjából ITS beavatkozások között szerepel:

- a kerületi alközpontok súlyképző elemeinek, teresedéseinek, hiányzó identitásképző közttereinek az azonosítása, létrehozása
- a belső udvarok minőségjavítása pályázati segítséggel
- a közterületi rekreáció lehetőségeinek fejlesztése
- intézmények és munkahelyi területek nem használt szabadtereinek közhasználatra történő megnyitása
- lakossági partnerség és kommunikáció
- a Népsziget megújítása
- Az ökológiai folyosók fejlesztése a Duna és a Rákos-patak mentén
- A sűrűn épített városrészek zöldfelületi fejlesztése
- Közparkok, közterek, zöldsétányok fejlesztése
- Ipari területek funkcióváltása új, ingatlanfejlesztésekhez kapcsolt zöldfelületek, létesítésével
- Forgalomcsillapítás, közterületek újraosztása
- Gyalogos prioritású zónák mennyiségi növelése
- Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése
- Kerülethatáron átívelő közösségi közlekedési kapcsolatok fejlesztése
- Közösségi használaton alapuló mobilitás erősítése (Bubi, car sharing, mikromobilitási eszközök)
- P+R parkolás fejlesztése az Újpest-Városkapu térségben
- Közterületen kívüli parkolás erősítése
- Mobilitási kampányok
- Intézményi és munkahelyi mobilitási tervek készítése.

Az ITS Akcióterületként a Göncz Árpád Városközpontot (új fővárosi alcentrum), a Marina part és a Foka-öböl térségét, a Szabolcs utca és Vágány utca közötti térséget, a Kassák Lajos utcai akcióterületet azonosítja. Hálózatos projektként a Duna-partokat, az Újpesti-öblöt, a Népszigetet és a Rákos-patakot jelöli meg. Az akcióterületeken kívül a lakótelepi állomány komplex rehabilitációját és a fővárosi jelentőségű váci úti irodaterületet jelöli meg átfogó hálózatos célként.

I.3.3. Budapest XIII. Kerületi Önkormányzat Klímastratégiája 2017-2020

A kerület a fővárosban az első kerületek között volt, aki önálló klímastratégiát alkotott, amelyben részletesen foglalkozik a várható tendenciák elemzésével, az átlaghőmérséklet emelkedésével, a csapadékeloszlás változásával, a hőhullámok kérdéskörével, az UV-sugárzással, a szélsőséges időjárási jelenségekkel, az allergiás és fertőző betegségek gyakoriságának várható növekedésével, a levegőminőségi kockázatokkal.

A lokális cselekvést az anyag a zöldfelületek mennyiségének növelésében, a burkolt felületek csökkentésében, a közösségi közlekedés előnyben részesítésében, a személygépjármű közlekedés mérséklésében, a parkolás közterületi rendszerének radikálisabb átalakításában, a fűtéskorszerűsítési és szigetelési programokban, a passzívházak létesítésében, a hulladékok csökkentésében, összeségében a városi dekarbonizációban látja, mind energetikai, mind

közlekedési viszonylatban. Nagyobb hangsúlyt fektetne ebben az lakosság környezeti szemléletformálására.

I.3.4. Újlipótvárosi Mobilitás terv.

2015-ben a XIII. Kerületi Önkormányzat parkolásfejlesztési tanulmányt készített Újlipótváros területére. A tanulmány célja a terület parkolási problémáinak feltárása és megértése, és ezekre megvalósítható, reális fejlesztési javaslatok megfogalmazása volt. A munkával párhuzamosan készült egy közvélemény-kutatás is a parkolási szokásokról, melynek eredményeit a tanulmány felhasználta, azokra támaszkodott. A helyzetértékelő munkarészben a tanulmány külön részletesen megvizsgálja és értékeli a közterületi és közterületen kívüli parkolási lehetőségeket, feltárja a parkolóingatlanok piacát. A parkolásfejlesztésben 2 irányt fogalmaz meg: a gépkocsitároló kapacitás maximalizálását és a gépkocsitárolás iránti igény csökkentését. Megvizsgálja a parkolóház elhelyezésének, működtetésének lehetőségeit. Külön fejezetben tárgyalja a támogatási és szabályozási eszközök bevezetésének lehetőségeit és azok hatását.

Újlipótvárosi mobilitási terv egy koncepciózus, fokozatos cselekvéssorozat, mely kiszámítható ütemezéssel, a társadalmi együttműködés módszereivel, a partnerség jegyében célozza meg a közterületek használatával kapcsolatos paradigmaváltást. A mobilitási program **Újlipótváros közterületein a gépkocsitárolás prioritása helyett a többféle mobilitási mód kiegyensúlyozott jelenléte irányába fordul harmóniában az ököváros környezetbarát megoldásaival, még több teret adva a zöldfelületeknek és közösségi tereknek, az okosváros technológia adta lehetőségekkel.**

Fentiek megvalósítására a terv alapján a Képviselő testület cselekvési programot fogadott el az alábbi részletekkel:

1. Forqalmi viszonyok rendezése
2. Parkolási szabályozás finomítása
3. Gyalogos, közösségi közlekedés támogatása
4. Kerékpáros közlekedés támogatása
5. Közlekedési csomópontok biztonságosságának növelése
6. Zöldfelületek növelése a forqalomtechnikai rendezések során
7. Szemléletformálás és partnerség a lakóközösségekkel

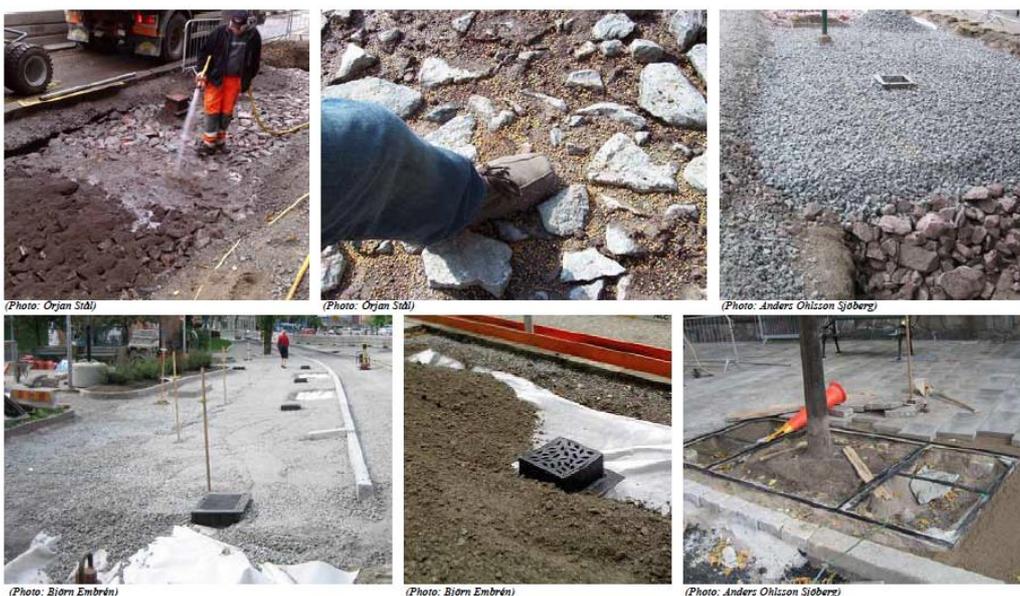
I.4. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS – JÓ GYAKORLATOK

A 2020-2024 közötti időszak programjának tervezése során nemzetközi példákat is vizsgáltunk, kerestük a jó gyakorlatok átültetésének, alkalmazásának lehetőségeit területünkben.

I.4.1. Stockholm

Stockholm nyerte el elsőként, 2010-ben az Európa Zöld Fővárosa címet. A ma már 1 milliót közelítő lakosú svéd fővárosban a városlakók 95%-a legfeljebb 300 méter távolságra él a legközelebbi zöld területtől: a városi közkertek, parkok, parkerdők száma és mérete is óriási: egy főre jelenleg 112 m² zöldfelület jut, amivel az európai fővárosok élmezőnyébe tartozik. A Stockholm-i városháza Utcaügyi Hivatalának útfásítással megbízott felelőse Björn Embrén 2001-ben alapított egy dendrológusokból, talajtani szakértőkből álló munkacsoportot, amely kidolgozott több olyan strukturális talajtípust, ami a városi túlburkolt, agyonszózott, hőszigetelt terhelt, vízhiányos környezetben jobban segíti a városi fasorok növekedését. A Stockholm-megoldást 2009-ben összegezték egy tanulmánykötetben (Planting beds in the City of Stockholm – A Handbook, 2009).

A stockholmi példa a területünk egészének zöldhálózati fejlesztése során, de talán leginkább az intenzív beépítésű belső városrészeknek zöldfelületi fejlesztése során adaptálható.

A strukturális talaj telepítése, később részlegesen burkolt utcai fasorok talajelőkészítése

Széles, utóbb egynyáriakkal beültetett zöldsáv telepített fasorral, strukturális talajon

mutat jó példát. Djurgårdstan városnegyed megfeleltethető a budapesti gázgyárnak. A Gázgyár helyén Európa egyik legnagyobb városfejlesztési projektje zajlik. A város a terület előkészítését a gyárterület felvásárlásával és a hatalmas talajszennyezés felszámolásával kezdte. A környezeti kárelhárítás után készült egy vezérterv, ami ököváros kialakítását fogalmazta meg. A stratégiai cél egy olyan városnegyed létrehozása, amely 2000 lakás mellett elsősorban irodai munkahelyeket, bölcsődéket, óvodákat, iskolákat, kultúrát, zöldfelületet, rekreációs lehetőségeket is fejleszt. A téglarchitektúrás gáztartályt kultúrházzá alakítják át, a másik ilyen struktúra egy irodaháznak ágyaz meg. A közlekedés lakástól iskoláig, munkahelyig megoldható akár sétával is, de akinek a munkahelye máshol van, az is el tud jutni az ide fejlesztett tömegközlekedésnek köszönhetően metróval, busszal vagy kerékpárral a város többi pontjára.

Djurgårdstan ökövárosrész Stockholmban: rozsdaterületből zöld városi alközpont

Korábbi ipari területből átalakult Djurgårdstan fejlesztésének, a közterületek kialakításának eredménye, hogy a gyalogos és a zöldfelületek foglalják el a legnagyobb területrészt. Az igazán megdöbbentő az autómentes közterülethasználat mértéke. Az ide költözők zöme úgy kalkulál, hogy nem lesz saját autója vagy azért adta el, hogy ide költözhesse. A fejlesztés nagyjából a felénél, kétharmadánál jár és csak két lakásonként biztosít egy parkolóhelyet az itt lakóknak. A többi hely kell a belső „félíg közhasználatú”, átmenő járműforgalomtól mentes védett kertek, fásított terek, előkertek, esőkertek kialakítására. Ennek ellenére a már beköltözött részeken meglehetősen alacsony a parkolóhely kihasználtság. Jobbára néhány plug-in hibrid vagy elektromos autó ácsorog a közterületi töltőkön lógva.

A példa a kerületünk közterületeinek funkcionális újra elosztása szempontjából érdekes, a gyalogos használatú és zöldfelületek számára biztosított hely növelésére mutat példát a gépkocsi tárolási funkció helyett.

Az új lakónegyed házai között kertek találhatóak, ahová a feljebb lakó család is félelem nélkül eresztheti le a játszadozni vágyó gyermekét. Autóveszély nincs, a teraszról nyomon követhető a gyerekek mozgása. Bringatárolók sorjázna a házak közti gyalogos öblökben, sok a letakart cargo bike, amivel néhány gyerek óvodába transzportálása, vagy a heti bevásárlás hazaszállítása is gyerekjáték. A kemény telek és a lankásan dimbes-dombos domborzat sem riasztják vissza a fiatal stockholmi családokat a közlekedés kerékpáros módozataitól, csak megfelelő ruházat és a jeges utakra való szöges gumiabroncs kérdése az egész.

A példa a kerületi kerékpározás feltételeinek további bővítési lehetőségei miatt releváns.

Szinte csak onnan érzékelhető, hogy az adott közpark, közkert, utcafásítás nem annyira régi, hogy minden új telepítésű fát vízadagoló zsákok vesznek körül. Az újonnan beültetett fák mérete óriási, lombtömegük is jól érzékelhető. Burkolt környezetben a fasorok 2 méter széles és 2 méter mély ültetőárokba kerülnek, amelyet előzetesen megtöltenek durva gránitúszalék és föld 8,5:1,5 arányú keverékével készült a strukturális talajjal. A városi fasorok itt megérik az idősebb korukat is, jó egészségben.

A példa a fasorok telepítése során kialakításra kerülő, a gyökérzet gyors növekedésére teret biztosító strukturált talajkeverék, valamint az öntözést biztosító zsákok miatt lehet releváns. A gyökérzet gyorsabb növekedése együtt jár a lomkorona nagyságának gyorsabb növekedésével. Az öntöző zsákok az öntözővíz lassabb talajba szivárgását és ezáltal jobb hasznosulását segítik.

I.4.2. Bécs

Bécs legutóbb, 2019 szeptemberében lett az Economist listáján a világ legélhetőbb fővárosa, de rendszeresen az élmezőnyben szokott végezni, többször volt már az első helyen. Ebben nem kis szerepe van annak, ahogyan zöldfelületeket és a vízpartjaikat (Duna-part, Wien-patak) kezelik, élhetővé teszik. Bécs ma 9,3 m²/fő zöldterületi aránnyal rendelkezik (városi erdők nélkül). Budapesten ez a szám 6,2 m²/fő.

A XIII. kerületben az egy főre jutó zöldterületek nagysága mintegy 8,3 m²/fő (a Margitsziget területét nem számítva). A fővárosi átlagot lényegesen meghaladó arány ellenére, az ellátottság javítása kerületünkben továbbra is célkitűzés

Bécsben a városi zöldfelületek több mint egyharmada országos természetvédelmi oltalom alatt áll, a természetvédelmi törvény a német nyelvterület legszigorúbb természetvédelmi szabályozásának számít. Mindez komoly biztosítékot jelent arra, hogy egészséges fákat indokolatlanul ne vágjon ki senki. Az osztrák főváros lakói a saját ingatlanjaikon álló fákat is szorgalmasan regisztráltatják a városi zöldkataszterbe. Mint ismeretes, Bécsben a fakataszter feldolgozottsága összvárosi szinten 100%-os és folyamatosan frissül.

Kerületünk, Budapesten egyedülálló módon szintén 100%-os lefedettségű, nyilvánosan hozzáférhető közterületi fakataszterrel rendelkezik. A kerületi faállomány adatai így hozzáférhetőek a lakók számára. A kerületben lévő értékes faegyedek jelzése, az ezekre való kiemelt fenntartási feladatok meghatározása követendő lehet a bécsi példa alapján.

A bécsi Duna 1972-88-as rendezésének fő célja az árvízvédelem volt, amellett, hogy rekreációs célú zöldfelületeket alakítsanak ki. Az Öreg-Duna kertjeivel, napozóival, gyalogos és kerékpáros útjaival vonzza a kikapcsolódni vágyókat. Számos szörfiskola, csónakkölcsonzó és négy strand van itt. A Dunaszigeten pezseg az élet, homokos, kavicsos, füves strand, játszóterek, görkorcsolya-pályák várják a szórakozni vágyókat. Nyáron akár 300 ezren is megrohmozák a csaknem 70 hektáros területet, mely mintegy 2 millió fának ad helyet. A Duna-csatorna 17,3 km hosszan fut a bécsi óváros mentén, csaknem 200 ezer ember él közvetlen közelében. Kitűnő az egyensúly a város és a természet között.

Bécsnek van egy mellékfolyója, a 34 km hosszú Wienfluss, melynek belvárosi szakasza rendkívül csatornaszerű, de Hütteldorftól kifelé a felső szakaszt elkezdtek újra renaturalizálni. A munka során kiemelt figyelemmel kellett lenni az árvízvédelemre, azaz az árapasztó tározók megmaradtak, de átalakításon estek át, területükön megnőtt a természetes növényzet. A korábbi vízparti árvízvédelmi művek megmaradtak, de a kisvízi medret borító betonteknőt felszedték. Azóta szépen elkezdett nőni a füzes-kőrises társulás. A folyón ma egy élő kísérlet zajlik melyet a Földműveléstudományi Egyetem, a BOKU (Universität für Bodenkultur) felügyel.

A bécsi Wienfluss renaturalizálási kísérlete

A vízfolyás renaturalizálási példa a Rákos-patak ökológiai fejlesztése során biztosíthat mintát.

I.4.3. Ljubljana

Ljubljana 2016-ban nyerte el az Európa Zöld Fővárosa címet. A mintegy 278 ezer lakosú szlovén fővárosban jelenleg már 542 négyzetméternyi zöldfelület jut egy főre, amivel abszolút világverőnek számít. Földalatti szelektív hulladékgyűjtő pontokat és házhoz menő gyűjtőrendszert építettek ki, parkosított belvárosban bevezették az autómentességet, a kerékpárokon kívül csak a biogáz üzemű buszok és az elektromos taxik közlekednek, melyeket az idősek, a mozgássérültek és a kisgyerekes családok ingyen vehetnek igénybe.

Ljubljana, első Európai Uniói fővárosként elkötelezte magát az újrahasznosítás nélküli hulladék nullára csökkentése mellett is. A város célja, hogy néhány évtizeden belül feleslegessé váljanak a szemétkukák és a hulladék gazdálkodásban a megelőzésre és az újrahasznosításra kerüljön a hangsúly. Jelenleg a hulladék 62%-át gyűjtik be szelektíven, 2025-re 78% elérése a cél. Ljubljában – Budapesthez hasonlóan – remek az ivóvízminőség, ezért a lakosokat és a turistákat is arra ösztönözik, hogy ásványvizes üvegek helyett inkább saját palackjukat vigyék magukkal, és töltsék meg azt a város különböző pontjain található ivókutakból. Ehhez egy mobil applikáció is készült, hogy könnyebb legyen a kutakat megtalálni.

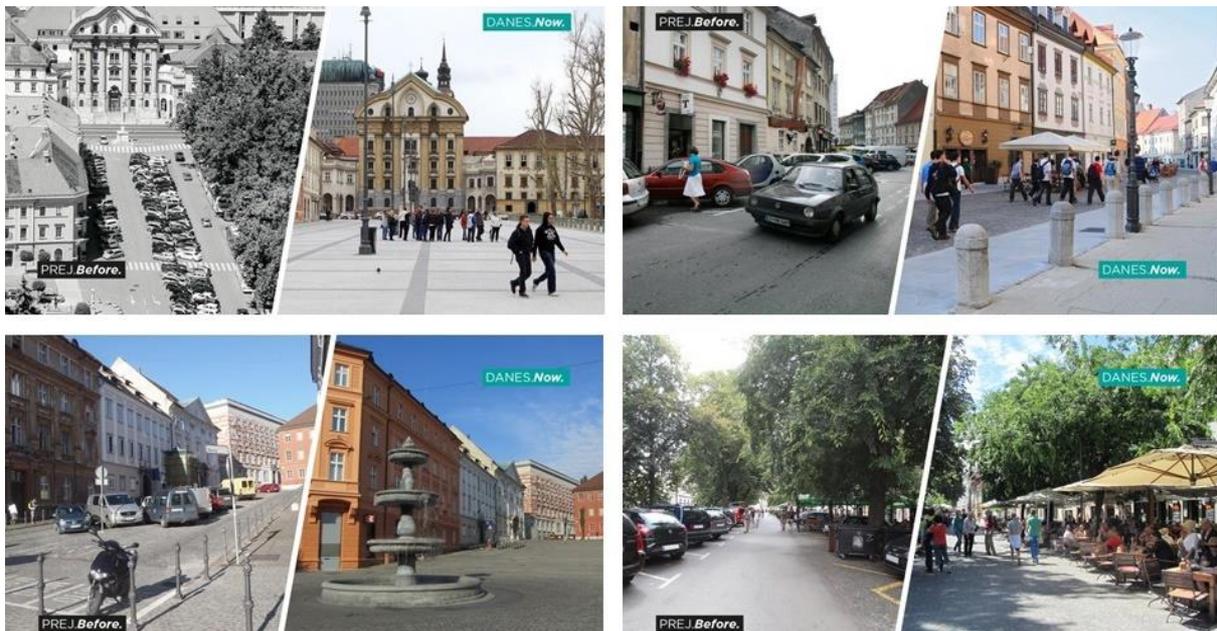
2008-ban a belvárosban utcai szemetesek helyett földalatti, szelektív hulladékgyűjtő pontokat hoztak létre. A rendszer a lakosság tetszését is elnyerte, hisz az utcák szebbek és tisztábbak lettek így, és nem terjeng kellemetlen szag a népszerű pihenőhelyek vagy turistalátványosságok körül.

Szint alatti hulladéktároló rendszer Ljubjanában

A ljubljanoi megoldások a város lakosságának magas szintű környezeti tudatossága miatt jelentenek jó példát. Ebben előrelépést a lakosság környezeti érzékenyítésével, a környezeti szemlélet formálását célzó átfogó programokkal, valamint az ezekhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztésekkel lehet.

Korábban Ljubljana belvárosát is az autók uralták, ma már ez másképp van. Az autókat kitiltották ugyanis a belvárosból, még az ott lakók sem hajthatnak be. Ők közeli mélygarázsokban hagyhatják járműveiket. Sokan tartottak attól, hogy ez az intézkedés negatívan érinti majd a turizmust, de a várakozásokkal ellentétben inkább pozitív hatások tapasztalhatók. A több mint 100 hektáros terület, ahol korábban hemzsegték az autók, ma egy élhető városi tér lett. Jelentősen fejlesztették a kerékpáros és gyalogút hálózatokat is. A belvárosban biogáz üzemű buszok és elektromos taxik közlekednek, amiket az idősek, a mozgássérültek és a kisgyerekes családok ingyen vehetnek igénybe. Idén áprilisban elindították az Urban nevű, 12 napelem panellel ellátott, zéró kibocsátású kisvonatot is, ami a frekvenciált turisztikai látványosságok között szállítja az utasokat.

Előtte és utána képek a ljubjanai autómentes programból

A példa a városi közterületek funkcióinak újragondolása, a gépkocsi tárolási, zöldfelületi és gyalogos használatú részek arányainak újratervezése során lehet mérvadó.

A szlovén fővárosban az elmúlt években 2000 fát ültettek a városban, öt új parkot hoztak létre, és számos degradált, korábban például illegális személtlerakóként használt területet alakítottak át parkká.

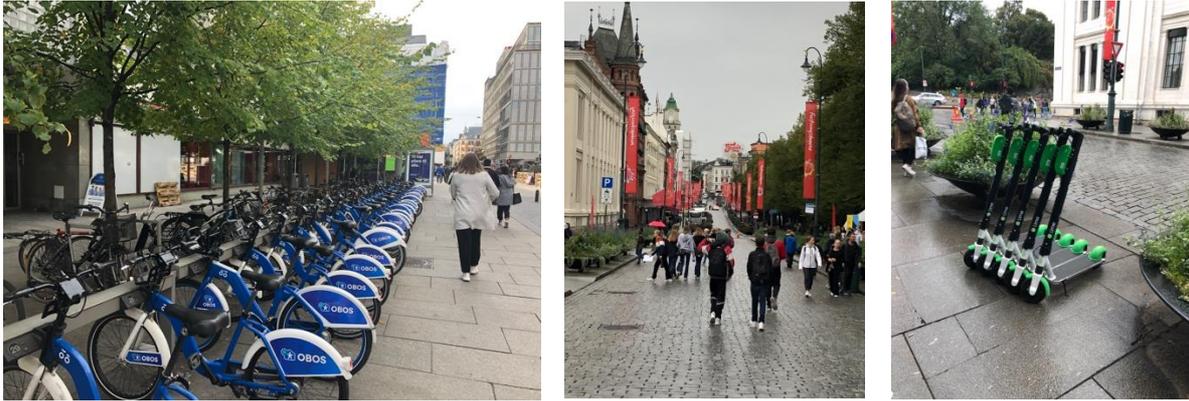

Ljubjanai közpark pop up (időszakos) szabadtéri könyvtárral és nyugágyakkal

Kerületünkben is jelentős volumenű fásítási program valósult meg az elmúlt időszakban. Továbbra is szükséges keresni a városi faállomány növelésének lehetőségeit, új közpark kialakítása is követendő példa.

I.4.4. Oslo

Oslo 2019-ben lett Európa Zöld Fővárosa. A mindössze 600 ezer lakosú város rengeteg felszín alatti struktúrát (metró, városi- és elővárosi vasút, autópálya-alagút) épített ki annak érdekében, hogy a század 10-es éveinek közepén meghirdethesse az autómentes város koncepcióját. Több lépcsőben vezették be a dugódíjat és tüntették el a belvárosi felszíni parkolóhelyeket. A remek tömegközlekedést széles körben használt mikromobilitási eszközök (közbringa, közroller) és a gyaloglás, egészséges életmód propagálása egészíti ki. A belvárosi autóforgalom minimálisra csökkent, főként annak köszönhetően, hogy nem lehet a közterületeken parkolni. A parkolósávokat szélesebb járdák, kerékpársávok, széles zöldsávok váltották fel az utca keresztmetszetének újrafelosztása miatt. A fosszilis üzemanyaggal hajtott járműveket progresszív állami adó, a full hibrid és az elektromos hajtású járműveket állami adókedvezmény illeti meg a vásárlásnál, a dugódíj jármű kategóriánként (szennyezésarányosan) változik. Az E rendszámjelű elektromos autók mentesülnek a dugódíj alól, de parkolóhelyet így sem egyszerű találni, éppen ezért aki teheti, az közösségi közlekedést használ, kerékpározik, elektromos robogóval közlekedik, elektromos rollerezik, vagy gyalogol.

A forgalomcsillapított Oslo

A példa a közterületek felújítása során a kényelmes, megfelelő szélességű járdák kialakítása, a parkolásszabályozás intézkedések városi élhetséget javító hatásai miatt érdekes számunkra. Az is tanulságos, hogy ezek az intézkedések az alternatív közlekedési módok kínálatának bővítésével járnak kéz a kézben.

Minden talpalatnyi helyet felhasználnak a zöldítésre, a villamosvonalakon gyesítik a pályát, a megállókra és azelváasztó korlátokra is kúszónövényeket futtatnak. Az átalakuló, ipari rozsdanegyedekben hódítanak a közösségi kertek és a méhbarát megoldások, a fenntartásban sok helyen követik az extenzív fenntartást.

A példa az ökológikus zöldfelületek kialakítása, illetve az zöldfelületnövelés alternatív módszereinek (zöld homlokzatok) kialakítása révén lehet alkalmazható kerületünkben.

A Smart Oslo program keretében fejlesztenek egy alkalmazást, ami gyaloglásmérőként működik majd: egy bizonyos megtett út után a gyalogos kap egy ingyenes e-jegyet a tömegközlekedésre. Ott tartanak, hogy a tömegközlekedést sem akarják erőn felül fejleszteni: inkább jutalmazták azt, aki gyalogosan tenné meg a távot, mert javítani szeretnének a lakosság egészségügyi statisztikáin is, aminek az egyik eszköze az ülő munkát végzők körében a rendszeres gyaloglás.

A példa az okos város technológiák közterület-használatot és egészséges életmódot támogató intelligens szolgáltatások körének bővítése során lehet releváns.

Utcakép és rehabilitált, forgalomcsillapított lakókörnyezet Osloban

Oslo bő víző patakja, amely vízeséseken keresztül jut el a fjordba az Akerselva. A patak mentén egykor gyárnegyedek, malmok, ipari épületek emelkedtek. Az épületek zöme ma is megvan, de már nem ipar van benne. Loft lakások, óvodák, szórakozóhelyek, éttermek, bárók, kulturális központok lettek belőlük. Városrehabilitáció. A patak mentén pedig kialakult egy széles parksáv. A patak néhol természetesebb, néhol lépcsőzött, ücsörgésre alkalmas urbánus partjai közel engedik a vízhez a városlakót, akik használják is azt sokféle módon.

A példát a Rákos-patak revitalizáció további lépései során tudjuk hasznosítani.

A rehabilitált osloi kisvízfolyás, az Akerselva

A jelenlegi/korábbi helyzet és a superblokk modell összehasonlítása

I.5. A KÖZTERÜLET-GAZDÁLKODÁS SZERVEZETI ÉS SZABÁLYOZÁSI HÁTTERE

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: **Önkormányzati törvény**), és a városüzemeltetési feladatokat szabályozó végrehajtási rendeletek a fővárosi közterületek fenntartására és üzemeltetésére vonatkozóan többszereplős feladatellátást határoznak meg.

a) nem a kerületi fenntartási hatáskörébe tartozó közterületek

A főváros egészét érintő, átfogó feladatok egységes ellátásával a jogalkotó a Budapest Főváros Önkormányzatát bízta meg, ehhez igazítva a főváros és kerületek közötti forrásmegosztás arányát. Ennek alapján a főváros feladata a kiemelt forgalmú, országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, sugár- és gyűrűirányú közutak, kiemelt tömegközlekedési csomópontok, a főváros teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatok ellátása, és a forgalomszervezés. A **fővárosi közútkezelő** feladata a teljes fővárosi közúthálózat forgalomtechnikai kialakítása és működtetése, a közlekedési infrastruktúra üzemeltetése és fenntartása, beleértve a tömegközlekedés hálózatait és a megállóhelyeit is. A feladatot a Budapest Közút Zrt. látja el.

A fővárosi önkormányzat tulajdonában és/vagy üzemeltetésében lévő **kiemelt közparkok és közterek kezelése, fejlesztése**, üzemeltetése szintén fővárosi feladat, melyet a FŐKERT Zrt. végez.

Fővárosi szintű hatáskör a **köztisztasági feladatok** teljesítése, közöttük a közutak locsolása és a közutak síkosságmentesítése. A főváros által erre a feladatra létrehozott közterület-fenntartó szervezet felelős a kerület teljes közúthálózatának tisztántartásáért, portalanításáért és a kerületi közutak menti szemetes edények, a szelektív hulladékgyűjtő szigetek üzemeltetéséért is. Ezt a feladatot a főváros megbízásából Fővárosi Közterület Fenntartó Zrt. látja el.

Ugyancsak kerületeken átívelő, fővárosi jelentőségű feladat a **közterületi közvilágítás**, a díszvilágítás hálózatának üzemeltetése, valamint a **csatornahálózat**, a folyó és patak medrek fenntartása, amely feladatokat szintén a főváros az erre létrehozott, saját tulajdonú gazdasági társaságai útján látja el. Az előbbi a Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft, az utóbbit a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.

A **közmű szolgáltatások** (víz, gáz, áramszolgáltatás, távhő, telekommunikáció, stb) infrastruktúrájának üzemeltetési feladatait az adott szolgáltatást végző cég kompetenciájába tartozik. Ezek a szolgáltató cégek közterületek fejlesztése során, a vezetékálózatuk érintettsége révén véleményezési és jóváhagyási jogkörrel is bírnak.

Az Önkormányzati törvény felhatalmazása alapján a főváros a 14/1993. (IV. 30.) Főv. Kgy. rendeletében (a továbbiakban: **fővárosi zöldterületi rendelet**) határozta meg, hogy a XIII. kerületben melyek azok a közparkok, utcai fasorok, és azokat kísérő zóldsávot, melyek szerepe – a városszerkezetben elfoglalt helyük és használatuk miatt – fővárosi jelentőségű. Tulajdoni helyzetétől függetlenül **kiemelt közcélú zöldterületnek** minősül, és ezáltal fővárosi

fenntartású terület kerületünkben a Jászai Mari tér, a Nyugati tér, a Szent István park, Kubala László Park, Rákos-patak Göncöl utca – Madarász Viktor utca közötti park, az Újpesti rakpart, valamint a Váci út és a Dózsa György út melletti fasori sávok. A fővárosi tulajdonú zöldterületek mellett a kerületi kiemelt zöldterületek fenntartása, kezelése, állagának megóvása és az itt álló fák kezelése egységesen a fővárosi kertfenntartó szervezet feladata és felelőssége.

A **kiemelt közforgalmú fővárosi utakat** a Fővárosi Önkormányzat kezelésében lévő főútvonalak, közutak és közterületek kijelöléséről szóló 432/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet (a továbbiakban: **Kormányrendelet**) jelölte ki, amely tételesen felsorolja, így egyértelművé teszi, hogy a fővárosi tulajdonú, továbbá a fővárosi közúthálózatban kiemelt, valamint a tömegközlekedéssel érintett utak mellett mely kerületi utak fenntartása még fővárosi feladat. A Kormányrendelet szerint kiemelt fővárosi közút például: a Reitter Ferenc utca Róbert Károly körút - Gyöngyösi utca közötti szakasza, a Pozsonyi út Budai Nagy Antal utca - Victor Hugo utca közötti szakasza, Béke utcának a Béke tértől a IV. kerületi közigazgatási határig tartó szakasza, Béke térnek a Lehel utca és Béke utca vonala, vagy a Lehel utcának a Váci úttól a Béke térig tartó szakasza, a Röppentyű utca, Népfürdő utca.

A kerületi zöldhálózat fenntartási feladatait illetően újabb területi lehatárolást hozott az egyes ingatlanok fővárosi önkormányzat részére történő átadásáról szóló 2012. évi CXCV. törvény, valamint annak következő évi módosítása (a továbbiakban: **Duna parti városképi törvény**). Budapest egységes Duna parti városképének kialakítása, valamint a partvonal közlekedésének egységes fejlesztési szándékával a jogalkotó úgy rendelkezett, hogy a Duna partvonalával közvetlenül határos állami és önkormányzati ingatlanok a jogszabály erejénél fogva ingyenesen, 99 évre a Budapest Főváros Önkormányzatának vagyonkezelésébe kerültek. A vagyonkezelésbe átadott ingatlanok jelentős vagyoni és közhasználati értéket képviselő, kerületi tulajdonú zöldterületek, amelyek fenntartása intenzitása messze alul marad a tulajdonosi gondossággal kezelt, kerületi fenntartású zöldterületekétől.

A lakóépületek és társasházak előtti **közterületi járdák** és azokhoz közvetlenül kapcsolódó zöldterületek takarítása, tisztántartása, síkosságmentesítése – a főváros erre vonatkozó rendeleti rendelkezése alapján – a járdával szomszédos ingatlan kezelőjének a kötelessége.

b) kerületi hatáskör, önként vállalt feladatok

A kerületi önkormányzat hatásköre – az Önkormányzati törvény feladat kiosztása szerint – a helyi közutak, közterek és parkok kezelése, fejlesztése és üzemeltetése, a kerület tulajdonában álló közterületek használatára vonatkozó szabályok és díjak megállapítása, valamint a parkolás-üzemeltetés. A kerületi közparkok, sétányok, sétálóutcák esetében kerületünk feladata a hulladékgyűjtő edények és a civil bevonással kialakított kerületi kutyaürülék-gyűjtő hálózat üzemeltetése.

Felelős kerület-üzemeltetőként ugyanakkor a hatáskörmegosztást úgy értelmezzük, hogy kerületünk közterületi színvonalának megőrzése, az itt élők lakókörnyezetének védelme érdekében meghalljuk, észrevesszük és – önként vállalt feladatként – keressük a megoldást minden olyan feladat megvalósítására és finanszírozási lehetőségeire, amelyet a feladat felelőse nem, vagy nem teljeskörűen és nem megfelelő színvonalon lát el.

A fővárosi közterület-fenntartó szervezettel kerületünknek folyamatos kapcsolata van és a kihívásokra közösen, együttműködésben keressük a megoldást. Ugyanakkor a XIII. kerülethez hasonló mértékű igénybevételnek kitett közterületek tisztántartásához nem elég az érintett szervezetekkel együttműködés, a kerületi közszolgáltatókkal való egyeztetés. Nem bízhatjuk a köztisztasági állapotok javulását az állampolgárok környezettudatosságának fejlesztésére, alkalmanként köztisztasági akciók hatására. Ennek érdekében is kértük, hogy a hatáskörrel felruházott fővárosi szervezet akcióterületekre specializált, alapos előkészítő munkán alapuló, részletesen kidolgozott, konkrét intézkedéseket tartalmazó és mérhető eredményeket előrevetítő programtervet készítsen és hajtson végre.

Ennek kiegészítéseként Önkormányzatunk – bár nem tartozik hatáskörébe és ezért nem is kap rá központi forrást – évről évre egyre több saját forrást fordít a közterületek köztisztasági helyzetének javítására, zöldhulladék gyűjtő zsákok beszerzésére, illegális hulladék elszállítására, járda és zöldsáv takarítási köztisztasági akciók lebonyolítására, seprőgépes takarításra, valamint ebürülékgyűjtő edények üzemeltetésére. Közterületi takarítógépek beszerzésével és működtetésével igyekszünk javítani a járdák tisztaságán. Az intenzív használatú területeken önkormányzati forrásból biztosítjuk a kukák hétvégi ürítését. Évről-évre őszi avargyűjtési programot működtetünk kerületünk több, mint 1 millió m² nagyságú közhasználatú területén, ennek keretében minden közparkban és közhasználatú járdán a lehullott lombokat, az azzal elkeveredett szeméttel együtt elszállítjuk.

c) szervezeti, operatív háttér

A XIII. Kerületi Önkormányzat közterület üzemeltetési és fejlesztési feladatait a 100 %-os tulajdonában lévő gazdasági társasága, a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. útján látja el. A közterület- és zöldhálózat-üzemeltetés, közútkezelés, környezetgazdálkodási, közterület-hasznosítási és parkolás-üzemeltetési feladatok szakmai koordinációját – ágazati munkamegosztásban – a társaság közterületi divíziója végzi, munkaügyi, pénzügyi, jogi és közbeszerzési támogatással.

A zöldhálózat karbantartás és a köztisztasági feladatok ellátás feladatait a felelős szervezet parkgondnoki csoportjával és gyorsbiztosítási munkatársaival, külső partner közreműködéssel biztosítja, amelynek erőforrásait a közfoglalkoztatotti program résztvevői egészítik ki. A közúthálózat üzemeltetés feladatait javarészt külső partner közreműködésével, míg a parkolás-üzemeltetés és ellenőrzés feladatait teljes mértékben saját munkatársakkal látjuk el.

A feladatok hatékony ellátásának érdekében a stratégia végrehajtásáért felelős szervezet operatív kapcsolatot tart a közterületek szabályozásával, üzemeltetésével érintett kerületi és fővárosi szervezetekkel, szorosan együttműködik az építési hatóságokkal, a Főépítési Irodával, a kerület szociális igazgatási szervezetével, napi kapcsolatot tart a XIII. Kerületi Közterület-felügyelettel.

A társadalmi felelősségvállalás jegyében évente növekvő számú kerületi cég keresi meg Önkormányzatunkat, keresve a lehetőséget a közterületek állapotának javításában, zöldfelületek ápolásában való alkalmi együttműködésre. Örömmel fogadjuk az ilyen kezdeményezéseket. Zöldfelület-gondozási megállapodások kertében tartós együttműködési lehetőséget kínálunk az ez iránt érdeklő magánszemélyek, lakossági közösségek, vállalkozások

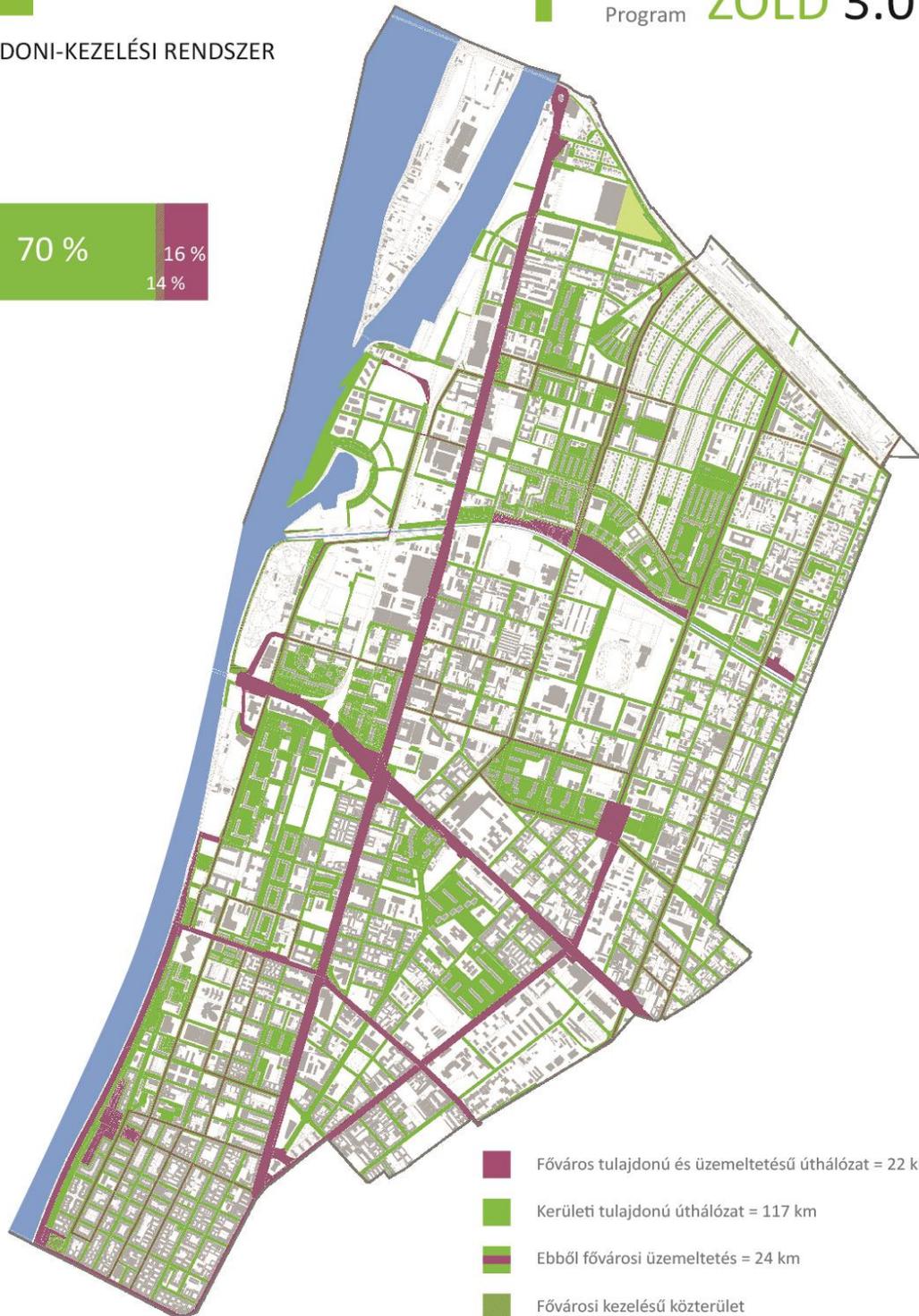
számára. A közterületi üzemeltetési költségek mérséklését is szolgálják a lakossági és civil partneri együttműködéseink, környezettudatosságot erősítő programjaink (Gondos Gazdi, Zöld Pont).

Az üzemeltetéssel kapcsolatos feladatok összehangolása, az ellenőrzési tapasztalatok megosztása érdekében, a partnerség jegyében együttműködési fórumot tartunk, ahol a közterületi feladatellátásban érintett kerületi és fővárosi szervezetek, a közterületek ellenőrzési feladatait ellátók munkatársai tájékoztatják egymást az aktuális feladatokról és tartanak közvetlen munkakapcsolatot a feladatok hatékony ellátása érdekében.

03

TULAJDONI-KEZELÉSI RENDSZER

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

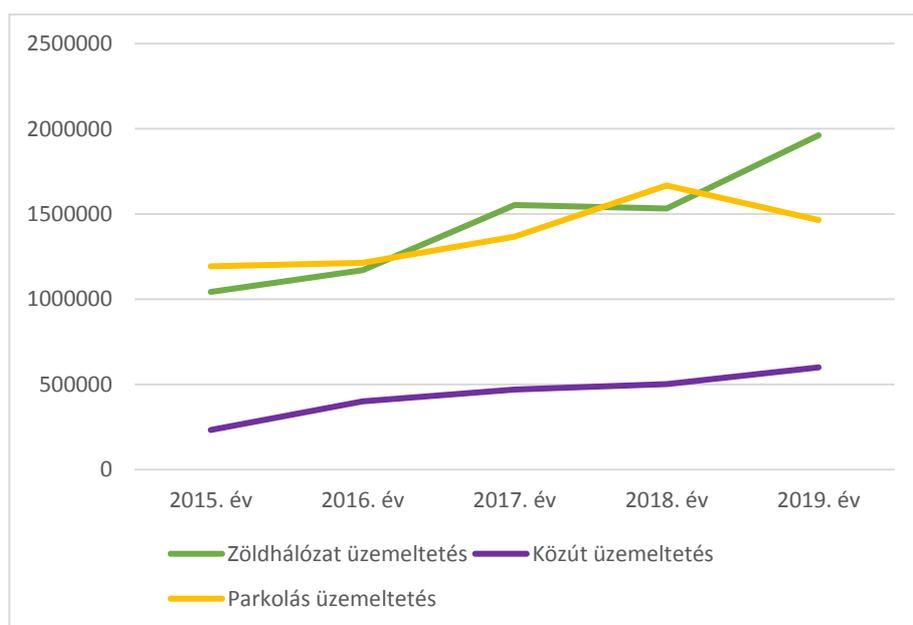

- Főváros tulajdonú és üzemeltetésű úthálózat = 22 km
- Kerületi tulajdonú úthálózat = 117 km
- Ebből fővárosi üzemeltetés = 24 km
- Fővárosi kezelésű közterület
- Magántulajdonú közpark

A zöldhálózat-üzemeltetés költségei a 2015-2019 ciklus alatt közel megduplázódtak. Ez a költségnövekedés részben az elmúlt időszak jelentős közterületi fejlesztéseinek a következménye. A zöldhálózati fejlesztések során kialakított nívós parki berendezések, játszóterek, fitnessparkok, intenzív fenntartású zöldfelületek, öntözőhálózatok üzemeltetése, a létrehozott értékek minőségének megóvása többlet költséget jelent. Ezen túlmenően a közterületek intenzívebb használata, a növekvő lakossági igények miatt a közparki, egyéb közterületi takarítási feladatok ellátására Önkormányzatunk évről évre növekvő forrást biztosít. Míg az előbbi költség növekedése a zöldhálózat minőségi fejlesztésének természetes velejárója, az utóbbi esetben a költségek növekedésének oka a használók környezet tudatosságának hiánya, az egyre nagyobb méretű szemét termelés és a köztisztasági feladatok teljesítésére hatáskörrel és a fővárosi forrásmegosztás alapján forrással rendelkező szervezetek feladatellátási hiányosságai.

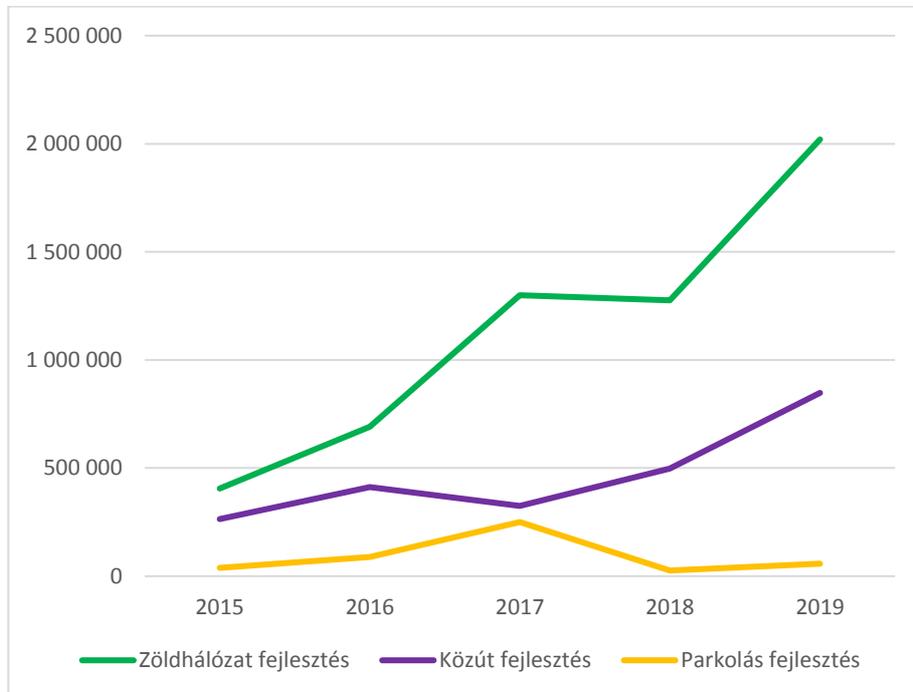
Program	Feladat	2015	2016	2017	2018	2019	Összesen
Zöldhálózat üzemeltetése	Fenntartás	1 050 876	1 170 708	1 552 575	1 533 025	2 011 873	7 319 057
	Beruházás + felújítás	405 411	691 388	1 300 188	1 275 208	2 019 986	5 692 181
Közút, közterület-használat üzemeltetés	Fenntartás	232 711	401 536	470 300	502 329	449 322	2 056 198
	Beruházás + felújítás	264 005	412 273	324 767	497 200	847 815	2 346 060
Parkolás-üzemeltetés	Fenntartás	1 193 037	1 213 761	1 367 645	1 667 264	1 493 738	6 935 445
	Beruházás + felújítás	38 845	88 202	250 249	26 055	57 588	460 939
Összesen kiadás		3 184 885	3 977 868	5 265 724	5 501 081	6 880 322	24 809 880

A 2015-2019 között közterületi kiadások (E Ft)

Közterület-üzemeltetési költségek 2015-2019. (E Ft)

Az AngyalZÖLD 3.0 stratégiai 2015-2019 közötti programjáról, a programban rögzített projektek megvalósulásáról 2019 májusában készült részletes beszámoló tartalmazta a ciklus folyamán több mint hétmilliárd forint értékben történt fejlesztések tételes listáját, a megvalósítás költségét és időpontját. A beruházási költségek a következők szerint alakultak 2015-2019 között.

Közterületi beruházási költségek 2015-2019 (E Ft)

04

A XIII. KER. ZÖLDHÁLÓZATI ELEMEI
A KÖZELMÚLT FEJLESZTÉSEI

 végrehajtott részleges vagy teljes zöldfelületi fejlesztés

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

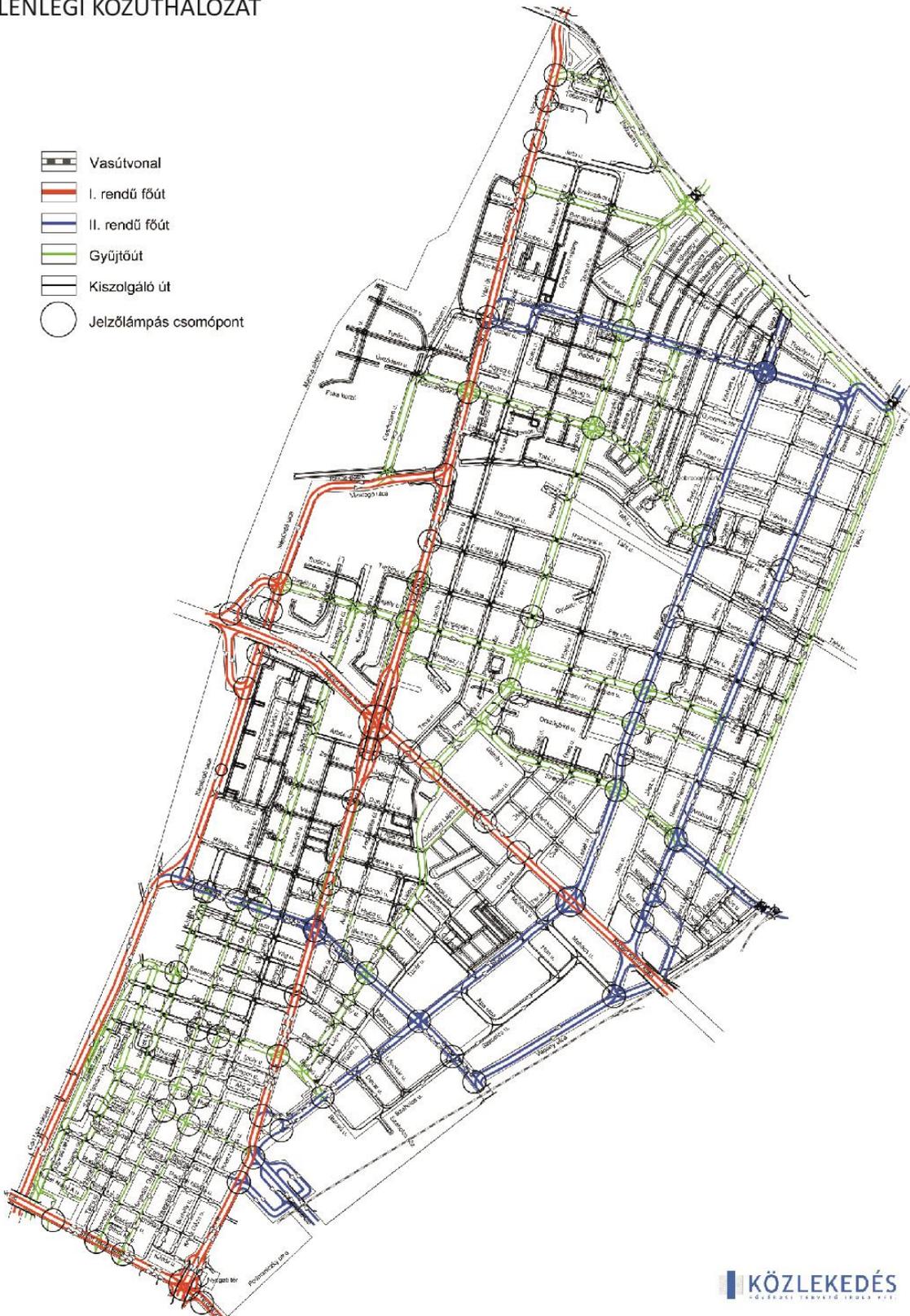

05

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

JELENLÉGI KÖZÚTHÁLÓZAT

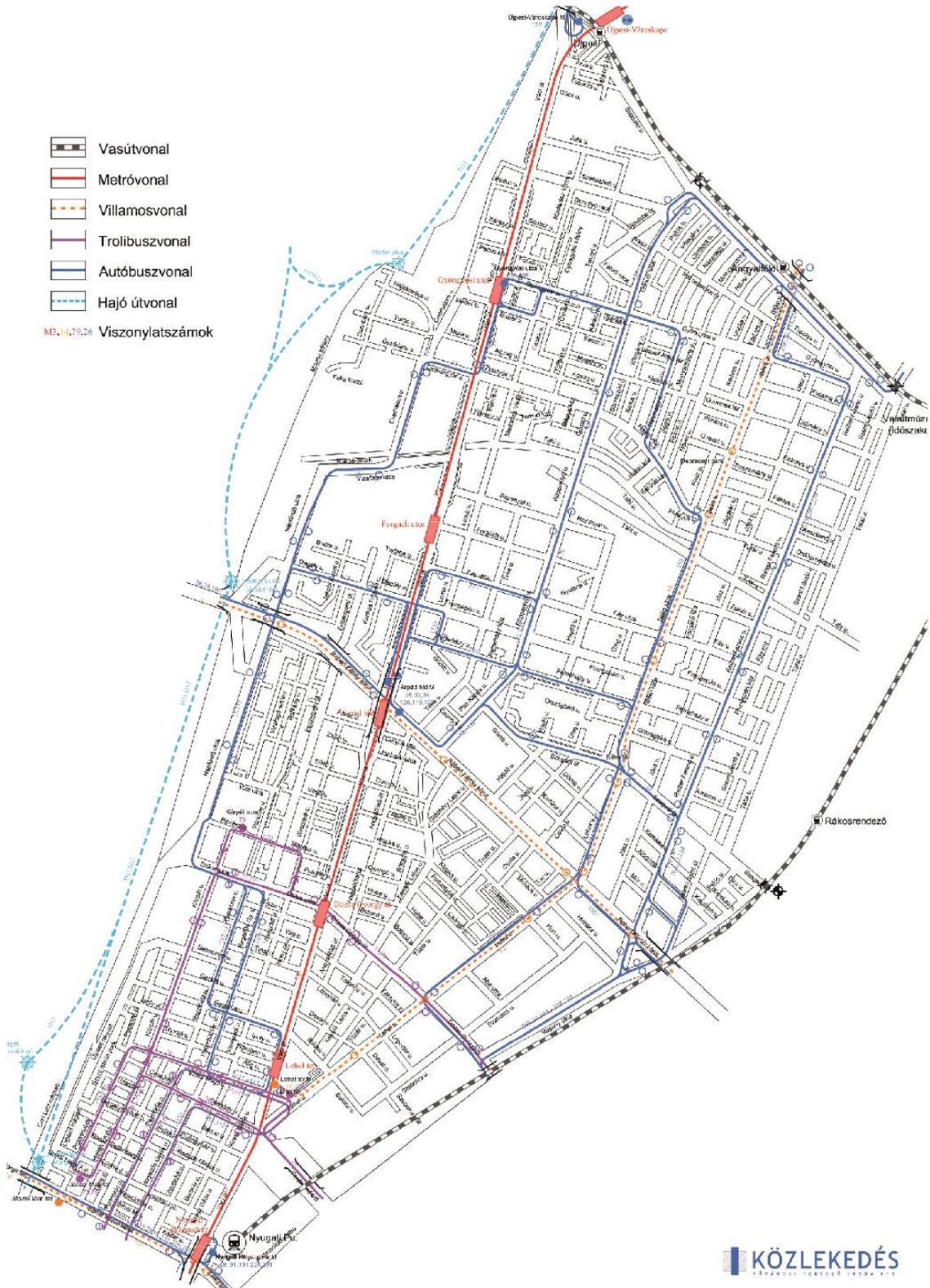
- Vasútvonal
- I. rendű főút
- II. rendű főút
- Gyűjtőút
- Kiszolgáló út
- Jelzőlámpás csomópont

06

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

JELLENLEGI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

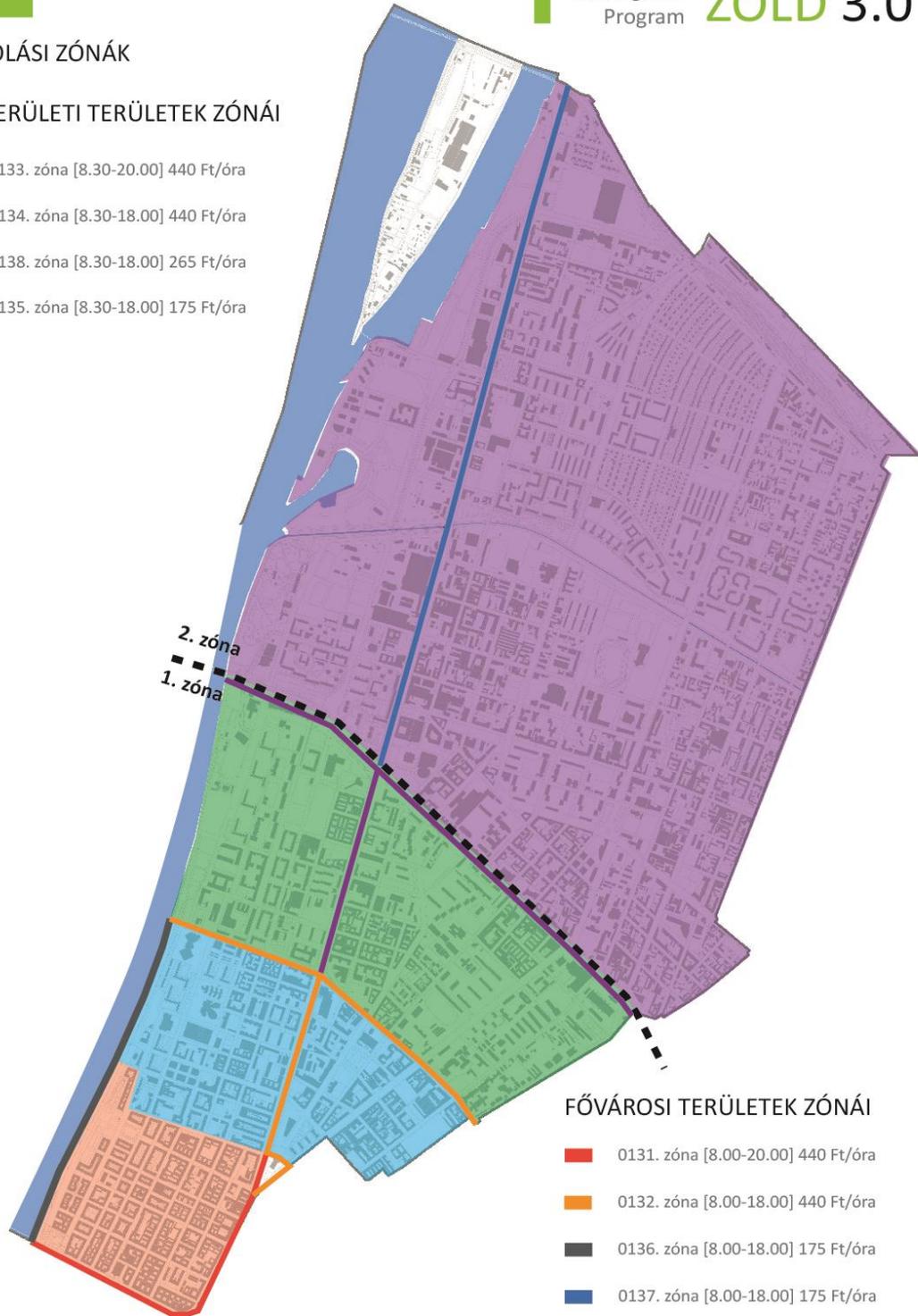
07

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

PARKOLÁSI ZÓNÁK

XIII. KERÜLETI TERÜLETEK ZÓNÁI

- 0133. zóna [8.30-20.00] 440 Ft/óra
- 0134. zóna [8.30-18.00] 440 Ft/óra
- 0138. zóna [8.30-18.00] 265 Ft/óra
- 0135. zóna [8.30-18.00] 175 Ft/óra

FŐVÁROSI TERÜLETEK ZÓNÁI

- 0131. zóna [8.00-20.00] 440 Ft/óra
- 0132. zóna [8.00-18.00] 440 Ft/óra
- 0136. zóna [8.00-18.00] 175 Ft/óra
- 0137. zóna [8.00-18.00] 175 Ft/óra
- 0139. zóna [8.00-18.00] 265 Ft/óra

I.5.4. Zöldfelületi intenzitás, parkhasználat

- 0 - Nincs zöldfelület
- 0-20 - Alacsony zöldfelület-intenzitás
- 20-40 - Mérsékelt alacsony zöldfelület-intenzitás
- 40-60 - Közepes zöldfelület-intenzitás
- 60-80 - Mérsékelt magas zöldfelület-intenzitás
- 80-99 - Magas zöldfelület-intenzitás
- 100 - Teljes borítottság

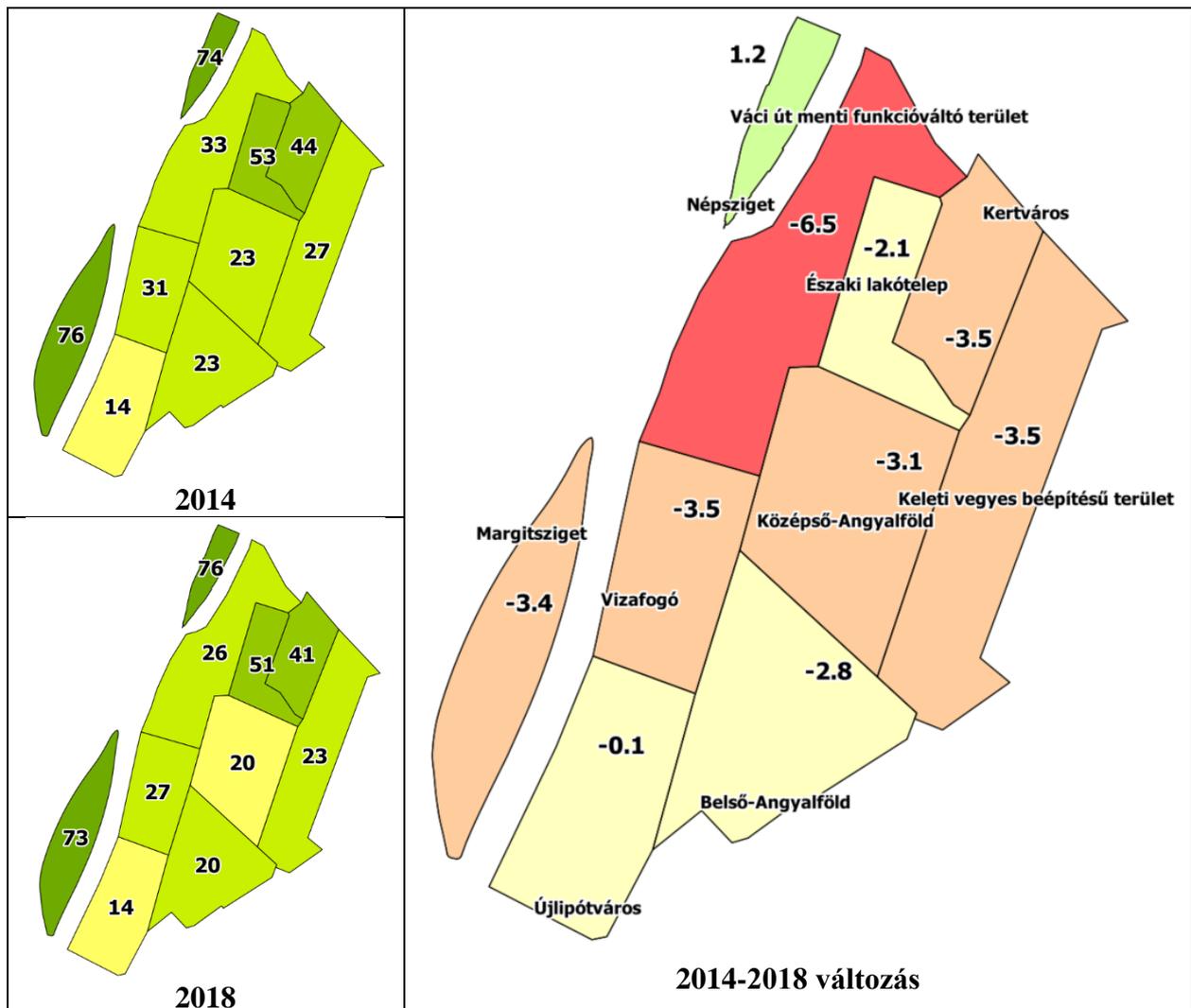

A XIII. kerület zöldfelületi borítottsága 2018-ban (%)

A XIII. kerület zöldfelületi borítottságát, annak változását a 2014-2018 közötti időszakban multispektrális űrfelvétel elemzéssel vizsgáltuk. A kerület egészét illetően a zöldfelületi borítottság 26%-os jelenleg, ami kismértékű (3,2%-os) csökkenést jelent. A csökkenés oka alapvetően a kerületben megvalósult nagyvolumenű építkezésekkel összefüggésben az újonnan telepített növényzet növekedési időigénye. Az építkezést követő években az újonnan eltelepített növényzet növekedése még nem meghatározó. A telepítést követő 1-3 évben a zöldfelületek növekedése az újonnan telepített fasorok esetében sem jelentős. Általában 4-5 éven belül csökkenésként dokumentálható, mert lombkoronája nem összefüggő, a borítottság még éveken át elmaradhat a korábbi növényzet felszínborításától. Fontos megjegyezni, hogy a nagyfelbontású felvételek és terepi helyszínelés is igazolja, hogy a telepítés megtörtént és amint markáns növekedésnek indul zöldfelület-intenzitás elemzéssel is kimutatható lesz.

Gyakorlatilag nem változott a növényborítottság Újlipótvárosban és a Népsziget területén is bőven a 3%-os hibahatáron belüli elenyésző változást láthatunk. Összességében mérsékelt, 3-4% közötti csökkenés mondható el a Vizafogó, a Középső-Angyalföld, a Keleti vegyes beépítésű terület és a Kertváros városrészekről.

Mérsékeltlen csökkent a fővárosi parkok és a kerületi utak zöldfelület-intenzitása, döntően a fejlesztések közvetlen és közvetett hatásának köszönhetően. A Rákos-patak környékének zöldfelület-intenzitás növekedése a kezelési mód (rézsű kaszálás) intenzitás változásával magyarázható, ugyanis nagymértékben befolyásolhatja az intenzitást a patakmenti területek kaszálásának módja és időpontja, valamint a csapadékmennyiség.

Zöldfelület borítottsági intenzitás változás kerületrészenként 2014-2018

A felvételek elemzése és a terepi bejárás tapasztalatai alapján a kerületben a következő megállapítások érvényesek:

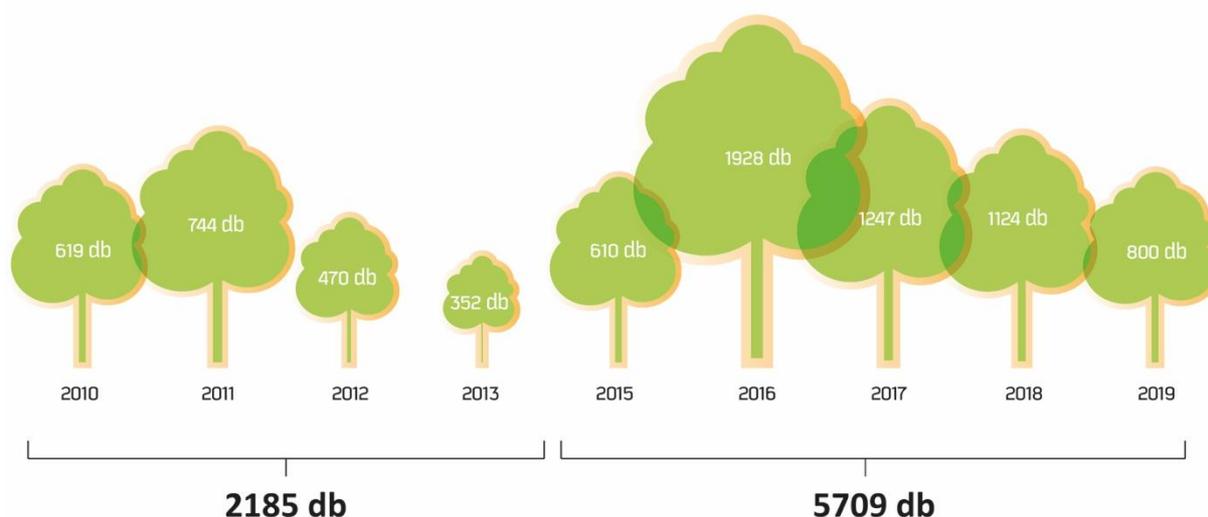
- Az 1-3 éve végzett, több ezer fasori fa telepítésének eredménye jól beazonosítható a közterületen.
- A fatelepítések ellenére a kerületi úthálózat területén mérsékelt csökkenés tapasztalható.
- Az új fatelepítés eredményeként több, egységes, kedvező utcaképet ígérő fasor jött létre. A fiatal fák árnyékadó képessége és hőmérséklet-csökkentő hatása jelenleg még elmarad az optimálistól, várhatóan néhány éven belül fog megnövekedni.
- A 6-8 éves vagy annál régebbi fasortelepítés eredménye már a lombkorona méretében is markánsnak nevezhető (pl.: Tomori utca).
- Fásított köztér létesítése történt (pl. Papp László tér).

- Egyes igényesen kialakított sétányok dús növénytelepítésének hatása már most érzékelhető nem csak a terepen és a hőképeken, hanem az úrfelvétel elemzésen is (Dagálysétány utca egy szakasza).
- A lakótelepi zöldfelületek számottevő intenzitásnövekedése figyelhető meg.

Típusok	Terület (m ²)	Típus zöldfelület-intenzitása (%)	Típus zöldfelület-intenzitása (%)	Zöldfelület-intenzitás változása (%)
		2014	2018	2014-2018
Kerületi úthálózat	1 830 273	27,2	24,1	-3,1
Fővárosi utak	488 273	6,3	5,4	-0,9
Fővárosi parkok	135 386	68,6	65,0	-3,5
Sétányok	134 398	38,2	37,5	-0,7
Közparkok	210 517	66,7	65,5	-1,2
Közhasználatú intézménykertek	50 554	39,1	37,4	-1,6
Lakótelep (alacsony)	281 639	62,5	61,7	-0,8
Lakótelep (magas)	383 711	48,5	50,8	2,3
Rákos-patak	43 085	67,0	73,0	6,0
Népsziget	298 747	74,4	75,6	1,2
Egyéb (építési telek)	642 6245	25,2	20,8	-4,4
Összesen	11 250 314	28,5	25,2	-3,3

Közterületi faültetések a XIII. kerületben

2010-2019 között a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt - Közterületi Divízió adatai alapján

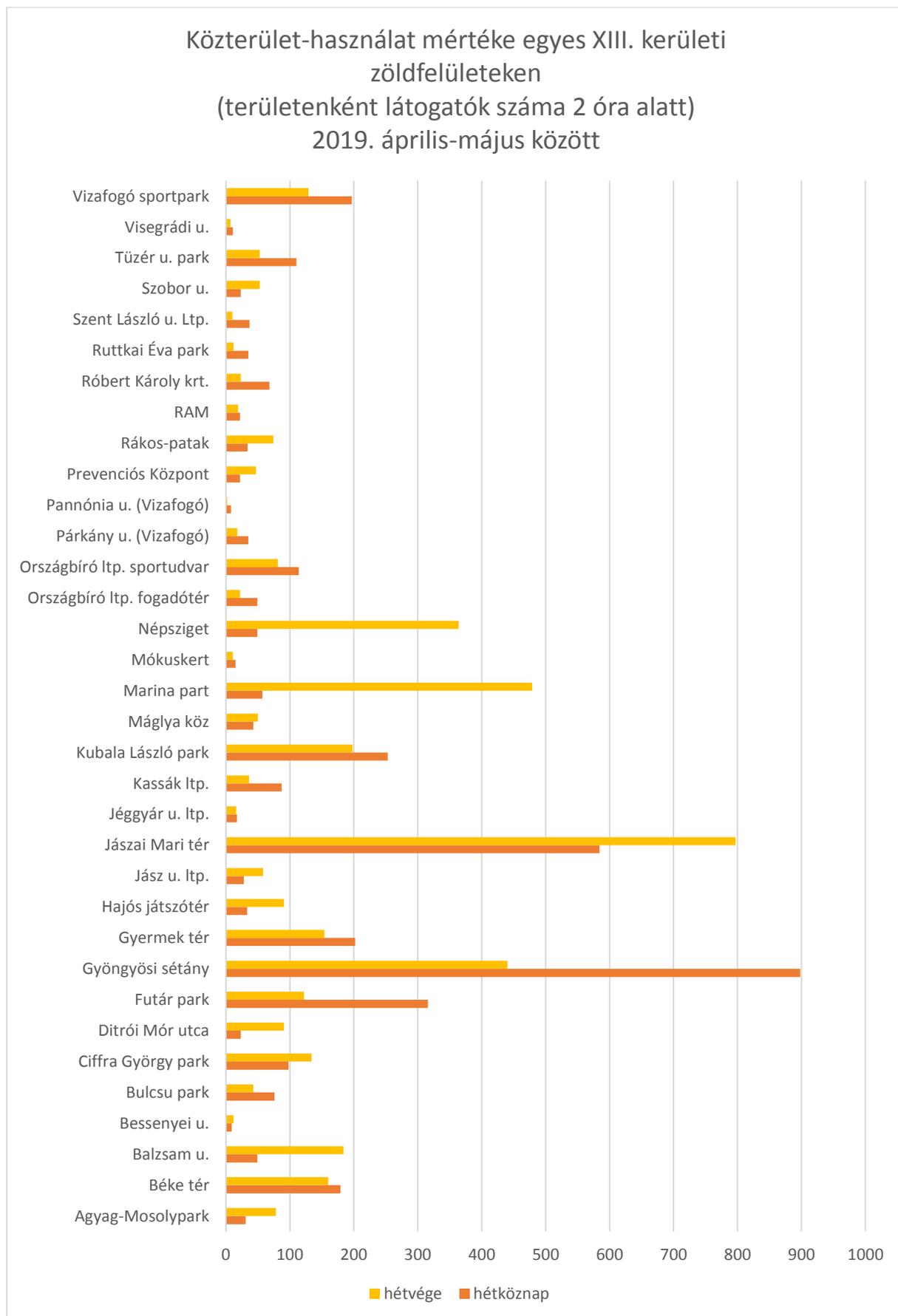

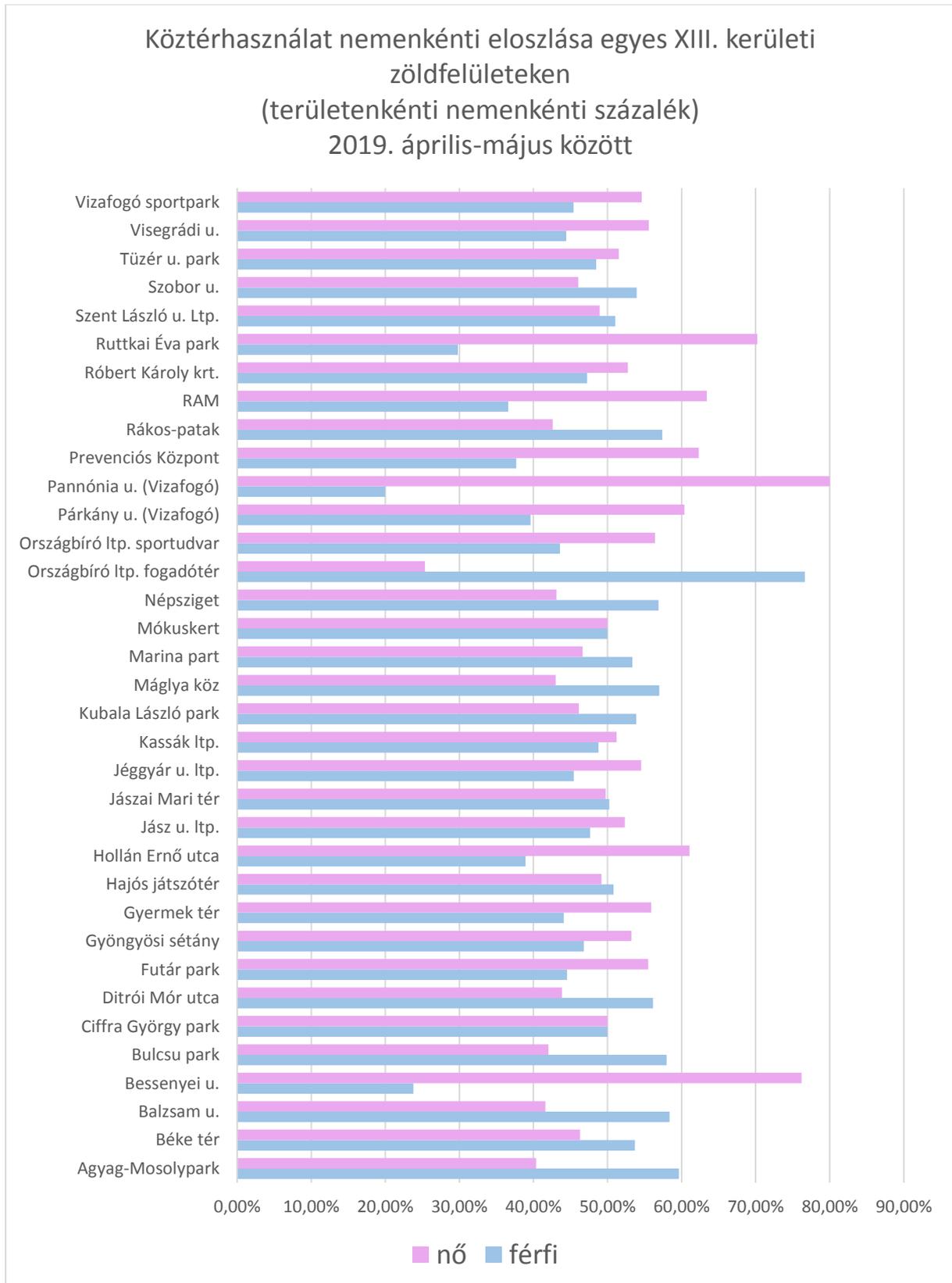
A zöldfelület intenzitás növekedés az idős faállomány esetében számottevő. Amit ma zöldfelületi növekedésként mérni tudunk az évekkal korábbi fejlesztések és azóta folyamatosan zajló kezelés és karbantartási munka eredménye. Ezért is különösen indokolt a zöldfelület-kezelési és fejlesztési döntések hosszútávú támogatása, mert a zöldfelületi fejlesztések csak hosszabb távon hozzák meg eredményüket. Ugyancsak kiemelt fontosságú a meglévő idős faállomány védelme és értékőrző kezelése. Az ingatlanfejlesztések során létrejött beépítések során a tetőkeretek, zöldtetők a zöldfelület csökkenést tudják kompenzálni, ezért ezek telepítésének ösztönzése indokolt.

A kerület zöldhálózatának 32 központi helyszínén vizsgáltuk 2019. április-május folyamán a területhasználatot hétköznapi és hétvégi időszakokban. A vizsgálat során 2-2 óras megfigyelési időtartamban számoltuk az egyes területeken a használók számát, kor és nem szerinti bontásban, valamint a végzett tevékenység típusa szerint. A vizsgálat alapján a következő főbb megállapítások fogalmazható meg:

- A vizsgált helyszínek a fitness tereket jelentős számú (1999 fő) parkhasználó látogatta. A legnépszerűbb helyszíneken (Futár park, Gyermek tér, Vizafogó sport udvar, Országbíró sportudvar, Bulcsú park) a hétköznapi használat dominált, de voltak hétvégi nagyobb használati intenzitást mutató helyszínek (Cziffra György park, Prevenió központ sportudvar). A fitness parkokat a kerületi hölgy lakosok a férfiaknál nagyobb arányban használják.
- A forgalom tekintetében a Jászai Mari tér és a Gyöngyösi sétány helyszínek emelkednek ki a jelentős átmenőforgalom miatt, de a Gyöngyösi sétányon a sétálási, gyerek sétáltatási funkciók is kiemelkedők. (A Hollán Ernő sétálóutcát is vizsgáltuk, de az olyan mértékben magas értéket mutatott a többihez képest, hogy a grafikon torzítás miatt kivettük az elemzésből)
- Kiemelkedő volt a Marina parti és Népszigeti területek hétvégi rekreációs forgalma.
- Hétköznapi használat tekintetében a Vizafogó sportpark, Gyermek tér, Futár park, Béke téri területek használata volt intenzív.
- Rekreációs szempontból alulhasznosítottak a Véső-Visegrádi utcai zöldterületek. Szobor-Faludi utcai zöldfelületek, Jéggyár utcai zöldterületek, a Bessenyei utcai sport és szabadidőtér.
- A használók nemek szerinti megoszlása alapvetően egyenlő a közparki területeken, azonban van néhány, többségében hölgyek által használthelyszín (Ruttkai Éva park, Vizafogó lakótelep dombos játszótér, Bessenyei utcai játszótér, Hollán Ernő sétálóutca), és néhány olyan, ahol a férfi használók aránya magasabb (Országbíró lakótelep fogadótér, Rákos-patak menti partkerületek, Agyag-Mosoly zöldterületek).
- Szemetelő, renitensterülethasználat a Béke-téren, a Bulcsú parkban, a Kassák Lajos parkban, a Jászai Mari téren, az Agyag-Mosoly utca zöldterületen tapasztalható.

A következő időszakban az intenzív használatú területek fenntartási feladataira kell kiemelten figyelmet fordítani, továbbra is erőfeszítéseket kell tenni a deviáns területhasználatok visszaszorítására, az alulhasznosított helyszínek esetében pedig funkcióbővítéssel, felújítással lehet a helyszínek látogatottságát növelni.

I.5.5. SWOT elemzés, társadalmi egyeztetés

A XIII. Kerületi Önkormányzat az AngyalZÖLD 3.0 program felülvizsgálatának előkészítése során programalkotó műhelymunka keretében egyeztetett szakmai és civil szervezetekkel. A Közszolgáltató Zrt munkatársai és a külsős partnerek interaktív workshopok keretében tekintették át kerületi közterületek adottságait, a stratégia prioritásait, átfogó céljait és a következő időszak üzemeltetési és fejlesztési programjait. Elkészült egy SWOT analízis, illetve egy többségi egyetértést tükröző prioritás és hosszútávú cél lista. Az egyeztetések eredményeként két új hangsúllyal bővült a közterületi stratégia, az egyetemes tervezés (a társadalom lehető legszélesebb rétegei számára akadálymentes, biztonságos és kényelmes közterületet biztosító tervezés) elveivel, illetve a klímaváltozás kihívásaira adott válaszként a klímatudatos fejlesztés és fenntartás szempontjaival.

A műhelymunka eredményeként előállt egy súlyozott SWOT elemzés, amelyben a sorrendiség egyben a téma fontosságát is jelöli az erősségek-gyengeségek-lehetőségek-veszélyek között a következőképpen:

Erősség (S)	Gyengeség (W)
Partnerségi egyeztetések, lakossági bevonás Talajkutas öntözés a zöldfelület-gazdálkodásban Elkötelezett önkormányzat Szakember gárda, szakmai háttér Kutyás infrastruktúra Sportbarát kerület Hosszútávú gondolkodás, szisztematikusan megvalósított fejlesztések Lakótelepi zöldfelületi arány Duna közelsége	Nem mindenhol összefüggő kerékpáros hálózat A fenntartási intenzitás aránya Interaktív szolgáltatások hiánya Parkolás és gépjármű orientált közterület használat Magánfejlesztéseknél a zöldfelületi arány alacsony Rendezetlen tulajdoni helyzetű Népsziget
Lehetőség (O)	Veszély (T)
Szabadtéri rekreációs szolgáltatások és programok bővítése Üzemeltetés színvonalának javítása Duna-part és Népsziget rekreációs fejleszthetősége Rákos-patak regionális ökológiai folyosó Új innovatív technikák bevetése a közúti fásításra Integrált közterületi fejlesztések Átalakuló területeken a zöldfelületi arány emelése Akadálymentesség biztosítása Lakossági környezettudatosság növelése	Túlzsúfoltság, közterületek fokozódó igénybevétele Klímaváltozás negatív hatásai Főváros és kerület között feladatmegosztás Csökkenő központi források Motorizáció, gépkocsi használat növekedése Levegőtminőség romlás Hulladékmennyiség növekedése Állampolgári közömbösség a közterületek iránt

Az AngyalZÖLD+ stratégia felülvizsgálata keretében a lakosság számára javaslattételi lehetőséget biztosítottunk, valamint az elkészült tanulmánnyal kapcsolatban is lehetőséget biztosítottunk a lakosság számára további javaslatok megfogalmazására, véleményezésre. A javaslatok közül az alábbiakat építjük be a következő időszak fejlesztései sorába:

- Szabályozási igény új építéseknel a zöldtetők alkalmazására
- Csanády utcai zöldsétány
- Szakmai és anyagi segítség a lakosságnak a tömbbelső kertek gondozásában, fejlesztésében
- Városi rovarvilágnak otthont adó „virágos rétek”

- Újlipótváros fátlan utcáinak zöldítése,
- Zöldtetők létesítésének ösztönzése,
- Homlokzatzöldítési pályázat
- Közterületi illemhely mintaprojekt
- Ivókutak számának növelése
- Kutvás infrastruktúra fejlesztése
- Iskolák, játszóterek, közösségi terek környékének forgalomcsillapítása
- Forgalomvonzó helyeken (pl.: Lehel Csarnok) megfelelő kapacitású kerékpár parkoló biztosítása

II. STRATÉGIA

Az AngyalZÖLD 3.0 program küldetése az épített és természeti környezet harmóniáját, valamint az emberek életminőségét javító, a közösség igényeihez folyamatosan alkalmazkodó, akadálymentes, a klímaváltozás kihívására reagáló közterületi és zöldhálózati rendszer kialakítása és működtetése.

A 2020-2024 közötti időszakban a következő prioritásokat és átfogó célokat tűzzük ki:

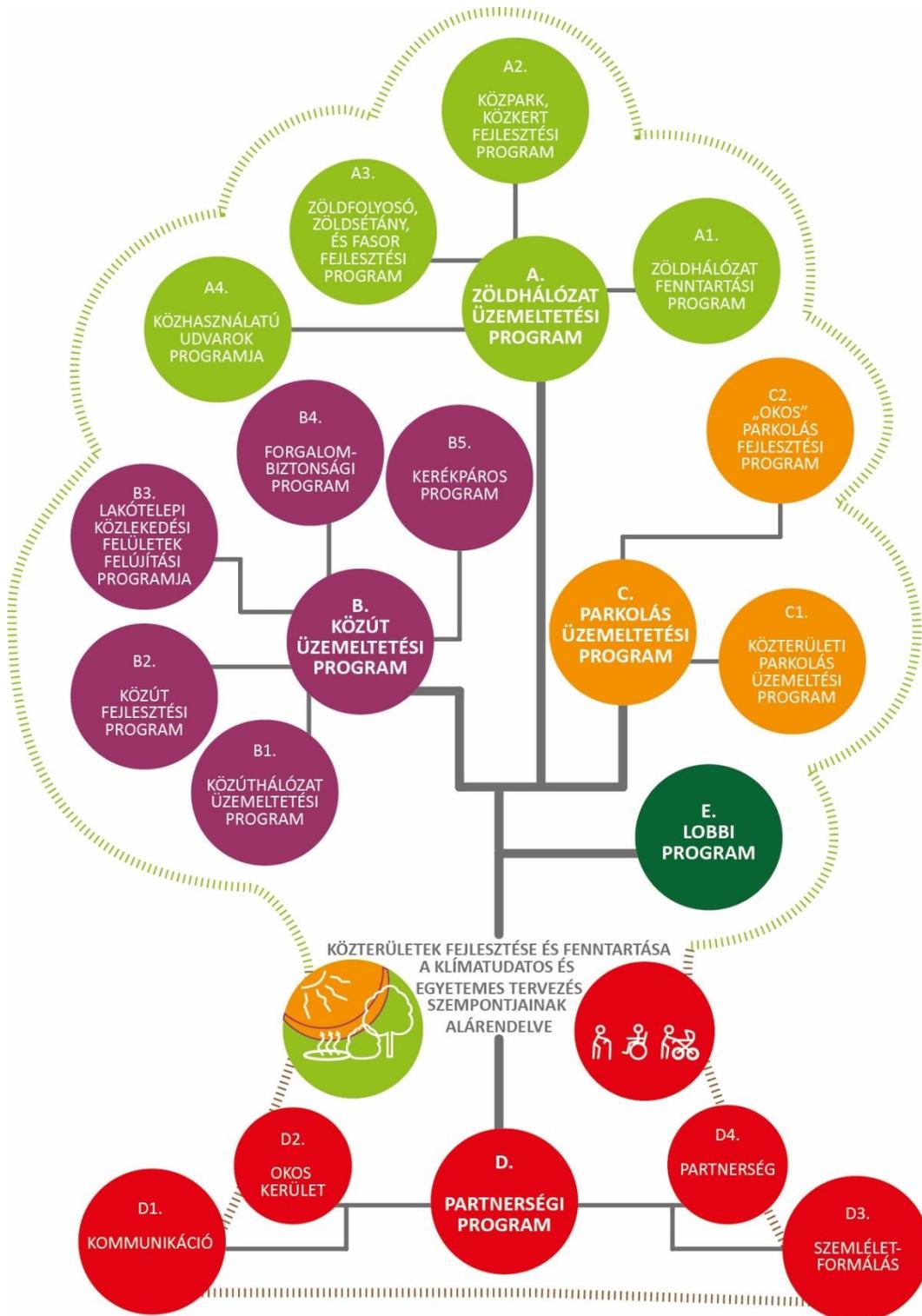
II.1. ÁTFOGÓ CÉLRENDSZER ÉS PROGRAMOK

II.1.1. Jövőkép

A XIII. kerületben **integrált szemléletű közterületi fejlesztések** eredményeként a közút-, parkolási- és zöldhálózat üzemeltetése és fejlesztése egységben valósul meg. A közterületi fejlesztési és üzemeltetési programokat a jövőben a **klímatudatos tervezés** és az **egyetemes tervezés** szempontjai figyelembevételével dolgozzuk ki, törekedve az okos város technológiák által kínált szolgáltatások bővítésére.

Jövőképünkben a kerület teljes hosszában **megújult Duna-parti sétányok** és igényes zöldterületek alkotják a kerület észak-déli tengelyét. Megfelelő összekötő elemek és közterületi átalakítások hozzájárulhatnak a közelségbe a Duna-partot, a Dunát és szigeteit a kerület lakosai számára. **A természetközeli kialakítású mederben folyó Rákos-patakot** övező parkok, játszótérek, tanösvények alkotta kelet-nyugati közhasználatú zöldfelületi-folyosó a főváros és az agglomeráció közötti fontos ökológiai hálózati elem és rekreációs tengely. A városi jelentőségű parkokat, köztereket, lakótelepi zöldfelületeket és a kerületi alközpontokat csillapított forgalmú, zöldfelületi elemekkel és kerékpáros infrastruktúrával jól ellátott **zöld sétányok** kötik össze, melyek hálózattá szervezik a kerületi közparkok, közterek, lakóterületi zöldterületek és városi terek rendszerét. Az északi és keleti határokat jelentő **vasúti területek integrált fejlesztése**, átalakulása új közúti és kötöttpályás kapcsolatokat teremtett a szomszédos kerületek irányába. A kerületen belüli **alközpontok megerősödésével** a belső gépjármű használat csökkent, hiszen gyalogosan és kerékpárral számos alapszolgáltatás a lakókörzeten belül kis távolságban elérhetővé válik. A kerületen belüli **közlekedés** tekintetében a prioritási sorrend első helyén a gyalogos közlekedés áll, ezt követi a kerékpáros, a közösségi és legvégül a gépjármű közlekedés kiszolgálása. A **közösségi közlekedés** járművei **közel zéró vagy zéró emissziós** üzemeltetésűek a közösségi közlekedés gerincvonalain és a lakóövezetekben. A Duna parti fekvés által kínált előnyöket a **városi és elővárosi hajózás** fejlesztése során is kihasználja a kerület. A közterületi parkolás rendszere a közlekedés szabályozás céljait szolgálja, védi a kerületen kívülről jövő túlzott terheléstől a lakó- és rekreációs zónákat. A közterületeink használatában a gépkocsi tárolás visszaszorul, a közterületek gyalogos-, zöldfelületi használat-prioritású újrafelosztása megkezdődik. A kerület közúthálózata tervezetten megújul, a felújítások során a stratégia prioritásainak figyelembevételével szolgálja ki a lakosság közlekedési igényeit. Célunk, hogy a már meglévő, valamint új zöldterületek, fasorok, játszótérek, sportterek **színvonalasan fenntartottak, biztonságosak, akadálymentesek és tiszták legyenek**. A legsűrűbben beépített területeken is fasorok létesülnek a közterületeken, az építési telkek egy része pedig közhasználatra átadott elemekkel bővül. A zöldterületek funkciójukban **alkalmazkodnak a kerületben élők sokszínű szabadidős, rekreációs igényeihez**, lakókörnyezetük meghatározó, fenntarthatóan kialakított és karakteres elemeivé váltak. A kerület zöldfelületi rendszere egyre hatékonyabb mértékben csökkenti a városi hősziget jelenségeket, elnyeli és hasznosítja a hirtelen lezúduló csapadékot. A klímatudatos és ökológikus zöldfelületi gazdálkodás növeli a városi biodiverzitást és csökkenti a fenntartás költségeit, illetve közegészségügyi szempontból is jelentős ökológiai szolgáltatást biztosít. A közterületi fejlesztéseket a kerület a lakossági vélemények figyelembevételével végzi, **a partnerség** kiterjed a civil és lakossági részvételre, vállalkozásokra egyaránt. **A XIII. kerület Budapestnek - a szó szoros értelmében is - virágzó kerülete.**

A fenti stratégiai prioritások és jövőkép mellett az Önkormányzat fejlesztési projektjei az alábbi integrált célrendszerre épülnek:

II.1.2. Stratégiai fontosságú nagyprojektek

A.) Kiemelt kerületi közterületi stratégiai elemek a következők:

- a) A közterületek színvonalas üzemeltetése: az elmúlt évek jelentős közterületi fejlesztései minőségének megőrzése, az egyre intenzívebbé váló közterület használat köztisztasági és karbantartási feladataihoz igazodva kiemelt figyelmet fordítunk a közterületi hálózat és ezen belül a rekreációs felületek, zöldfelületek fenntartására, ápolására, karbantartásra.
- b) Közparki hálózat bővítése: A kerületi lakók számára új, az integrált tervezés szempontjainak megfelelő, a lakosság több generációjának rekreációs igényét kielégítő új közpark kialakítása, benne okos város szolgáltatások biztosítása (pl. okospadok, napelemes közvilágítás, közterületi wifi bővítése)
- c) A zöldhálózati rendszer bővítése: A zöldterület hiányos, sűrű beépítésű kerületrészekben – településrendezési megállapodások keretében – közhasználatra átadott építési területrészek létesítésével bővítjük a közhasználatú közösségi terek és zöldfelületek nagyságát. A közúthálózati fejlesztések során a gyalogos forgalom prioritását és a zöldfelületi rendszer fejlesztés prioritásait is érvényesítjük.
- d) A lakótelepek közterületeinek megújítása: A kerület magas, illetve alacsony beépítésű lakótelepeinek szabad terei, közhasználatú zöldfelületei a kerületi zöldhálózat értékes elemeit alkotják. A helyszínek komplex megújítása sikeres programjának folytatást tervezzük.
- e) A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése: A közterületi fejlesztések során a kerékpáros közlekedést támogató közterületek kialakítására törekszünk. Folytatjuk a kulturált kerékpártárolás közterületi eszközeinek bővítését, a forgalom kerékpárhasználat-barát szabályozását.
- f) A közúthálózat fejlesztése: A közúthálózat fejlesztésének kiemelt projektje a Cserhalom utca - Esztergomi út kapcsolatainak kiépítése magántőke bevonásával. E projektek esetében a közúthálózat fejlesztésének magas színvonalú, identitásalkotó környezetrendezéssel együtt kell megvalósulnia. Cél a korábbi ipari területek minőségi karakterváltása, urbanizálása, olyan igényes épített és természeti városi környezet létrehozása, amely felértékeli az átalakulóban lévő északi városrészt.
- g) Kerületi közterületek humanizálása: Elő kell készíteni és minta projekten megkezdeni első ütemben az Újlipótváros lakóutcáiban, majd a kerület további intenzív beépítésű területrészen a környezetminőség javítását szolgáló intézkedéseket. Célunk a lakóutcák humanizálása, a járdák kényelmes gyalogos használatának biztosítása, a zöldfelületek növelése lehetőség szerint fásítással, a közterületi berendezések és felszerelések minőségének emelése. Ezzel párhuzamosan a parkolás közterületen kívüli lehetőségeinek feltárásával, a „Matricáért garázs” program bővítésével kell a közterületi gépkocsi tárolás alternatíváit feltárni. Az Újpesttel közös határon vizsgálendő a P+R kapacitások bővítése is.

Fővárosi fenntartású közterületekre, vagy fővárosi hatáskörbe tartozó feladatokra vonatkozó stratégiai elemek az alábbiak:

- a) Duna-parti zöldsétány fejlesztés: A hosszú távon megvalósuló zöldsétány projekt célja, hogy a kerület Duna-parti sávja a kerület teljes szakaszán igényes közterülettel forduljon a folyó felé, biztosítsa a város és a folyó kapcsolatát, a szomszédos városrészek lakossága és a Váci úti irodatengely dolgozói számára differenciált rekreációs közterületi szolgáltatásokat kínáljon. Itt elsősorban az Újpesti rakpart, a Moszkva sétány, a Dagály melletti Duna-parti sáv, a Rákos-patak melletti közterületek teljes szakaszán, a FOKA. öböl, a Marina part, a Népsziget és az Újpesti-öböl szakaszain kell előre lépni a fővárossal és a területen érintett ingatlantulajdonosokkal partnerségben.
- b) Rákos-patak revitalizáció és zöldsétány: A Rákos-patak revitalizációjának célja a patakmeder biológiai és környezeti rehabilitációja, természetességének fokozása, a patak környezetében magas funkcionális értékű parkterület kialakítása, kiemelt városi zöld tengely kiépítése a Duna torkolatától a négy érintett fővárosi kerületen keresztül az agglomerációs települések irányába. A térségi léptékű fejlesztés kerületünket érintő elemei közül elkészült a Váci út - Béke utca közötti szakasz kerületi közparki fejlesztése. Az Önkormányzat továbbra is érdekelt a fővárossal és az érintett kerületekkel való együttműködésben a patak teljes revitalizációjának előkészítése, külső pályázati források megszerzése érdekében.
- c) A közúti kapcsolatrendszer fejlesztése: A kerület közúti kapcsolatrendszerének javítása érdekében a Szegedi úti felüljáró közúti és villamosvasúti kapcsolatainak kiépítése, a Vágány utca fejlesztése, a Rákos-patak mentén kerékpárút létesítése jelenti a következő időszak legjelentősebb fejlesztését. A Városliget várható forgalomcsillapítása miatt a kerület elsődleges érdeke, hogy a kerületközi kapcsolatok ne terheljék túl a kerületi úthálózatot, a kerület környezetminőségét, zöldfelületi ellátottságát javítsák.
- d) Lokális központok a metróvonal mentén: Az M3 metróvonalon szükséges a megálló környezetének felszíni rendezése, funkcióbővítő felújítása, a közlekedési módváltó funkciók színvonalas megoldása. Ilyen helyszínek tekinthető mindeneelőtt a Dózsa György úti, az Árpád-hídi és a Gyöngyösi utcai megálló környezete, ahol az akadálymentes megközelítés biztosítása feladat.

II.2. KIEMELT SZEMPONTJAINK

II.2.1. A közterületek színvonalas üzemeltetése

A kerület **több mint egymillió négyzetméter zöldterületének** (növényállományának, parki burkolatainak és berendezéseinek) és **több, mint 29 000 közterületi fájának** a színvonalas fenntartása jelenti a következő tervezési időszak egyik stratégiai feladatát. A kerületi közparki területek és játszóterek zöldfelületeit, valamint a parki berendezések átfogó karbantartását negyedéves ütemtervek szerint végezzük. A kerület egészét felölelő program keretében szisztematikusan hajtjuk végre a zöldhálózat elemeinek nagykarbantartási feladatait.

Az elmúlt időszakban jelentős mértékben kibővült **közterületi faállomány ápolási munkái** közül ütemterv alapján végezzük a gallyazási és növényvédelmi feladatokat. Tavaszi lemosó permetezést végzünk gombák és kártevők ellen, a nyári időszakban a fertőzött helyeken, szükség szerint végzünk lokális beavatkozást. Üzemeltetői ellenőrzéseinken felül a lakossági jelzések alapján is végezzük a balesetmegelőzési, állagvédelmi beavatkozásokat. **A parkokat valamint a környezetükben lévő cserje- és évelőágásokat** havi rendszerességgel kapáltatjuk, a növények pótlásáról az igényeket figyelembe véve gondoskodunk a tavaszi és őszi időszakban. Az ágyások mellett gyomtalanítjuk a burkolt felületeket és a kerítések alját. A parkokban lévő bokrok, cserjék metszéséről negyedéves ütemterv alapján gondoskodunk, ugyanígy a gyepfelületek felújításáról, mely során gypszellőztetést, tápanyag utánpótlást végzünk.

Kaszálást a parki és a fasori területeken egyaránt évi 6 alkalommal végzünk. Kivételt képeznek az intenzíven kezelt, öntöző rendszerrel ellátott gyepfelületeink, melyeket heti-, és kétheti rendszerességgel nyírunk. Nagy díszítő értékkel bíró egy- és kétnyári virágágásokat kerületünk egészében alkalmazunk. Fenntartásuk folyamatos, intenzív, havi két alkalommal gyommentesítjük, lazítjuk a talajt, öntözésüket heti 5 alkalommal végezzük. A zöldfelületkarbantartási munkálatok részeként végzünk avargyűjtést mind a fasori sávokban, mind a parki területeken, igény szerint kiegészítve a parkolósávokkal, melynek ütemezését a nagyobb mennyiségű őszi lomb hullásához igazítjuk. Az általunk legyűjtött lomb és a lakosok által biológiailag lebomló zsákba gyűjtött lomb- és zöldhulladék, a kommunális szeméttől külön kezelve komposztáló telepre kerül.

A parki berendezések karbantartását ütemterv szerint végezzük. A vizes infrastruktúrát (víz architektúrák, ivóvízkutak, öntöző és automata locsolóhálózatok) áprilistól novemberig, két heti gyakorisággal ellenőriztetjük, javíttatjuk. Folyamatosan végezzük a kerület talajvízkút hálózatának karbantartási feladatait. A közparki területek, játszóterek használata intenzív, főként a tavaszi és a nyári időszakokban. Célunk az igénybevétel okozta elhasználódások, rongálások, szennyeződések lehető legrövidebb időn belüli észlelése és javítása. Ehhez az üzemeltetői ellenőrzések szisztematikus rendszere mellett a lakossági jelzéseket fogadó kommunikációs csatornákat (telefonszám, központi és ágazati e-mail címek, Írjon nekünk fórum, honlap) tartunk fenn.

A köztisztasági feladatok ellátása során a közterületek tisztaságával kapcsolatos lakossági elváráshoz igazodva a XIII. Kerületi Önkormányzat kötelező feladatain túlmutató feladatellátást végez:

- A zöldterületek, közparkok takarításán felül biztosítjuk az intenzív használatú gyalogos útvonalak rendszeres takarítását, szükség esetén hétvégi takarítás végeztetésével is.
- A kerületi díszburkolatos gyalogos felületek, az intenzív használatú belső városrészek járdafelületeinek rendszeres gépi takarítását biztosítjuk.
- Folyamatosan gondoskodunk a közterületekre kihelyezett illegális hulladéklerakások felszámolásáról, ahol lehet, ott a szabálysértők felelősségre vonásáról.
- A kerület egészében évente legalább két alkalommal biztosítjuk a járdák és zöldsávok átfogó takarítását, kiegészítve ezzel a társasházak köztisztasági feladatainak ellátását.
- A lakosság őszi lombgyűjtését díjmentes gyűjtőzsákok osztásával segítjük.
- Folyamatosan üzemeltetjük a kulturált városi kutyatartáshoz szükséges infrastruktúrát (kutyafuttatók, kutya illemhelyek, kutya ürülékgyűjtők).
- Figyelemmel kísérjük a Fővárosi Önkormányzat köztisztasági feladatellátását, ahol ennek hiányosságát tapasztaljuk, jelezzük a feladatellátással megbízott szervezet számára.

II.2.2. Klímatudatos és ökológikus zöldfelület gazdálkodás

A **globális klímaváltozás** egyre kézzelfoghatóbb hatásait, az extrém időjárási körülményeket, az egyre gyakoribb viharos szeleket, rendkívüli intenzitású esőzéseket, extrém hőhullámokat növekvő gyakorisággal érzékeljük kerületünkben is. A közterület-üzemeltetés és fejlesztések során elengedhetetlen a környezeti hatások figyelembevétele, a klímatudatos feladatellátás, a klímaváltozás eredőinek csökkentése is.

A faállomány fenntartása során a növény egészségügyi állapotának megfelelő kezelést alkalmazunk, a viharos időjárások miatti ágleszakadások megelőzése kiemelt szempont. Fontos továbbá a műszaki infrastruktúra rekonstrukciója mellett egy újfajta megközelítés, mely a csapadékvizek visszatartását, helyben történő hasznosítását, záportározók, időszakos vízfelületek és esőkertek tervezését és létrehozását, valamint a zöldfelületi arány növelését célozza. A zöldfelület önmagában vízvisszatartó, víztisztító, vízhasznosító infrastruktúra. Ehhez azonban újfajta drénezési, fasor előkészítési eljárások bevezetésre is szükség van. Ezzel összefüggésben nem kerülhető meg a növényeket és a talajt károsító sózás mai eljárásrendjének alapvető megváltoztatása. A terek, parkok tervezésénél minden esetben törekedni kell a tervezőknek arra, hogy a felszíni csapadékvizeket a térburkolatokról ne víznyelőkbé, folyókákba, hanem a zöldfelületekre vezessék a burkolatok és a terep szintezés kialakítása során.

A zöldfelületi fejlesztés, üzemeltetés során az adott terület klíma adottságainak, vízellátási és talaj viszonyainak figyelembevételével kell az alkalmazható növények körét meghatározni. A kedvezőtlen városi klímaviszonyok miatt folyamatos fajtakísérletekre, kutatásra, tapasztalatszerzésre, nemesítésre és szaporítóanyagnevelésre, új ismeretek hasznosításra van szükség. A XIII. kerület úttörő módon évek óta szisztematikusan bővíti talajvizes öntözőhálózatát. Ott, ahol a kerület adottságai lehetővé teszik, a rendszer további bővítését

tervezzük, a növények számára kedvezőbb vízellátás és az ivóvízzel való felelős gazdálkodás érdekében.

Talajkutas öntözés a XIII. kerületben

Virágos gyepfelület

A közterületeken jelentős kihívást jelent a biológiailag inaktív felületek magas aránya és a nyári hőségben a hő visszasugárzás, a hősziget jelenségek kialakulása. Ennek mérséklésére a kerület egészén a zöldfelületi borítottság növelése szükséges. A korábban zöldfelület hiányos területeken is törekedni kell a zöldfelületek kialakítására, akár újszerű kertészeti, zöldhálózat fejlesztési megoldások alkalmazásával.

évelőágyás útmenti szikasztó árkokkal

geocellás fatelepítés

A felszíni hőmérséklet mérsékelhető hőelnyelő anyagok és világosabb színek alkalmazásával is. A sötét aszfalt vagy sötét térkő burkolat, a betonfelületek magukba szívják a nap hőjét és éjjel kisugározzák azt, amitől nem tud felfrissülni a város. Éppen ezért a közterületi burkolatok létesítése során a világosabb árnyalatú burkolatokat részesítjük előnyben. A hősziget lokális csökkentését a vízarchitektúrák, a párasítás, locsolás, szökőkutak, vízmedencék, tavak, vízfelületek létesítése is segíti. A közterületi vízfelületek fenntartásán túl, ezek bővítését is tervezzük a következő időszakban.

Önkormányzatunk a klíma- és környezetvédelem iránti elkötelezettsége miatt feladatunknak tartjuk, hogy a közterület üzemeltetés során használt eszközök, berendezések, járművek a környezetet ne károsítsák. Ezért a következő időszakban megvizsgáljuk **elektromos kertészeti kisgépek, elektromos, vagy hibrid üzemű gépjárművek, parkolás ellenőr munkatársainknak elektromos rollerek beszerzésének lehetőségét.**

A globális klímaváltozás emberi tevékenység következtében megy végbe. **A klímaváltozás okainak mérséklése csak környezeti szemléletváltással**, környezettudatos magatartással érhető el. Ehhez elengedhetetlen az ezzel kapcsolatos ismeretek közérthető formában való átadása, a környezettudatosság népszerűsítése. A XIII. Kerületi Önkormányzat szemléletformáló programok megszervezésével tesz azért, hogy a kerületi lakók mindennapi tevékenységük (vásárlási, közlekedési szokásaik) globális következményeit felismerjék, és megismerjék ezek klímabarát alternatíváit is. Szemléletformáló akciók, programok (önkéntes szemétszedés, vetélkedők) rendezésével is igyekszünk a lakosági környezet tudatosságát erősíteni.

Célunk a városi zöldhálózat ökológikus üzemeltetése újszerű módszereinek tesztelése és kiterjesztése. Az ökológikus gazdálkodás jegyében az intenzíven nyírt területeken a kaszálékot apróra darálva visszaforgatjuk a területre, mely során a gyeptápanyagellátottságát tudjuk növelni. Ez az eljárás őszi vagy tavaszi időszakban szükségessé teszi a gyeptápanyagellátottságát. Élőágyásaink területét fokozatosan növeljük, ezzel párhuzamosan csökkentjük az egyházi virágfelületek (köztük a cserepes muskátli kiültetések) nagyságát. Az újonnan kialakított zöldterületek mellett a meglévő ágyásaink esetében a szükséges növénypótlásokat folyamatosan végezzük, a pótlások során törekszünk a várostűrő fajok alkalmazására.

Ugyancsak **megkezdjük kerületünkben a természetközeli (extenzív) gyepek kialakítást.** Ezen társulásokban a gyeppel kevert virágos kétszikű növények keverednek, a rovarvilág számára élő és táplálkozó helyet biztosítva. A gyeptápanyagellátottságának üzemeltetése során a fenntartási, üzemeltetési technológiák helyi körülményekhez való adaptálása mellett a lakosság szemléletformálása is kulcsfontosságú. El kell fogadtatni a lakókkal, hogy nem csak a 10 mm magasságúra lenyírt smaragd zöld pázsit lehet szép, hanem egy százszorszépekkel, pitypangokkal, pipacsokkal és vadvirágokkal teli közepmagas természetes gyeptápanyagellátottságú is, melyet évente kétszer, három alkalommal nyírnak, mint egy kaszálórétet. Az extenzív gyeptápanyagellátottság révén a városi növényvilág, az ezzel táplálkozó rovarvilág, valamint a rovarokkal táplálkozó madárvilág számára biztosítunk növekvő életteret. A gyeptápanyagellátottság kialakítása során tájékoztató táblákon jelezzük a lakosság részére az ökológikus gyeptápanyagellátottság célját és módszerét, ezzel is segítve a lakosági szemléletformálás céljait.

A lehulló levél söprése, elszállítása, gépesített komposztálása, majd a komposzt visszazállítása hatalmas energiákat és élőmunkaerőt igénylő feladat. Ugyanakkor azt tapasztaljuk, hogy amennyiben az avar nem marad meg a facsoportok, cserjék alatt, a talajélet elszegényedik, a talajban lakó fonalgombák ökoszisztémája károsul, a fák sokkal fogékonyabbá válnak a legyengülésre. Mintaterületeken a cserje- és élőkiültetések esetében, fasori sávokban a lombot ősszel a területen hagyjuk, és csak a tavaszi pázsitgerezélyezés, vagy köztisztasági akció során fogjuk legyűjteni. A tél folyamán elbomló falevelek fontos tápanyagokat biztosítanak a növények részére a talajba visszajutva, és az esetleges téli fagyok során védelmet biztosítanak a növények áttelelőképLETEINEK.

II.2.3. Közlekedés biztonságának javítása

A városok fejlődésével a motorizált közlekedés is egyre nagyobb teret nyert, a városi életminőség befolyásolásában egyre nagyobb a közlekedés szerepe. A zöldterületek védelme mellett a közlekedés újragondolásával tehetünk legtöbbit a fenntarthatóság érdekében. A megnövekedett igényeket a budapesti úthálózat nem tudja kiszolgálni, be kell látnunk, hogy a megoldás érdekében nem a közutak kapacitásának növelésével tudunk hosszú távon is eredményt elérni. A növekvő forgalom miatt kialakult torlódások és balesetek jelentős gazdasági károkat, társadalmi szinten is jelentkező többletköltségeket okoznak. Előttünk álló megoldandó feladat a kerület fő közlekedési úthálózatán áthaladó forgalom terheinek mérséklése, a kerületi, területi jelentőségű utak védelme, a forgalom főutakra terelésével.

A növekvő lakosság közlekedési, mobilitási igényeit ki kell szolgálni, azonban a tudatos városvezetésnek az egyéni gépjárműhasználat visszaszorítása érdekében annak módját, eszközét tudatosan kell befolyásolnia.

Az általános cél a lakosság életkörülményeinek javítása érdekében:

- a közúti közlekedés biztonságának növelése,
- a motorizált forgalom nagyságának csökkentése,
- a motorizált forgalom sebességének csökkentése,
- a környezeti előnyök biztosítása gyalogosoknak, helyben lakóknak,
- a közúti forgalom okozta káros környezeti hatások mérséklése.

A XIII. kerület Budapest legdinamikusabban fejlődő kerülete, a meghatározó észak - déli és kelet - nyugat irányú fő közlekedési úthálózatok mellett markánsan elkülöníthetőek azok az egybefüggő területek, amelyek területi forgalomcsillapítása önállóan kezelhető. Az alkalmazott eszköz kiválasztásnál körültekintően kell eljárni, a helyi lakosság közterületekkel szemben támasztott különböző (sokszor ellentétes) igényei mellett figyelembe kell venni a terület adottságait, oktatási-nevelési intézményeit, a vendéglátó, irodai és kereskedelmi funkciókat. A fenti célok elérése érdekében a következő eszközök alkalmazását tervezzük:

Vonali forgalom csillapítása

A nagy forgalmú utcákon, ahol a gépjármű forgalom a és a gyalogos közlekedés is számottevő, a gyalogosok biztonságosabb átkelési lehetőségének megteremtése érdekében kijelölt gyalogos átkelőhelyeket kell létesíteni. A kijelölt gyalogos átkelőhely szigorú előírásai miatt a csomópont közvilágításának javításával, az út víztelenítésének biztosításával és a legfontosabb a csomóponti rálátások jogszabályi előírásaival tisztulnak ki az érintett csomópontok.

Területi forgalomcsillapítás

A területi forgalomcsillapítás olyan összehangolt forgalomszabályozási és környezetfejlesztési tevékenység, amelynek célja területegységek életminőségének, környezetminőségének javítása az átmenő forgalom kiküszöbölésével és a célforgalom részére olyan feltételrendszer kialakításával, amelyben az élettevékenység, a környezetminőség, a biztonság, valamint a gyalogos és kerékpáros közlekedés előnyt élvez a gépjármű forgalommal szemben.

A főútvonalak által jól elhatárolható területeket felülvizsgáljuk, parkolás szabályozásról és forgalmi rend módosításról szükség esetén gondoskodunk.

Lakó-pihenő övezetek kialakítási lehetőségeinek vizsgálata

Az egyes közterületek felosztásáról a felmért funkciók ismeretében lehet határozni. A közterület újra felosztása esetén mindenki számára használható, biztonságos és fenntartható környezetet alakítunk ki, mely a jövő igényeit is megfelelően szolgálja majd. A tervezett intézkedések egyszerre minden problémát nem képesek megoldani, ezért azokat, a prioritások (gyalogos-kerékpáros-tömegközlekedés-egyéni közlekedés) alapján kell megítélni.

Kerékpáros közlekedés támogatása

A gyaloglást, a közforgalmú közlekedést és a kerékpározást inkább egymás kiegészítőjének, mint versenytársnak kell tekinteni. A kerékpáros közlekedés a teljes közlekedési rendszer integráns része. A kerékpárhasználat térnyerését a települést sűrűn behálózó kerékpáros infrastrukturális fejlesztések nagy mértékben elősegítik. A gyalogos és a kerékpáros közlekedés legfontosabb szempontjai a rövidebb eljutási idő, a biztonság, a kényelem és a környezet kedvező kialakítása, a biztonságos, kényelmes és átlátható kerékpáros infrastruktúra megteremtése. A forgalomcsillapított zónák térnyerése kedvez a kerékpáros közlekedés számára. A csillapított övezetekben a szabvány is megengedőbb a keresztmetszeti előírások csökkentésével. A zónában lehetőség nyílik a kétirányú kerékpáros közlekedés biztosítására, mellyel átkerékpározhatóvá válik a terület, könnyebben elérhetőek a lakó- és irodaházak, közeli úticélok.

II.2.4. Smart City megoldások a közterület üzemeltetésben

Az okos város megoldások alkalmazásának körét – az Intelligens Kerület Koncepcióhoz illeszkedően, annak elemeként – a közterületek üzemeltetése során bővíteni tervezzük, annak érdekében, hogy a közterület üzemeltetési feladatokat költséghatékonyabban láthassuk el, illetve a terület használók számára bővítsük a közterületek használata során kínált szolgáltatások kört. Ennek során tervezzük:

- a smart parkolásba bevont közterületek körének bővítését,
- a kerületi online fakataszert folyamatos karbantartását,
- közterületi hibabejelentő alkalmazás kialakítást,
- kerületi sporttérkép naprakészen tartását, fejlesztését,
- közparki wifi hálózat rendszerének kiépítését, okos padok telepítése
- parki levegőminőség, UV sugárzás monitoring hálózat kialakítását
- parki vízhálózat automatikus óraleolvasását, csőtörések azonnali észlelését
- parki öntözőhálózat távfelügyelet alapú, időjáráshoz igazodó programozását
- mintaprojekt jelleggel okos zebra kialakítását
- parkhasználat intenzitás smart technológiájú mérését
- interaktív, „okos” játszótér kialakítását

II.2.5. Az egyetemes tervezés szempontjai

A közterületi közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés alapvető feladata a fizikai akadálymentesség. „Akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük”

Az egyenlő esélyű hozzáférés az egyetemes tervezés eszköztárával biztosítható. Az akadálymentesen kialakított közterületek nemcsak a fogyatékkal élők számára biztosítják a kényelmes közterület-használatot, hozzáférést, hanem az idősek, babakocsit használók, kisgyermek számára is kényelmesebben és biztonságosabban használható közterületeket eredményeznek.

Az akadálymentesítés témakörében fontos még az „*ésszerű alkalmazkodás*” elve, „*az elengedhetetlen és megfelelő módosítások és változtatások alkalmazása, amelyek nem jelentenek aránytalan terhet az adott terület kialakítása, felújítása során.*”

Ezt figyelembe véve az üzemeltető feladata, hogy a terület lehető legnagyobb részét egyenlő eséllyel hozzáférhetővé tegye. A nem akadálymentesíthető részek feltérképezését követően mérlegelhető a szolgáltatások esetleges átszervezése, de semmiképpen nem ez a kiindulási alap.

Az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításának módját és eszközeit az esélyegyenlőség és az ésszerű alkalmazkodás elve mentén, a tervezési programban szükséges meghatározni. A cél, hogy a közterületek fejlesztése során ezek a szempontokat minden esetben megfontoljuk, lehetőség szerint a fejlesztésekbe beépítsük. Az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása során az alábbi szempontokat szükséges figyelembe venni:

- **megközelítés biztosítása**: szomszédos területek akadálymentes kapcsolódása, külön figyelemmel pl. a gyalogátkelőkre, épületek előlépcsőire, közösségi közlekedés megállóira,
- **felület, anyag, lejtés, csapadékvízvezetés biztosítása**: szilárd (parkban stabilizált), kopásálló, süppedésmentes, egyenletes, sík felületű, fagyálló, csúszásmentes, tükröződés- és káprázásmentes burkolatok, fugák szélessége ≤ 1 cm, oldallejtése lehetőség szerint $\leq 1,5\%$, de csapadékvíz-elvezetése megfelelő, tisztántartható,
- **berendezési tárgyak akadálymentes megközelíthetősége**: a manőverezés helyigényének biztosítása,
- **akadálymentes használhatóság**: felület, anyag, kialakítás: ergonomikus, sarkai és élei **lekerekítettek**, elérési magasságoknak kezelőszervei is megfelelnek, térdszabad kialakítású (ha releváns), a környezettől jól elkülönülő színezésű,
- **szintáthidaló műtárgyak** (lépcsők, rámpák): akadálymentes megközelíthetőség, alján, tetején és pihenőjében a manőverezés helyigénye adott, a lépcső és az akadálymentes útvonal megfelelően jelzett,

- **növényalkalmazás esélyegyenlőségi szempontú tervezése:** a növényzet a biztonság érdekében a környezeti adottságoknak, a rendeltetésnek, az ökológiai és fenntarthatósági szempontoknak megfelel; a közlekedésbiztonságot, a kilátást nem akadályozza; szúrós, tövises, allergén fajták alkalmazása körültekintően átgondolt; illatos, színes növények segítik a tájékozódást,
- **orientáció segítése:** szín, kontraszt, taktilis felszín érzékelése (a biztonságos útvonalak és a veszélyek (lépcsők teteje, gyalogátkelők, peronok megfelelően jelzettek, a taktilis elemek geometriája és alkalmazása),
- **irányjelző elemek, útbaigazítás:** bejáratoknál, térkapuknál, közlekedési útvonalak csomópontjaiban van minden érkezési irány felől látható (érezhető) iránymutatás az adott célpont eléréséig, akadálymentes útvonalak jelzettek,
- **megvilágítás biztosítása:** rendeltetésnek és biztonságos használatnak megfelelő, káprázásmentes természetes és mesterséges megvilágítás a használat teljes időszakában,
- **auditív, tájékozódást, kommunikációt segítő elemek:** hangjelzés használata gyalogoslámpák kialakításánál,
- **gyalogoslétesítményekre vonatkozó általános szempontok** (a közlekedés terei, a gyalogutak rendszere akadálymentesített berendezések a közlekedési nyomvonalon kívül; a közvetlen használatú utcabútorok vízszintes, sík járófelületű szakaszok mentén; az akadálymentesített útvonal nem tesz kerülőket, a célpontok lehető legrövidebb úton elérhetőek),
- **járdák, terek, teresedések kialakítása:** közlekedési úrszelvények méretezése a forgalomnak megfelelő és lehetővé teszi az akadálymentes használatot, az útrendszer kapcsolódik a közszolgáltatást nyújtó létesítmények bejáratához, célpontok (pl. intézmények, megállóhelyek, köztéri illemhely, alul- és felüljárók, rekreációs létesítmények), közhasználatú berendezések a csatlakozó gyalogos-útvonalon akadálymentesen megközelíthetőek,
- **gyalogátkelők akadálymentesen megközelíthetőek és használhatóak:** felemelt szintű vagy max. 2cm-re süllyesztett szegélyű kialakításúak; jelöléssel ellátottak, taktilis vezetősáv, taktilis figyelmeztetősáv, vizuális figyelmeztetés,
- **akadálymentesített parkolók kialakítása:** akadálymentes parkolóból a járda és a szolgáltatások akadálymentesen és a lehető legrövidebb úton elérhetőek, méretezése és mennyisége az előírásoknak megfelel (3,6m x 5,5m, ezen belül kiszállási zóna 1,5m a parkolóállással egy szintben, jelölés táblával és felfestéssel; maximum 4db egymás mellett),
- **közösségi közlekedés megállóhelyei** akadálymentesen megközelíthetőek legyenek.

- **fenntartási szempontok:** az akadálymentesség fenntartásához szükséges intézkedések pl. hó- és jégmentesség a közlekedőfelületeken, növényápolás és – fenntartás körültekintő, szakszerű és rendszeres elvégzése, belógó növényzet a közlekedést és az észlelhetőséget ne rontsa, építkezések során a gyalogosforgalom folytonossága, a közösségi funkciók elérhetősége biztosítandó, stabilizált szórt burkolatok esetén a vízvezetők környékén a kimosódás folyamatos fenntartással megakadályozott.

A Hegedűs Géza Általános Iskola előtti Kiss & Ride parkoló – az egyetemes tervezés követendő példája (forrás: ETIKK: Egyetemes tervezés – Jó példák tára 2018.)

II.2.6. Partnerség és kommunikáció

Az AngyalZÖLD 3.0 stratégia kulcsa a lakossággal, a kerületi vállalkozásokkal és a társszervezetekkel való partneri kapcsolat. Ennek keretében folytatjuk a már bevált, hagyományos együttműködéseinket:

- Lakossági Zöldfelület-védnökségi pályázat
- Udvarzöldítési Pályázat
- Közterületek gondozási megállapodások
- Tiszta utca rendes ház pályázat.
- Önkéntes munkavégzés közterületeken

Önkormányzatunk nyitott a kerületi lakosság és vállalkozások irányából érkező, az AngyalZÖLD 3.0 stratégia jövőképével és prioritásával összhangban lévő további együttműködési kezdeményezések irányában is.

Kerületünk a zöldhálózati fejlesztéseket lakossági egyeztetéseket követően, a lakossági igények figyelembevételével valósítja meg a következő tervezési protokoll szerint:

20-50 millió Ft közötti fejlesztések:

Beruházási ütem:	Tevékenység
Beruházás előkészítés	A projektek indításával kapcsolatos tájékoztatás az AngyalZÖLD honlapon. A beruházás helyszínén a felújítás terveinek kihelyezése. Lakossági vélemények megválaszolása, figyelembevétele a tervek véglegesítésénél.
Beruházás kivitelezés	A beruházás kiviteli terveit tájékoztató táblákon mutatjuk be, megjelölve a kivitelezőt és a műszaki ellenőr elérhetőségét.

50-100 millió Ft közötti fejlesztések:

Beruházási ütem:	Tevékenység
Beruházás előkészítés	A projektek indításával kapcsolatos tájékoztatás az AngyalZÖLD honlapon. A beruházás helyszínén tájékoztató és véleményező tábla kihelyezése a beruházási program meghatározása céljából. Lakossági vélemények megválaszolása, figyelembevétele a tervezési program meghatározásánál.
Beruházás kivitelezés	A beruházás kiviteli terveit tájékoztató táblákon mutatjuk be, megjelölve a kivitelezőt és a műszaki ellenőr elérhetőségét.

100 millió Ft feletti zöldterületi fejlesztések.

Beruházási ütem:	Tevékenység
Beruházás előkészítés	A projektek indításával kapcsolatos tájékoztatás az AngyalZÖLD honlapon. Közvéleménykutatás végzése a beruházási programmal kapcsolatban. Társadalmi egyeztetés lefolytatása, közösségi tervezés vagy tervezési workshopok biztosításával. Lakossági vélemények megválaszolása, figyelembe vétele a tervezési program meghatározásánál.

Beruházási ütem:	Tevékenység
2. körös tervegyeztetés	A beruházás koncepcióterveinek bemutatása az érintettek részére a helyszínen illetve az AngyalZÖLD honlapon véleményezésre. A beérkezett vélemények alapján a kiviteli tervek készíttetése
Beruházás kivitelezés	A beruházás kiviteli terveit tájékoztató táblákon mutatjuk be, megjelölve a kivitelezőt és a műszaki ellenőr elérhetőségét.
Beruházás értékelés	Monitorig közvélemény kutatás, a beruházással kapcsolatos lakossági elégedettség felmérése.

A parki beruházás jelentősége természetesen nem feltétlen kötődik a beruházás volumenéhez. A kisebb költségvetésű, de sokakat érintő, vagy egyéb szempontból jelentős fejlesztések esetében szélesebb körű társadalmi egyeztetést bonyolítunk le.

A beruházásokkal kapcsolatos egyeztetéseken felül a közterületek üzemeltetője folyamatos lehetőséget biztosít a lakosság részére a közterület üzemeltetéssel kapcsolatos észrevételek, javaslatok megfogalmazására. Az észrevételeket 10 napon belül megválaszoljuk, a szükséges és lehetséges intézkedéseket megtesszük.

A közterületek üzemeltetésével, fejlesztésével kapcsolatos tevékenységről, jelentősebb eseményekről az önkormányzat hír újságjában, online felületein, a honlapok és közösségi oldalak felületein tájékoztatjuk az érdeklődőket.

Már a fejlesztések a tervezési stáuszában vizsgáljuk a költségbecslést, folyamatos költségkontrollt biztosítunk. Így költség szempontból is vizsgálható, kontrollálható egy-egy fejlesztési elem.

08

ZÖLDHÁLÓZAT-ÜZEMELTETÉSI
 CIKLUSPROGRAM
 ÉS AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ
 LOBBI PROGRAM

ANGYAL
 Stratégia és
 Program ZÖLD 3.0

II.4. KÖZTERÜLET ÜZEMELTETÉSI PROGRAM

II.4.1. A – Zöldhálózat üzemeltetési program - az értékörzés és színvonal javítás programja

A1. ZÖLDHÁLÓZAT FENNTARTÁSI PROGRAM

Célkitűzés: A kerületi zöldterületek és közterületi zöldfelületek színvonalas fenntartása, a közterületek köztisztaságának és rendezettségének biztosítása.

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
A1.1. Zöldterületek fenntartása	A1.1.1. Közparkok, közkertek, lakótelepi területek fenntartása	a kerületi közparki területek zöldfelületeinek, burkolatainak és berendezéseinek karbantartása, a szükséges javítási, növénypótlási feladatok elvégzése, ütemterv szerint karbantartás	folyamatos	Egész kerület
	A1.1.2. Vonalas zöldfelületi elemek fenntartása	fasorok, zöldsávok fenntartása, ütemterv szerinti gallyazási, növényvédelmi munkák elvégzése	folyamatos	Egész kerület
	A1.1.3. Virágzó kerület program	az egynyári, kétnyári ágyások üzemeltetése, évelő ágyások fenntartása, fokozatos növelés	folyamatos	Egész kerület
	A1.1.4. Alkalmazkodás a klímaváltozás hatásaihoz, ökológikus zöldfelület gazdálkodás	talajvízút hálózat üzemeltetés, esővíz visszatartás, extrém esőzések kezelése, város- és stressztűrő fajok alkalmazása, vihkár megelőző faápolási munkák, kórokozók elleni védekezés, ökológikus zöldfelület gazdálkodás, komposztálás	folyamatos	Egész kerület
A1.2. Környezet minőség, köztisztaság javítása	A1.2.1. Közterületi tisztaság biztosítása	zöldterületek takarítása, illegális lerakások felszámolása, közterületi takarítási programok szervezése a köztisztasági szempontból terhelt kerületrészeken	folyamatos	Egész kerület
	A1.2.2. lomtalanítás és zöldhulladék gyűjtés	minta projekt keretében lom elszállítás, konténer biztosítás, zöldhulladék szállítás kedvezményes díjjal	2021-2023	Egész kerület
A1.3. Zöldfelület védelmi program	A1.3.1. A zöldfelületek védelme és helyreállítása	A kerületi tulajdonban és üzemeltetésben lévő közterületek védelme a közmű, infrastruktúra fejlesztések során	folyamatos	Egész kerület

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
	A1.3.2. Kiemelkedő értékű növények értékmegőrzése	A kiemelkedően értékes fák védelme és kiemelt kezelése	folyamatos	Egész kerület

A2. KÖZPARK, KÖZKERT FEJLESZTÉSI PROGRAM

Célkitűzés: A kerületi közparkok, közterek és lakótelepi zöldfelületek vonzó, jól használható, biztonságos közösségi terekké történő fejlesztése, új közparkok létesítése. A közparkok funkcióinak, berendezéseinek korszerű, az igényekhez igazodó kialakítása. A felújítások, közpark létesítések során az egyes zöldterületek egyedi identitást biztosító arculatának kialakítása.

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész Kapcsolódás más programhoz
A2.1. Kerületi közparkok és közkertek fejlesztése, felújítása	A2.1.1. Új közparki terület kialakítása	új minta értékű közparki terület kialakítása, rekreációs és zöldfelületi funkciókkal, integrált használatot biztosítva, okos város szolgáltatásokkal	2022	
	A2.1.2. Marquez park zöldterületi felújítása	Integrált pihenőpark kialakítása az Újpesti rakpart – Pozsonyi út – Bessenyei utca találkozásánál	2021-22	Újlipótváros
	A2.1.3. Dráva utcai pihenőpark fejlesztése	Játszótéri, pihenő, rekreációs és zöldfelületi funkciók megerősítése	2021-22	Vizafogó
	A2.1.4. Debrecen park közparki fejlesztése	Játszótéri, pihenőparki és zöldfelületi fejlesztés	2020-21	Angyalföld
	A2.1.5. Kartács sétány	Új közpark kialakítása a Gömb utca – Kartács utca közötti területen.	2021-22	Angyalföld
A2.2. Lakótelepi közterületek komplex fejlesztése	A2.2.1. Tomori lakótelep 2. ütem	Tomori – Babér – Göncöl – Mosoly utcák közötti tömb zöldterületi felújítása	2022-23	Angyalföld
	A2.2.2. Vizafogó udvaros házak közterületi fejlesztése	Dráva – Párkány – Süllő – Esztergomi utcák közötti belső kertek és közterületek komplex felújítása	2020-21	Vizafogó

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész Kapcsolódás más programhoz
	A2.2.3. Visegrádi köz menti területek komplex közterületi megújítása	Révész – Visegrádi – Véső – Váci tömb komplex közterületi felújítása, forgalomtechnikai rendezése	2021-22	Vizafogó
	A2.2.4. Csángó lakótelep zöldterületi fejlesztése	Hun utca – Lehel utca – Csángó utca – Tüzér utca tömb komplex felújítása	2020-21	Angyalföld
	A2.2.5. Jéggvár utcai udvarok felújítása	Paszomány – Jász – Futár – Béke utca közötti tömb zöldterületi fejlesztése	2021-22	Angyalföld
	A2.2.6. Ördögmalom utcai udvarfelújítása	Reitter Ferenc – Keszkenő – Szent László – Futár utcák közötti belső kerek felújítása	2023-24	Angyalföld
	A2.2.7. Jakab József utcai közpark komplex felújítása	Róbert Károly krt. – Népfürdő – Dagály – Esztergomi út tömb földterületeinek pihenőparki és rekreációs fejlesztése	2022-23	Angyalföld
	A2.2.8. Gidófalvy pihenőpark fejlesztése	Kassák Lajos utca – Gidófalvy utca a kereszteződésében lévő pihenőpark zöldterületi fejlesztése	2024-25	Angyalföld
A2.3. Játzóterek, sportterek fejlesztése	A2.3.1. Rákospatak melletti kerékpártér	KRESZ pálya és kerékpáros tér kialakítása a lőtéri domb helyén.	2023-24	Angyalföld
	A2.3.2. Szováta park játszótér fejlesztés	Vizes játszótér fejlesztés, gumicsont burkolat helyett öntött gumiburkolat, régi hinták újjá cseréje	2021-22	Angyalföld
	A2.3.3. Cziffra György park, Kárász játszótér	Játzóterei fejlesztés, burkolat felújítás	2020-21	Angyalföld
	A2.3.4. Gyöngyösi sétány játszótér fejlesztése	Játzóterei fejlesztés, funkcióbővítés, burkolat felújítás, zöldfelületi fejlesztés	2021-22	Angyalföld

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész Kapcsolódás más programhoz
	A2.3.5. Vitális közterületek program	Kerületi labdapályák felújításának folytatása, közterületi sportolási elehetőségek (pingpong, teqball, csocsó, fitnesz, torna) bővítése lakossági igények alapján	2020-25	Egész kerület
	A2.3.4 Integrált és tematikus játszóterek	játszóterek fejlesztése során az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítésé, egyedi karakterű játszóterek (állatok, mese, vizes) kialakítása,	2021-2025	Egész kerület
A2.4. Kerületi vízfelületek fejlesztése	A2.4.1.Kárpát utcai közkertek felújítása	Közkerti felújítás, egyedi vízfelület kialakítása az Ipoly – Pozsonyi – Garam – Kárpát utca tömb közkertjeiben.	2022-23	Újlipótváros
	A2.4.2. Róbert Károly krt. 22 melletti csobogó fejlesztése	Csobogó fejlesztése, vízjáték kialakítása	2022-2025	Göncz Árpád Városközpont
A2.5. Zöldterületi szolgáltatások bővítése	A2.5.1. Smart city szolgáltatások	Parki wifi hálózat fejlesztése, parklátogató monitoring rendszer kialakítása, parki közlekedési csomóponti levegő minőség monitoring, közterületi sporttérkép (eszközökkel, szolgáltatásokkal)	2020-25	Egész kerület
	A2.5.2. A közparkok által kínált rekreációs, szabadidős szolgáltatások fejlesztése	A közparki területek által kínált szolgáltatások bővítése, interaktív „okos” közparki funkciók, játszótéri és közparki fitnesz és gyerek programok, közparki programok civil partnerekkel, közterületi rendezvénytér kialakítása, jóga, thai chi foglalkozások számára hely biztosítása, piknik lehetőség közparkokban	2020-25	Egész kerület
A2.6. Szoborállítások	A2.6.1. Szobrok környezet-rendezése	A kerület szoborállítási programjához igazodóan a szobrok környezetének közterületi fejlesztése	2020-25	Egész kerület
A2.7. Közvilágítás fejlesztése	A2.7.1. Közparki területek világítás fejlesztése.	A közterületek biztonságos használatát segítő közvilágítás fejlesztések megvalósítása	2020-25	Egész kerület

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész Kapcsolódás más programhoz
A2.8. Kulturált ebtartás	A2.8.1. A kulturált ebtartás feltételeinek biztosítása, közparki integráció	A városi kutyatartás infrastruktúrájának (futtatók, kutya illemhelyek, ürülék gyűjtők) fenntartása és fejlesztése,	folyamatos	Egész kerület

A3. ZÖLDFOLYOSÓ, ZÖLDSÉTÁNY ÉS FASOR FEJLESZTÉSI PROGRAM

Célkitűzés: Közhasználatú zöldfolyosók kialakítása a Duna-part és a Rákos-patak mentén. A kerületi zöldsétányok rendszerének kialakítása. A kerületi fasorok fenntartása, hiányok pótlása, lehetőség szerinti bővítése.

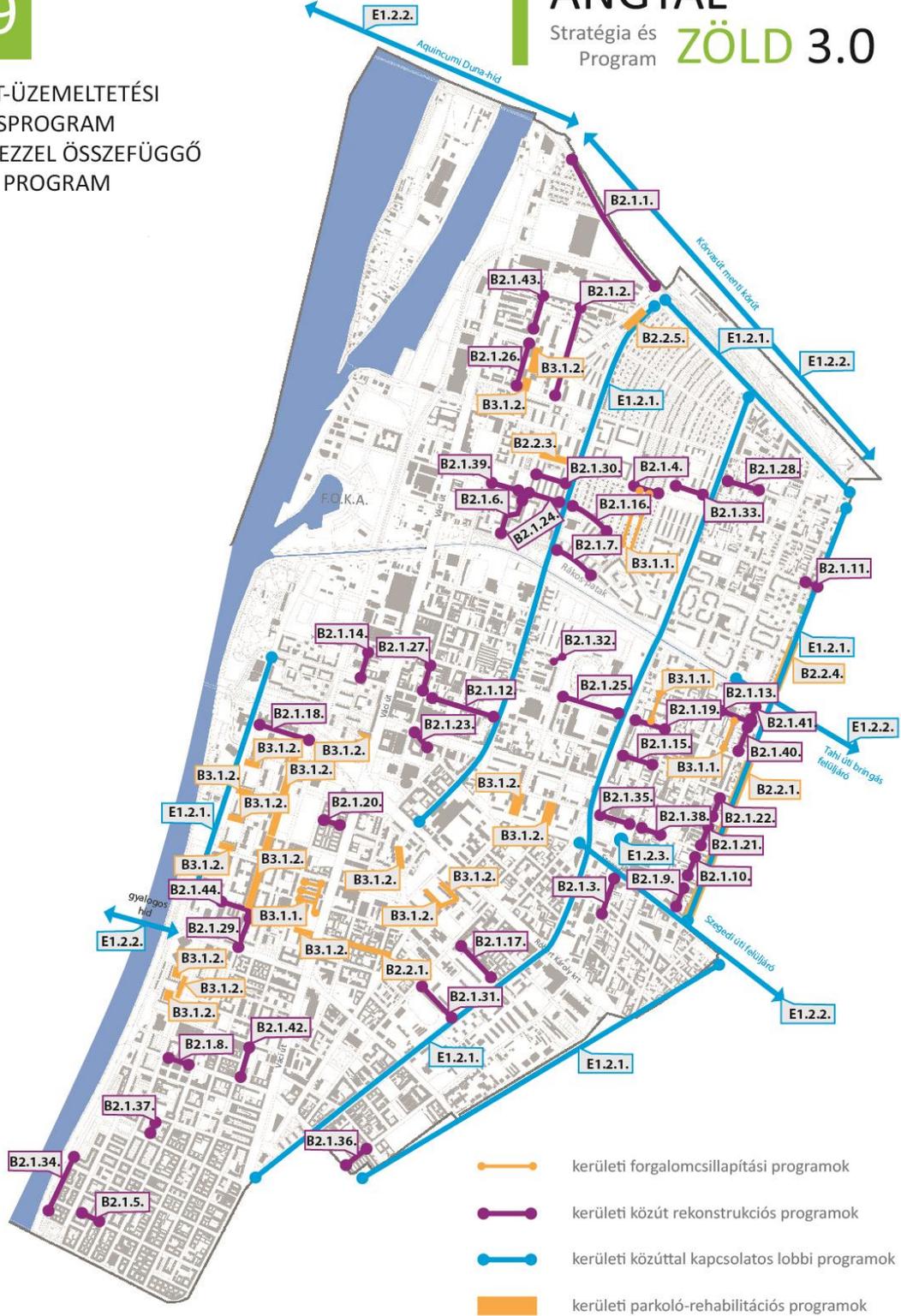
Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész Kapcsolódás más programhoz
A3.1. Zöldfolyosó fejlesztés	A3.1.1. Kubala László park felújítása	A Rákos-patak Göncöl utca – Béke utca közötti közparki felújítás 2. ütemeként a Kubala László park ütemezett felújítása	2020-22	Angyalföld
A3.2. Zöldsétányok, vonalas zöldfelületi elemek	A3.2.1. Angyalföldi zöldsétány	Gyalogos és zöldfelületi funkciók erősítése a Göncöl utca - Meder utca gyalogos híd közötti útvonalon	2023-25	Angyalföld
	A3.2.2. Csanády utcai zöldsétány	Gyalogos, zöldfelületi funkciók erősítése a Csanády utca mentén	2020-21	Újlipótváros
	A3.2.3. Újlipótvárosi gyalogos és zöldfelület fejlesztési program	Gyalogos felületek növelése, új fák telepítése a kerület belső, zöldfelület hiányos területén	2021-24	Újlipótváros
	A3.2.4. Új fasorok telepítése	Zöldfelület hiányos utcaszakaszok fásítása parkolóhelyek felhasználásával (pl. Dévai utca, Visegrádi utca)	2022-25	Egész kerület
	A3.2.5. Göncöl utcai zöldsáv fejlesztés	A zöldsáv ökológikus zöldfelületi fejlesztése, biológiai diverzitás növelése	2021-22	Angyalföld
	A3.2.6. Gergely Győző utcai zöldfelületek fejlesztése	A terület zöldfelületein biodiverz évelő felület kialakítása	2021-22	Újlipótváros

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész Kapcsolódás más programhoz
	A3.2.7. Zöldsáv fejlesztési program	Fasori, közterületi zöldsávok fejlesztése, a növényzet biológiai változatosságának növelése	folyamatos	Egész kerület

09

KÖZÚT-ÜZEMELTETÉSI
 CIKLUSPROGRAM
 ÉS AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ
 LOBBI PROGRAM

ANGYAL
 Stratégia és Program ZÖLD 3.0

II.4.2. B – Közút üzemeltetési program – a fenntartható mobilitás programja

B1. KÖZÚTHÁLÓZAT ÜZEMELTETÉSI PROGRAM

Célkitűzés: *A kerületi üzemeltetésű közúthálózat jól karbantartott, a kor követelményeinek megfelelő, biztonságos és folyamatos üzemeltetése.*

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
B1.1. Útfenntartás, útüzemeltetés	B1.1.1. Útfenntartás	Az üzemeltetett közút és járda hálózat burkolatának balesetmentes állapotban tartása. -kátyúzás, biztonságos közlekedési poller, - 10 m ² -nél nagyobb aszfaltozási felület - kiskorrekciók - biztonságos gyalogos közlekedés	folyamatos	egész kerület
	B1.1.2. Forgalomtechnikai feladatok	Forgalomtechnikai jelzések és berendezések üzemeltetése	folyamatos	egész kerület
	B1.1.3. Fizető várakozási övezet forgalomtechnikai felülvizsgálatai és azok kivitelezési munkálatai	Fizető várakozási övezetek átfogó felülvizsgálatából adódó forgalomtechnikai tervezési és kivitelezési feladatok.	folyamatos	egész kerület
	B1.1.4. Forgalomtechnikai tervezési feladatok	Parkolás gátló oszlopok, sebességmérő berendezések telepítése, javítása, cseréje.	folyamatos	egész kerület

B2. KÖZÚT FEJLESZTÉSI PROGRAM

Célkitűzés: A közúti hálózat burkolatának felújításával olyan építési beavatkozás megvalósítása, ami az út geometriájának módosításával a mobilitás, a versenyképesség javítása, fenntartható, élhető, vonzó és egészséges városi környezet kialakítását eredményezi.

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületre, Kapcsolódás más programhoz
B2.1 A kerületi úthálózat felújítása	B2.1.1. Balzsam utca	Balzsam utca (Tilinkó köz - Újpalotai út)	2020	Angyalföld
	B2.1.2. Tomori utca	Tomori utca (Berettyó utca - Gyöngyösi utca)	2020	Angyalföld
	B2.1.3. Jász utca	Jász utca (Szegedi út - Kisgömb utca)	2020	Angyalföld
	B2.1.4. Mosoly utca	Mosoly utca (Násznagy utca - Nővér utca)	2020	Angyalföld
	B2.1.5. Katona József utca	Katona József utca (Tátra utca - Pozsonyi út)	2020	Újlipótváros
	B2.1.6. Tomori köz	Tomori köz (Tahi utca - Fiastyúk utca)	2020	Angyalföld
	B2.1.7. Tahi utca	Tahi utca (Göncöl utca - Hajdú köz)	2021	Angyalföld
	B2.1.8. Gogol utca	Gogol utca (Hegedűs Gyula utca - Kárpát utca)	2021	Újlipótváros
	B2.1.9. Szent László út	Szent László út (Szegedi út - Ambrus utca) teljes pályaszerkezet csere	2021	Angyalföld
	B2.1.10. Szent László út	Szent László út (Ambrus utca - Országbíró utca) teljes pályaszerkezet csere	2021	Angyalföld
	B2.1.11. Rokolya utca	Rokolya utca (Szent László út - Tatai utca)	2021	Angyalföld
	B2.1.12. Frangepán utca	Frangepán utca (Lomb utca - Röppentyű utca)	2021	Angyalföld
	B2.1.13. Zsinór utca	Zsinór utca (Szent László út utca - Reitter Ferenc utca)	2021	Angyalföld
	B2.1.14. Karikás Frigyes utca	Karikás Frigyes utca (Ált iskola - Dagály utca)	2021	Angyalföld
	B2.1.15. Frangepán utca	Frangepán utca (Béke utca - Jász utca)	2022	Angyalföld

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrés, Kapcsolódás más programhoz
	B2.1.16. Fiastyúk utca	Fiastyúk utca (Násznagy utca - Göncöl utca)	2022	Angyalföld
	B2.1.17. Hun utca	Hun utca (Tüzér utca - Lehel utca)	2022	Lőportárdűlő
	B2.1.18. Dunavirág utca	Dunavirág utca (Esztergomi út - Népfürdő utca)	2022	Vizafogó
	B2.1.19. Fáy utca	Fáy utca (Béke utca - Jász utca)	2022	Angyalföld
	B2.1.20. Zsilip utca	Zsilip utca (Váci út - Visegrádi utca)	2022	Vizafogó
	B2.1.21. Szent László út	Szent László út (Országbíró utca - Petneházy utca) teljes pályaszerkezet csere	2022	Angyalföld
	B2.1.22. Szent László út	Szent László út (Petneházy utca - Frangepán utca) teljes pályaszerkezet csere	2022	Angyalföld
	B2.1.23. Lomb utca	Lomb utca (Petneházy utca - Zsákutca vége) teljes pályaszerkezet csere	2023	Angyalföld
	B2.1.24. Fiastyúk utca	Fiastyúk utca (Göncöl utca - Tomori utca)	2023	Angyalföld
	B2.1.25. Fáy utca	Fáy utca (Béke utca - Hajdú utca)	2023	Angyalföld
	B2.1.26. Madarász Viktor utca	Madarász Viktor utca (Szobor utca - Gyöngyösi utca)	2023	Angyalföld
	B2.1.27. Lomb utca	Lomb utca (Fáy utca - Frangepán utca)	2023	Angyalföld
	B2.1.28. Kucsma utca	Kucsma utca (Béke utca - Jász utca)	2023	Angyalföld
	B2.1.29. Pannónia utca	Pannónia utca (Dráva utca - Révész utca)	2023	Újlipótváros
	B2.1.30. Agyag utca	Agyag utca (Tomori utca - Göncöl utca)	2023	Angyalföld
	B2.1.31. Csángó utca	Csángó utca (Lehel utca - Tüzér utca)	2023	Lőportárdűlő
	B2.1.32. Gyutacs utca	Gyutacs utca (Forgách utca - Magánterület határ) teljes pályaszerkezet csere	2023	Angyalföld

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
	B2.1.33. Gyermek tér (északi o.)	Gyermek tér (északi o.) (Nővér utca - Béke utca)	2024	Angyalföld
	B2.1.34. Újpesti rakpart	Újpesti rakpart (Jászai Mari tér-Szent István park)	2024	Újlipótváros
	B2.1.35. Országbíró utca	Országbíró utca (Jász utca - Béke utca)	2024	Angyalföld
	B2.1.36. Szabolcs utca	Szabolcs utca (Bulcsú utca - Szabolcs köz) teljes pályaszerkezet csere	2024	Lőportárdűlő
	B2.1.37. Tátra utca	Tátra utca (Csanády utca - Victor Hugo utca)	2024	Újlipótváros
	B2.1.38. Országbíró utca	Országbíró utca (Reitter Ferenc utca - Jász utca)	2024	Angyalföld
	B2.1.39. Fiastyúk utca	Fiastyúk utca (Tomori utca - Madarász V. utca)	2024	Angyalföld
	B2.1.40. Szent László út	Szent László út (Fáy utca - Zsinór utca) teljes pályaszerkezet csere	2024	Angyalföld
	B2.1.41. Szent László út	Szent László út (Zsinór utca - Tahi utca) teljes pályaszerkezet csere	2024	Angyalföld
	B2.1.42. Visegrádi utca	Visegrádi utca (Gogol utca - Bessenyei utca)	2024	Újlipótváros
	B2.1.43. Madarász Viktor utca	Madarász Viktor utca (Szekszárdi út - Szobor utca)	2024	Angyalföld
	B2.1.44. Révész utca	Révész utca (Kárpát- Pannónia utca)	2024	Újlipótváros
B2.2 Kiépítetlen várakozási felületek kialakítása	B2.2.1. Apály utcai parkoló	Angyalföldi utca - Kassák Lajos utca között	2020	Lőportárdűlő
	B2.2.2. Tatai úti parkoló	Szegedi út és Frangepán utca között	2020	Angyalföld
	B2.2.3. Mosoly utcai parkoló	Mosoly utca - Csuka utca között	2021	Angyalföld
	B2.2.4. Tatai utca parkoló	Tatai utca 88-100. számok előtti területen járda és parkolóépítés	2021	Angyalföld

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
	B2.2.5. Újpalotai úti parkoló	Újpalotai úti sporttelepnél várakozási helyek építése	2024	Angyalföld
B2.3 Úthálózathoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés	B2.3.2. Közvilágítás fejlesztés	Kerületi kezelésű utak, parkolók melletti területek fényhiányos szakaszain közvilágítási hálózat bővítése	folyamatos	egész kerület

B3. LAKÓTELEPI KÖZLEKEDÉSI FELÜLETEK FELÚJÍTÁSI PROGRAMJA

Célkitűzés: A lakótelepek parkolóinak leromlott burkolatának felújításával, a parkolóhely kiosztás, forgalmi rend módosításával a mai közlekedési feltételekhez, igényekhez igazított közterületi kialakítás megvalósítása.

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
B3.1. Célforgalmú lakó utak komplex felújítása	B3.1.1. Lakó pihenő övezetek kijelölése, vegyes forgalmú csillapított utcák létrehozása	Fáy köz (Zsinór utca - Fáy utca)	2021	Angyalföld
		Rokon utca (Fiastyúk utca - Mosoly utca)	2021	Angyalföld
		Visegrádi köz (93a-e)	2021	Vizafogó
		Visegrádi köz (91a-e)	2021	Vizafogó
		Visegrádi köz (2-4. számok előtt)	2022	Vizafogó
		Forgách köz (Zsinór utca - Fáy utca)	2022	Angyalföld
		Tutaj utca (Hegedűs Gyula utca - Pannónia utca)	2022	Újlipótváros
		Sógor utca (Fiastyúk utca - Mosoly utca)	2022	Angyalföld
		Koma utca (Fiastyúk utca - Mosoly utca)	2023	Angyalföld
		Szomszéd utca (Fiastyúk utca - Mosoly utca)	2023	Angyalföld
		Kedves utca (Gyöngyösi utca - Rákospalotai út)	2024	Angyalföld

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
	B3.1.2. Lakótelepi út és parkoló felújítása	Madarász Viktor utca parkoló (27-33. számok között parkoló)	2020	Angyalföld
		Népfürdő utca parkoló (15a - 15d)	2020	Vizafogó
		Váci út (132a-b előtti parkoló)	2020	Vizafogó
		Faludi utca - Szobor utca közötti parkoló (Váci út 167 mögött)	2021	Angyalföld
		Népfürdő utca parkoló (17a - 17d)	2021	Vizafogó
		Madarász Viktor utca parkoló (Madarász Viktor 27. számtól - Gyöngyösi utca)	2021	Angyalföld
		Üteg utca parkoló (24.-33. számok között)	2022	Angyalföld
		Kárpát utca parkoló (8-16. számok előtti parkoló és szervízút)	2022	Újlipótváros
		Népfürdő utca parkoló (19a - 19d)	2022	Vizafogó
		Váci út (78a-c számok mögötti parkoló és szervízút)	2022	Vizafogó
		Gidófalvy Lajos utca (9-15 számok előtt parkoló és szervízút)	2022	Lőportárdűlő
		Kárpát utca parkoló (18-26. számok előtti parkoló és szervízút)	2023	Újlipótváros
		Kárpát utca parkoló (40-48. számok előtti parkoló és szervízút)	2023	Újlipótváros
		Népfürdő utca parkoló (21a - 21d)	2023	Vizafogó
		Párkány utca (Viza - Párkány 28)	2023	Vizafogó
	Gidófalvy Lajos utca (1-7 számok előtt parkoló és szervízút)	2023	Lőportárdűlő	

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
		Gidófalvy Lajos utca (15-23 számok előtt parkoló és szervizút)	2023	Lőportárdűlő
		Gidófalvy Lajos utca (17-23 számok előtt parkoló és szervizút)	2024	Lőportárdűlő
		Kárpát utca parkoló (38-50. számok előtti parkoló és szervizút)	2024	Újlipótváros
		Párkány utca (Párkány 28 - Dunavirág utca)	2024	Vizafogó
		Gidófalvy Lajos utca (7-15 számok előtt parkoló és szervizút)	2024	Lőportárdűlő

B4. FORGALOMBIZTONSÁGI PROGRAM

Célkitűzés: A komplex útfelújítások keretében járdaépítések, szegélyszüllyesztések kialakítása a gyalogos közlekedés kényelmének és biztonságának növelése érdekében. A lakóterületeken a közúti forgalom sebességének csökkentése, illetve a gyalogos és kerékpáros forgalom biztonsága érdekében korlátozott sebességű övezetek kijelölése, és a közúthálózat elemeinek ennek megfelelő átépítése.

Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
B4.1. Gyalogos biztonság	B4.1.2. Kijelölt gyalogos átkelőhely, gyalogos átvezetés létesítése	Gyalogos közlekedés biztonságának növelése érdekében kijelölt gyalogos átkelőhely, gyalogos átvezetés létesítése	folyamatos	egész kerület
	B4.1.3. Járdafülek építése	Közlekedésbiztonság javítása érdekében, a csomópontokban járdafülek építése, a belátás biztosítása és gyalogos közlekedés védelme érdekében.	folyamatos	egész kerület

B5. KERÉKPÁROS PROGRAM

Célkitűzés: A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, a kerületen belüli összefüggő kerékpárforgalmi hálózat kiépítése, a kerületek közötti átjárhatóság biztosítása.

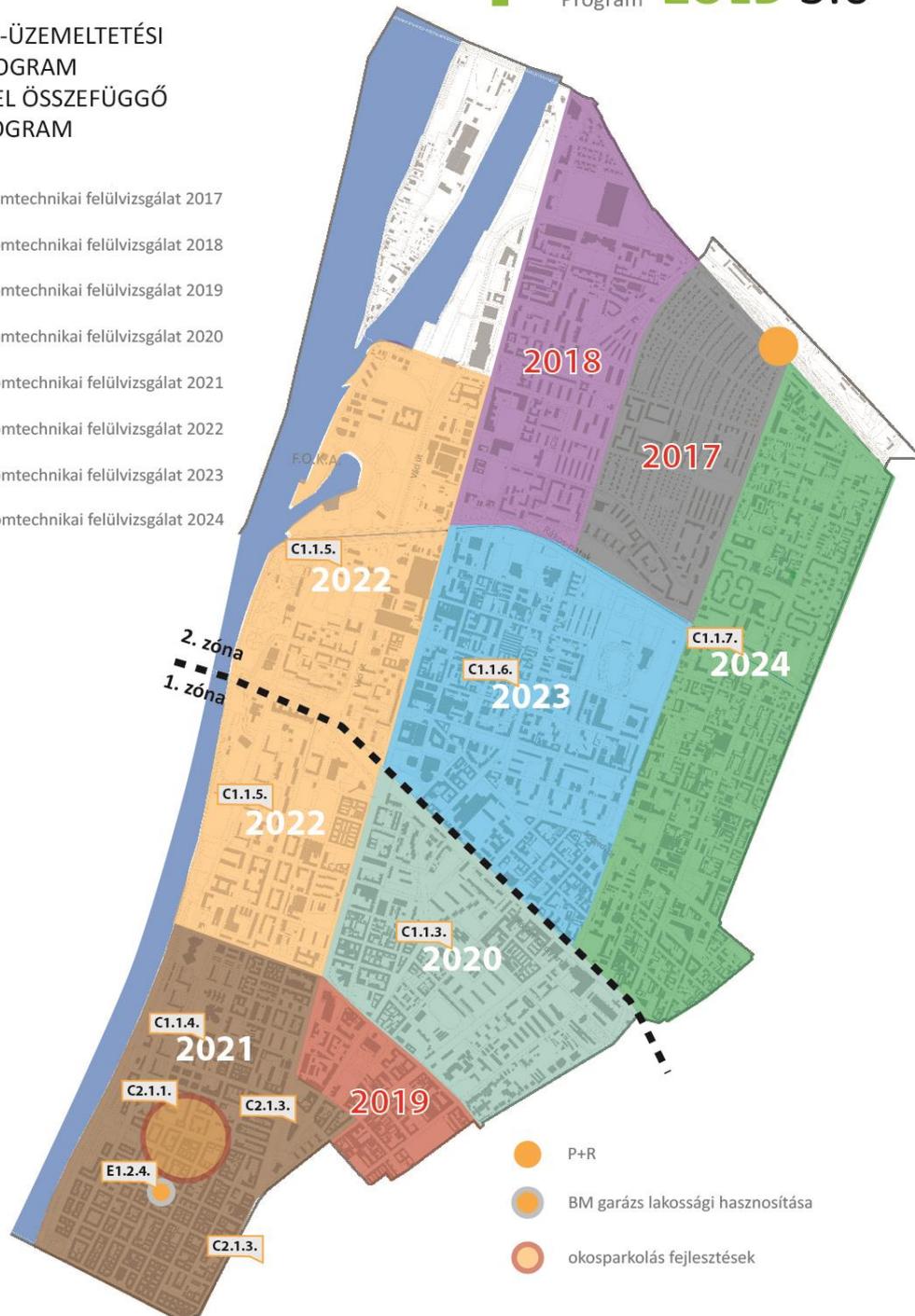
Alprogram	Részprogram /Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Érintett kerületrész, Kapcsolódás más programhoz
B5.1. Hálózat fejlesztés	B5.1.1. Forgalomtechnikai intézkedések	Hiányzó hálózati kapcsolatok megteremtése, szegélyszüllyesztések, hiányzó összekötő szakaszok építése.	folyamatos	egész kerület
	B5.1.2. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése	Egyirányú utcák megnyitása kétirányú kerékpáros forgalom számára, kerékpártámaszok kihelyezése.	folyamatos	egész kerület
B5.2. Üzemeltetés	B5.2.1. Kerékpárút burkolat és infrastruktúra üzemeltetése	Útüzemeltetés, akadálymentesítés, kerékpáros berendezések (támaszok) fenntartása.	folyamatos	egész kerület

10

ANGYAL
Stratégia és Program ZÖLD 3.0

PARKOLÁS-ÜZEMELTETÉSI
CIKLUSPROGRAM
ÉS AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ
LOBBI PROGRAM

- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2017
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2018
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2019
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2020
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2021
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2022
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2023
- Forgalomtechnikai felülvizsgálat 2024

II.4.3. C – Parkolás – SMART és környezettudatos parkolás-üzemeltetés programja**C1. KÖZTERÜLETI PARKOLÁS ÜZEMELTETÉS**

Célkitűzés: A kulturált parkolás feltételeinek fenntartása, továbbá a zsúfolt területeken a parkolási szokások megváltoztatása, javítása. A közterületi parkolásokat a rövid idejű, díjfizetés ellenében történő parkolás jellemezze. Cél a gépkocsik növekvő hányadának elhelyezése közterületen kívüli parkolóknak, garázsokban.

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Kapcsolódás más programhoz
C1.1. Közterületi parkolás üzemeltetés	C1.1.1. Parkolás üzemeltetés	A XIII. kerület tulajdonában lévő fizető várakozási övezetek működtetése.	folyamatos	
		A XIII. kerületben lévő fővárosi tulajdonú fizető várakozási övezetek működtetése	folyamatos	
	C1.1.3. Forgalomtechnikai felülvizsgálat I.	Dózsa György út – vasút – Róbert Károly körút – Váci út által határolt terület forgalomtechnikai felülvizsgálata, kivitelezése.	2020-2021	
	C1.1.4. Forgalomtechnikai felülvizsgálat II.	Szent István krt. – Nyugati tér – Váci út – Lehel tér Lehel utca – Dévai utca – Váci út- Dráva utca – Újpesti rakpart által határolt terület forgalomtechnikai felülvizsgálata, kivitelezése.	2021-2022	
	C1.1.5. Forgalomtechnikai felülvizsgálat III.	Dráva utca – Váci út – Duna folyam által határolt terület forgalomtechnikai felülvizsgálata, kivitelezése.	2022-2023	
	C1.1.6. Forgalomtechnikai felülvizsgálat IV.	Róbert Károly krt. – Lehel utca – Béke utca – Tahi utca – Váci út által határolt terület forgalomtechnikai felülvizsgálata, kivitelezése.	2023-2024	
	C1.1.7. Forgalomtechnikai felülvizsgálat V.	Róbert Károly krt. – Dévényi utca – Szegedi út – Tatai utca – Kámfor utca – Béke utca – Lehel utca által határolt terület forgalomtechnikai felülvizsgálata.	2024	

C2. KÖZTERÜLETI PARKOLÁS FEJLESZTÉSE

Célkitűzés: A parkolás üzemeltetés területén működő rendszerek fejlesztése

Alprogram	Részprogram/ Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Kapcsolódás más programhoz
C2.1. Közterületi parkolás fejlesztés	C2.1.1. Smart parkolás	Az okos parkolás keretében érzékelők telepítése a várakozási övezetek közterületi parkolóhelyeire	2020-2024	
	C2.1.2. Parkolás ellenőrzés	Parkolás ellenőrzési rendszer fejlesztése, új eszközök beszerzése	2020-2024	
	C2.1.3. Matricáért garázs	Az újlipótvárosi parkolási feszültségek enyhítése érdekében a „Matricáért garázs program” folytatása, új garázs kapacitások feltárása	2020-2024	
C2.1. Parkolás szabályozás felülvizsgálat	C2.1.4. Várakozási engedélyek rendszere	A várakozási engedélyek rendszerének felülvizsgálata	folyamatos	

II.4.4. D – Kommunikációs és partnerségi programok – a párbeszéd programja

Célkitűzés: Az Önkormányzat, a lakosság, a civil szervezetek, a helyi vállalkozások közötti együttműködés erősítése a közterületek fejlesztése és fenntartása terén, környezeti szemléletformálás, a környezet- és klímatudatosság erősítése.

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Kapcsolódás más programhoz
D1.1. Általános kommunikáció	D1.1.1. Térinformatikai rendszer és honlap üzemeltetése, fejlesztése	Közterületi kataszter üzemeltetése, bővítése, AngyalZÖLD honlap és facebook oldalak működtetése	folyamatos	
D1.2. Okos kerület közterületi program	D1.2.1. Közterületi parkolóhely jelző rendszer	A szabad közterületi parkolók jelzése	folyamatos	
	D1.2.2. Parki üzemeltetést segítő alkalmazások	A közparki üzemeltetést, segítő okos város megoldások (vízfogyasztás mérés, parklátogató számlálás, parki levegőminőség ellenőrzés, parki hibabejelentő rendszer)	folyamatos	
D1.3. Szemlélet formálás, lakossági partnerség a zöldfelületek fejlesztésében, fenntartásában	D1.3.1. Lakossági részvétel a közterületek tervezésében	Beruházások előkészítése kerületi tervegyeztetési protokoll szerint, az egyeztetésbe bevontak körének bővítése.	folyamatos	
	D1.3.2. Lakossági pályázatok a kerület zöldfelületi rendszerének fejlesztésére	Zöldfelület-védnökség, zöldfelület gondozás, udvarzöldítési, homlokzat zöldítési pályázat, környezetvédelmi pályázat	folyamatos	
	D1.3.3. Lakossági programok a rendezett közterületekért	Tiszta utca rendes ház pályázat, közterület gondozási megállapodások rendszerének és tartalmának bővítése	folyamatos	
	D1.3.4. Szemlélet formáló programok		Gondos Gazdi program a felelős kutyatartásért,	folyamatos
		Zöld pont kitelepülés, „Szemetelni ciki” kampány a környezettudatosság növelésére	folyamatos	

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Megvalósítás	Kapcsolódás más programhoz
D1.4. Együttműködés partnerség cégekkel, vállalkozásokkal, intézményekkel	D1.4.1. Együttműködési fórum	A kerületi közterületek üzemeltetőivel való együttműködés)	folyamatos	
	D1.4.2. Önkéntes munka közterületeken	Eseti együttműködések kerületi cégekkel a társadalmi felelősségvállalás jegyében	folyamatos	
	D1.4.3. Közterületi szponzoráció	Közterületek üzemeltetéséhez való szponzori támogatások rendszerének kidolgozása	2021-2024	

II.4.5. E – Lobbiprogram – a hatékony érdekérvényesítés programja

Célkitűzés: A kerület közterületeit érintő, de a kerületi önkormányzat tulajdonosi kompetenciáján kívül eső fejlesztéseknek a kerületi érdekek szerinti befolyásolása, előmozdítása.

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Kinél kell lobbizni?	Kapcsolódás más programhoz
E1.1. Zöldterületi, zöldhálózati fejlesztések	E1.1.1. Rákos-patak menti fejlesztések	Közparki fejlesztés a Reitter Ferenc utca – Szent László út közötti területen	Fővárosi Önkormányzat	
		Patak renaturalizáció előkészítése Lomb utca – Göncöl utca közötti szakaszon	Fővárosi Önkormányzat	
		Patak menti kerékpárút felújítás VEKOP pályázat keretében	Fővárosi Önkormányzat	
		Duna torkolat és Váci út között terület ökológikus fejlesztése	Fővárosi Önkormányzat Ingatlan fejlesztők	
	E1.1.2. Duna menti fejlesztések	Marina parti és Foka öböl menti Duna parti fejlesztés, a part megközelítésének biztosítása	Ingatlan fejlesztők	
		Duna parti fejlesztés a Meder utca és az Újpesti híd közötti szakaszon	Ingatlan fejlesztők	
		Újpesti öböl zöldsétány	Ingatlan fejlesztők	
		Újpesti rakpart zöldsétány kialakítása	Fővárosi Önkormányzat	
		Carl Lutz rakpart menti zöldfelületi és környezetvédelmi fejlesztések	Fővárosi Önkormányzat	
		Vízparti sétány az Árpád-híd és a Rákos-patak között	Fővárosi Önkormányzat	
		Duna és Népfürdő utcák közötti ELMŰ park rekreációs hasznosítása, felújítása	Elmú Zrt.	

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Kinél kell lobbizni?	Kapcsolódás más programhoz
	E1.1.3. Népszigeti erdő rekonstrukció	Népszigeti erdőterület rekonstrukciója	Magyar Állam, MÁV	
	E.1.1.4. Jászai Mari tér felújítása	A park felújításának előkészítése közösségi részvétellel a diszfunkció megszüntetése érdekében	Fővárosi Önkormányzat	
	E.1.1.5. Flesch Ármin park	Az M3 metró Gyöngyösi utcai kijáratánál lévő park zöldterületi felújítása	2023-24	Angyalföld
E.1.2. Közúti, közmű infrastruktúra, parkolás fejlesztés	E1.2.1. Fővárosi kezelésű utak felújítása	Pap Károly utca- Röppentyű utca- Göncöl utca felújítása a szükséges forgalomtechnikai fejlesztések megvalósításával	Fővárosi Önkormányzat	
		Vágány utca felújítása, a Liget projekthez kapcsolódó beavatkozások komplex közlekedés felülvizsgálata	Fővárosi Önkormányzat, Liget Projekt	
		Népfürdő utca felújítása, Viza utcai jelzőlámpás csomópont létesítésével	Fővárosi Önkormányzat	
		Lehel utca – Béke utca felújítása, csomóponti, keresztmetszeti problémák megoldása	Fővárosi Önkormányzat	
		Kámfor utca burkolat felújítása, forgalomtechnikai fejlesztések megvalósítása	Fővárosi Önkormányzat	
		Tatai utcai burkolat felújítása, csapadékvízvezetés problémájának megoldásával	XIV. Kerületi Önkormányzat	
	E1.2.2. Híd, felüljáró és útépítés	Szegedi úti felüljáró megépítése, a 3-as villamos vonalának meghosszabbítása	Fővárosi Önkormányzat	
		Tahi utcai vasúti felüljáró, kerékpáros híd megépítése	Fővárosi Önkormányzat	

Alprogram	Részprogram, Projekt	Projekt tartalom	Kinél kell lobbizni?	Kapcsolódás más programhoz
		Aquincumi Duna híd megépítése	Fővárosi Önkormányzat	
		Körvasút menti körút kialakítása	Fővárosi Önkormányzat	
	E1.2.3. Tehermentesítő csatorna	Béke téri tehermentesítő csatorna megépítése több ütemben	Fővárosi Önkormányzat	
	E.1.2.4. Közterületen kívüli parkolás bővítés	Újlipótvárosi BM garázs lakossági hasznosítása	Magyar Állam	
E.1.3. Szabályozás ügyek	E.1.3.1. Közösségi közlekedési utak menti zöldfelületek fenntartása	A tömegközlekedési útvonalak menti fasorok, zöldsávok megfelelő fenntartásának biztosítása	Fővárosi Önkormányzat	

II.6. FINANSZÍROZÁS

Az Önkormányzat büszke arra, hogy a kerületi közterületi beruházások döntő mértékben saját forrásból, hitelfelvétel nélkül, kiegyensúlyozott kerületi gazdálkodás eredményeként jöttek létre. E mellett a zöldhálózati rendszer fejlesztése érdekében külső források megszerzésében is eredményes volt. Állami forrás bevonásával valósult meg a Dagály sétány beruházás, fővárosi támogatást szerzett Önkormányzatunk a TÉR-KÖZ 2016 és TÉR_KÖZ 2018 pályázatok keretében a Rákos-patak Béke utca és Göncöl utca közötti közterületi szakaszának felújítására. A fővárosi beruházásban és kivitelezésben megvalósuló Lehel téri interaktív szökőkút kialakításához együttműködési megállapodás keretében kerületünk nyújtott 50%-ban forrást.

A 2020-2024 közötti időszakban a finanszírozás súlypontja a fejlesztésekről a fenntartási feladatokra helyeződik, prioritás az elmúlt időszak fejlesztéseinek megőrzése, a közterületek színvonalas fenntartása. Az üzemeltetés terén törekszünk fenntarthatóságra, hatékonyságra, bővítjük a költségtakarékos üzemeltetési rendszereket. A zöldhálózat üzemeltetési költség növekedésének mérséklését szolgálják a kerületben meghonosított talajvízkutas öntözési rendszerek, amelyek a drágább ivóvíz-hálózati öntözés helyett a talajvíz hasznosításában rejlő lehetőségeket használják ki, és lehetővé teszik, hogy öntözött közterületi zöldfelületek növelése környezet- és költségkímélő módon valósuljon meg. A zöldfelületeken az évelő növénytelepítések arányának növelésében, az ökológikus zöldfelületgazdálkodási (virágos gyepek) elveinek bevezetésében a biológiai diverzitás növelése mellett az üzemeltetési költségek mérséklése is fontos érv.

A közterületek üzemeltetési költségének csökkentése érdekében a parki takarítás területén bővítjük a saját kapacitásban történő feladatellátást a változó körülményekhez rugalmas alkalmazkodást biztosító alvállalkozói munkavégzés mellett. A környezeti szemléletformálás mellett a közterületi üzemeltetési költségek mérséklését is szolgálják a lakossági partneri együttműködések, a környezettudatosságot erősítő programok (közterületi védnökségi programok, Gondos Gazdi, Zöld Pont, klímatudatos életmód népszerűsítése, lakossági kampány szervezése).

A programban megjelölt fejlesztések végrehajtásáról a mindenkori költségvetésben az adott év lehetőségeihez mérten dönt a Képviselő-testület, a fejlesztések társadalmi egyeztetését, a megvalósítás részletes kidolgozását követően.

ÖSSZEFOGLALÁS

A közterületek üzemeltetésének, fejlesztésének és használatának szempontjai a korszerű városspolitikában egyre fontosabb szerepet kapnak. A közterületekkel a területet használóknak (helyi lakosság, ingázók, vállalkozások) napi kapcsolatuk van, ezek állapota az adott városrész minőségének, élhetőségének, használhatóságának megítélésére szempontjából kulcsfontosságú. A közterületeken az érintett önkormányzatok tulajdonosi jogokkal rendelkeznek, így itt tulajdonosként jó példát mutatva tudnak tudják előmozdítani az települések élhetőségét. A közterületek fejlesztésének jelentősége az alábbiakkal támasztható alá:

- identitást képző szerepük van: a közterületek megjelenése, karaktere, egyedisége az adott városrész jellegzetessége, a látogatók számára megkönnyíti a terület azonosítását, az ott élők számára meghatározó a területhez való kötődés erősödésében;
- minőségi környezettel biztosítják a városrész vonzerejét a fejlesztések számára: nemcsak a történeti városok fejlődése, hanem az elmúlt évek városfejlesztési gyakorlata is sokszorosan igazolta, hogy a közterületek funkcionális és minőségi fejlesztése emeli a városrész értékeit, presztízsét, serkenti az ingatlanfejlesztéseket. Nem véletlen, hogy a nagyobb ingatlanfejlesztési projektek is kiemelt figyelmet fordítanak a szabadterek igényes kialakítására;
- a közlekedés színterei: helyszínt biztosítanak az egyéni (gyalogos, kerékpáros, gépjármű) forgalom és a közösségi közlekedés számára;
- javítják a város használhatóságát, új funkcióknak adnak helyet: a jól tervezett szabadterek lehetőséget biztosítanak a városi élet sokféle tevékenységére, a lakosság által igényelt új rekreációs szolgáltatások megtelepedésére, amivel mindenképp a város működését, közösségi életét szolgálják;
- javítják a városi élettér minőségét: a köztér használhatósága, arculata és rendezettsége meghatározza a területről kialakuló közvélekedést, befolyásolva a használók közérzetét;
- javítják a város turisztikai vonzerejét: a turizmus frekventált területein a köztér attraktivitása a turizmus számára vonzerőt jelent, így a turizmus a város gazdaságának erős elemévé válhat;
- növelik a városi bioszféra sokféleségét: a zöldfelületek biológiailag aktív hálózatot alkothatnak, növelve a városi területek növényzetének faj és fajta változatosságát, élőhelyet biztosítva a városi flóra és fauna számára;
- klíma komfortot adnak: a helyesen kialakított közterületek - mindenképp a zöldfelületek - mérséklék a szélsőséges klimatikus hatásokat, a szelíd mobilitás előnyben részesítése csökkenti a környezet CO₂ terhelését, mérsékli a közlekedési célú energiafelhasználást. A növényzet árnyékoló és párologtató hatása révén természetes légkondicionálónak is működik;
- hozzájárulnak a lakók egészségmegőrzéséhez: a fizikai aktivitásra ösztönző és a rekreációt lehetővé tevő minőségi közterületek segítenek a mentális és fizikai egészség megőrzésében, javításában;
- javítják a közbiztonságot: a közterületek megfelelő kialakítása önmagában képes a közbiztonság és a biztonságérzet fokozására;

- *produktivitásra sarkallnak: az inspiratív, egyedi közterületi kialakítás fokozza a kreativitást, elősegíti a hatékonyabb munkavégzést.*

Az AngyalZÖLD 3.0 Stratégia a kerület közterületi és zöldhálózati üzemeltetési dokumentuma az operatív településgazdálkodás hatékony eszközévé vált.

A 2020-2024 közötti időszak során célunk az egyetemes tervezés és a klímatudatos közterületgazdálkodás eszközeivel, okos város technológiák szélesedő körének alkalmazása révén, a kor kihívásaihoz igazodó közterületi üzemeltetési és fejlesztési rendszer működtetése. A megvalósítás során társadalmi partnerség szélesítésére törekszünk.

Az AngyalZÖLD harmadik ciklusában kerületünk hosszútávú fejlesztési céljaihoz nem csupán illeszkedő, de a tulajdonosi jópélda mutatása révén az ott megfogalmazott elveket demonstráló programot valósítunk meg, amely hozzájárulhat a XIII. kerületben élők lakókörnyezetének javításához, az itt dolgozók és ide látogatók közterületi élményeinek biztosításához.

Budapest 2020. február